

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <http://www.researchgate.net/publication/279997595>

UNESCO DÜNYA MİRAS YOLUNDA AMASRA STRATEJİK EYLEM PLANI / Strategic Action Plan for Amasra on the way to UNESCO World Heritage

BOOK · MAY 2015

DOI: 10.13140/RG.2.1.4202.1602

READS

72

4 AUTHORS, INCLUDING:

Mustafa Artar

Bartın University

8 PUBLICATIONS 2 CITATIONS

SEE PROFILE

Sevgi Gormus

Bartın University

17 PUBLICATIONS 5 CITATIONS

SEE PROFILE

T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

amasra

UNESCO DÜNYA MİRAS YOLUNDA AMASRA
STRATEJİK EYLEM PLANI

BATİ KARADENİZ
KALKINMA AJANSI
West Black Sea Development Agency

T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

amasra

UNESCO DÜNYA MİRAS YOLUNDA AMASRA
STRATEJİK EYLEM PLANI

Bu Yayın, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın 2013 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında gerçekleştirilen "UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra'nın Stratejik Eylem Planının Oluşturulması" adlı proje çerçevesinde Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

UNESCO DÜNYA MİRAS YOLUNDA AMASRA

STRATEJİK EYLEM PLANI

PROJE KOORDİNATÖRÜ

Ayşegül YAYLI

İL Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı

HAZIRLAYANLAR

Ayşegül YAYLI

İL Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı

Baran AYDIN

Amasra Müzesi Müdürü

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ARTAR

Bartın Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Sevgi GÖRMÜŞ

Bartın Üniversitesi

Ahmet BAYRAK

Turizm Araştırmacısı

PROJE VE KİTABA KATKI SAĞLAYANLAR

Doç. Dr. Selma ÇELİKİYAY

Bartın Üniversitesi

Hüseyin BORAN

Amasra Müzesi Müdürlüğü

İrfan NAS

Bartın Üni. Peyzaj Mimarlığı Y.Lisans Öğrencisi

FOTOĞRAFLAR

Çiğdem DEMİRCİ

Bartın Üni. Peyzaj Mimarlığı Y.Lisans Öğrencisi

Meltem DOĞAN

Bartın Üni. Peyzaj Mimarlığı Y.Lisans Öğrencisi

Faruk ÖZFIÇICI

Bartın Üni. Peyzaj Mimarlığı Y.Lisans Öğrencisi

KAPAK FOTOĞRAFI

Hakan TOPUZ

KAPAK SAYFA TASARIMI & DÜZENLEME

HAZAR REKLAM: 0.312 341 22 06

ISBN 978-605-149-737-2

İLETİŞİM

Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Tuna Mahallesi, Hendekyanı caddesi, No: 282 BARTIN

Tel: (0378) 227 6101-02 Faks: (0378) 227 66 39

Web: <http://www.bartinkultur.gov.tr> / <http://www.bartinturizm.gov.tr>

E-Mail: kulturturizm@bartin.gov.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNZÖZ	4
SUNUŞ	5
1.GİRİŞ	6
1.1 UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra'nın Stratejik Eylem Planının Oluşturulması Projesi	7
1.2 Amasra Stratejik Eylem Çalıştayı Açılışı	9
1.3 Teknik İnceleme	11
1.4 Kentin Kısa Tarihi	12
1.5 Amasra'daki Kültürel Miras	16
2. AMASRA ÇALIŞTAYI	
2.1 Çalıştay Oluşumu ve Yöntem	23
2.2 Çalışma Grubu Toplantıları	23
2.3 Çalıştay Sonuçları ve Değerlendirmeler	26
2.3.1 Arkeoloji ve Sanat Tarihi Grubu Raporu	26
2.3.2 Planlama, Tasarım, Restorasyon Grubu Raporu	28
2.3.3 Alan Yönetimi Grubu Raporu	29
2.3.4 Sivil Toplum Kuruluşları Grubu Raporu	31
2.3.5 Kamu Kurumları Grubu Raporu	31
2.3.6 Sosyal Araştırmalar ve Halkla İlişkiler Grubu Raporu	32
3. ALAN GEZİLERİ	
3.1 Amaç ve Kapsam	35
3.2 Sinop Teknik Gezisi	35
3.3 İstanbul Teknik Gezisi	37
3.4 İzmir Foça Teknik Gezisi	40
4. STRATEJİK EYLEM PLANI	
4.1 Projenin Ortaya Çıkmasını Sağlayan Temel Gerekçe	46
4.2 Eylem Planı	47
4.3 Amasra Başvurusu	55
5. EKLER	
5.1 Mevzuat	57
5.2 Fotoğraflar	66
5.3 Basın Haberleri	72

Seyfettin AZİZOĞLU
Bartın Valisi

Üçbin yıllık tarihi ve doğal güzellikleriyle Karadeniz'in ortasında keşfedilmeyi bekleyen bir cennet gibidir Amasra... Safir mavisi suları ve görkemli uygarlıklardan günümüze kalan eserleri ile ziyaretçilerini büyüler.

Plinius'un "Zarif ve Güzel" dediği Amasra'yı Niketas "Dünyanın Gözü"ne, Cenovalılar "Çiçekli Kale"ye, "Gölge Etme, Başka İhsan İstemem" diyen Diogenes (Diyojen), bir "Denge"ye benzetmiştir.

1460 yılında Amasra'nın Osmanlılarca fethi öncesinde şehre tepeden bakan Fatih, hayranlığını "Lala! Lala! Çeşm-i Cihan Bura mı Ola?" diyerek dile getirmiştir.

Antik Çağın Susam Diyarı Sesamos, Prenses Amastris döneminde sanat yapıları ile görkemli bir "Bahçe Şehir" havasındadır. Bu manzara Osmanlılara esin kaynağı olmuş ve şehrin ismi bundan böyle Amasra olarak kabul görmüştür.

Amasra'da, Roma, Bizans ve Cenevizliler de hüküm sürmüştür. Yapımı Roma Dönemi'ne tarihlenen Amasra Kalesi, Cenevizliler döneminde kullanılmış olmasının getirdiği önemle, Ukrayna'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" başlıklı adaylık dosyasına, Türkiye'de yer alan Cenevizliler dönemine ait İstanbul'daki Yoros Kalesi ve Galata Kulesi, İzmir'deki Foça Kalesi ve Çandarlı Kalesi, Düzce'deki Akçakoca Kalesi ve Sinop'taki Sinop Kalesi ile birlikte dahil edilmiştir.

Amasra'nın UNESCO Dünya Miras Asil Listesi'ne girebilmesi için yapılacak çalışmalar kapsamında "UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra'nın Stratejik Eylem Planı" hazırlanmıştır. Eylem Planının amacı ve hedefi, Amasra'nın UNESCO Dünya Mirası yolunda yeni yaklaşımların gerçekleştirilmesini ve istihdamın artırılmasını teşvik ederek ilimizdeki turizm sektörünün de içinde yer aldığı ekonomik ve kültürel kalkınmaya katkı sağlamaktır. Proje ile ayrıca Amasra'nın UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girebilmesi için kısa, orta ve uzun vadede yapılabileceklerin ortaya konması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında konuyla ilgili akademisyenler ve uzmanların katılımıyla çalıştaylar yapılmış, seri başvuruda yer alan diğer illerdeki kalelere teknik geziler düzenlenmiştir.

Bu projenin gerçekleşmesinde başta Vali Ali ÇINAR ile Bartın Üniversitesi Rektörü Ramazan KAPLAN olmak üzere çalışmalara katılarak görüş ve düşüncelerini paylaşan katılımcılar ile tüm emeği geçenlere içtenlikle teşekkür ederim.

Fuat DURSUN
İl Kültür ve Turizm Müdürü

Ukrayna'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesinde yer alan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" başlıklı adaylık dosyasına; Türkiye'de yer alan Cenevizliler Dönemine ait İstanbul'daki Yoros Kalesi ve Galata Kulesi, İzmir'deki Foça Kalesi ve Çandarlı Kalesi, Düzce'deki Akçakoca Kalesi, Sinop Kalesi ve Bartın'daki Amasra Kalesi de dahil edilmiş ve söz konusu başvuru "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" adıyla 15.04.2013 tarihi itibarıyla UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne eklenmiştir.

Konuyla ilgili 21.11.2013 tarihinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla Sayın Valimizin başkanlığında bir toplantı yapılmış olup, Amasra'nın UNESCO Dünya Miras Asil Listesi'ne girebilmesi için yapılacak hazırlık çalışmalarını yürütmek üzere İzleme Heyeti ve Yürütme Komitesi kurulması kararlaştırılmış ve çalışmalar başlatılmıştır.

Çalışmalar kapsamında Müdürlüğümüz tarafından Batı Karadeniz Kalkınma Ajansına "UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra'nın Stratejik Eylem Planının Oluşturulması" başlıklı proje önerimiz sunulmuş ve Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında proje önerimiz kabul edilmiştir.

Projenin içeriğinde yer alan "UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra" çalıştay; 08-09-10 Mayıs 2014 tarihlerinde yoğun bir katılım ile Amasra da gerçekleştirilmiştir.

Bu proje kapsamında 09-10 Mayıs tarihlerinde arkeoloji- sanat tarihi, planlama-tasarım ve restorasyon, alan yönetimi, sivil toplum kuruluşları, sosyal araştırmalar-halkla ilişkiler ve kamu kurumları konu başlıkları altında yapılan çalıştaya başta Bartın Üniversitesi olmak üzere İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Kadir Has Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sinop ve Karabük Üniversitelerinden akademisyenler katılmıştır. Ayrıca İstanbul Sit Alanları Alan Yönetimi Başkanlığından uzmanlar, Türkiye UNESCO Dünya Miras Komitesi temsilcisi, ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) Türkiye Temsilcisi ve alanında uzman kişilerin katılımıyla çok verimli ve yararlı çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Yine proje içeriğinde yer alan Amasra Kalesi ile birlikte seri başvuruda adı geçen Sinop Kalesi'ne 03-04 Mayıs 2014 tarihlerinde İstanbul Yoros Kalesi ile Galata Kulesi'ne 23-24-25 Mayıs 2014 tarihlerinde İzmir Foça Kalesi ve Çandarlı Kalesi'ne de 29-30-31 Mayıs - 01 Haziran 2014 tarihleri arasında teknik geziler düzenlenmiş, bu kalelerde Üniversitemiz ile Müzemiz teknik elemanları tarafından yerinde incelemeler yapılmıştır.

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA)'nın Doğrudan Faaliyet Desteği (DFD) programına başvuru ve proje uygulaması aşamasında emeği geçen tüm kişi ve kurumlara teşekkür ederim.

1. GİRİŞ

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü İstanbul, Bartın, Sivas, Samsun, Trabzon, İzmir ve Mersin Valilikleri İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerine 16.10.2012 tarihinde “Ceneviz Ticaret yolunda Akdeniz’den Karadeniz’e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” konulu bir yazı göndermiştir.

Söz konusu yazıda Ukrayna’nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi’nde yer alan “Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz’den Karadeniz’e kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” başlıklı adaylık dosyasının İtalya, Yunanistan ve Türkiye ile ortaklaşa seri adaylık olarak UNESCO’ya sunulması ile ilgili 28-30 Eylül 2012 tarihlerinde Ukrayna’nın davetiyle Kırım Özerk Cumhuriyeti’ndeki Feodosia kentinde bir toplantı düzenlendiği, belirtilen toplantıya ülkemizi temsilen Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünce katılım sağlandığı, toplantı sonunda söz konusu seri adaylık için koordinatör ülke olarak Ukrayna’nın belirlendiği, ülkemizin 2014 ve 2015 yıllarındaki UNESCO Dünya Miras Listesi adaylarının hazır olduğu, bu konuda bir değişikliğe sebebiyet vermeyecek ve adaylık haklarımızı kısıtlamayacak şekilde söz konusu seri adaylığa katılım sağlanabileceğinin ilgili makamlara iletildiği bildirilmiştir.

Ayrıca toplantıda 2012 yılında UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi’ne kabul edilen Akdeniz kıyısındaki Mamure Kalesi ile ülkemizdeki diğer Ceneviz kalelerinin Türkiye adına seri adaylığa dahil edilmesi yönünde çalışma başlatılmasına karar verildiği, konuyla ilgili olarak yapılacak görüşmelerin ardından 2013 yılında Anamur’da uluslararası bir toplantı düzenlenebileceği ve bu toplantıya ilgili ülkelerin temsilcilerinin davet edilebileceğinin belirtildiği ve Ukrayna ile yürütülmesi planlanan söz konusu seri adaylığa ilişkin dosya hazırlama sürecinde ülkemizin Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında bulunan Cenevizlilere ait kale, liman kenti ve kolonileri ile ilgili bilgilere ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. İlimiz sınırları içinde bulunan Cenevizliler dönemine ait veya Cenevizliler tarafından bir dönem kullanılmış olan varlıkların tarihçesi, mimari özellikleri ve mevcut durumları hakkında Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’ne bilgi verilmesi istenmiştir.

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’ne iletilmek üzere Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Amasra Müzesi tarafından **Amasra Kalesi** ve **Amasra Cenova Şatosu** ile ilgili olarak detaylı bir rapor hazırlanmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nün 27.05.2013 tarihli yazısında Cenevizliler Dönemi’ne ait Yoros Kalesi ve Galata Kulesi (İstanbul), Foça Kalesi ve Çandarlı Kalesi (İzmir), Amasra Kalesi (Bartın), Akçakoca Kalesi (Düzce) ile Sinop Kalesi’nin (Sinop) “**Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz’den Karadeniz’e kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri**” adıyla **Dünya Miras Geçici Listesi**’ne eklenmesi amacıyla hazırlanan başvuru dosyasının Dünya Miras Merkezi’ne iletildiği ve adı geçen varlıklarımızın 15.04.2013 tarihi itibarıyla UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi’ne eklendiği bildirilmiştir.

Amasra’nın UNESCO Dünya Miras Geçici Adaylık Listesi’nden Asıl Liste’ye geçebilmesi için yapılacak çalışmalar ile ilgili 21.11.2013 Perşembe Günü saat 10:00’da Amasra Uygulama Oteli’nde Sayın Vali Ali ÇINAR Başkanlığında, Bartın Üniversitesi, Bartın Belediye Başkanlığı, İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Amasra Kaymakamlığı, Amasra Belediye Başkanlığı, Amasra Müze Müdürlüğü, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, Bartın Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve Bartın Peyzaj Mimarları Odası Temsilcisi’nin katılımıyla bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır.

Değerlendirme toplantısında Amasra’nın UNESCO Dünya Miras Asil Listesi’ne girebilmesi için çalışmalar yapmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan İzleme ve Yürütme Heyeti oluşturulmasına, bu heyetin çalışmalarını belirli dönemlerde bir araya gelerek koordineli bir şekilde yürütmesine karar verilmiştir.

Yürütülecek çalışmalarda bütçenin Kültür ve Turizm Bakanlığı, Bartın Valiliği İl Özel İdaresi, Amasra Belediyesi, Bartın Mahalli İdareler Birliği, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı ve Başbakanlık Tanıtma Fonu proje karşılığı ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile diğer fonlardan sağlanacak kaynaklarla karşılanması, tanıtım çalışmalarının Bakanlık, Valilik, Üniversite, Kaymakamlık, Amasra Belediyesi, kamu kurum ve kuruluşları ile mesleki ve sivil toplum kuruluşları tarafından tüm basın yayın ve internet imkanları kullanılarak yapılmasına, seri başvuruda adı geçen İzmir, İstanbul, Düzce, Bartın ve Sinop illerinin yönetici ve ilgili kuruluş temsilcilerinin bu konuda iletişim ve işbirliği halinde çalışmalar yürütmelerinin sağlanmasına ve UNESCO’ya proje başvurusunda bulunan koordinatör ülke Ukrayna’nın yöneticileri ile iletişimde bulunulmasına karar verilmiştir.

Yürütme Komitesi, Komite Başkanı Amasra Kaymakamı Mehmet YILDIZ başkanlığında 28.11.2013 tarihinde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü’nde ikinci toplantısını gerçekleştirmiştir. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın (BAKKA) Doğrudan Faaliyet Desteği programına proje başvurusu yapılmasına karar verilmiştir. Amasra’nın kısa-orta-uzun vadede stratejik eylem planı hazırlıklarını yapmak üzere yürütülecek çalışmalarda Üniversitemiz öğretim üyelerinden Doç. Dr. Selma ÇELİKAY, Yrd. Doç. Dr. Mustafa ARTAR ve Yrd. Doç. Dr. Sevgi GÖRMÜŞ görevlendirilmiştir. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın (BAKKA) 2013 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında “**UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra’nın Stratejik Eylem Planının Oluşturulması**” başlıklı proje hazırlanmış ve başvuruda bulunulmuştur. Yapılan değerlendirmelerde Bartın Üniversitesi, Amasra Kaymakamlığı ve Amasra Belediye Başkanlığı’nın da paydaş olarak yer aldığı Proje BAKKA tarafından kabul edilmiştir.

1.1 UNESCO DÜNYA MİRAS YOLUNDA AMASRA’NIN STRATEJİK EYLEM PLANI’NIN OLUŞTURULMASI PROJESİ

“Ceneviz Ticaret Yolu’nda Akdeniz’den Karadeniz’e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” başlığı altında UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi’ne alınan Amasra Kalesi’nin Amasra Kenti’nin tarihi özellikleri ile bir

bütün olarak ele alınmasının kentin tanınırlığının sağlanması için bir fırsat olduğundan hareketle proje ile kurumsal altyapının kurulması, teknik ve bilimsel çalışmaların yapılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda belirlenen hedefler şunlardır:

- Kamu, üniversite, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği ile Amasra Stratejik Eylem Planı'nı geliştirilmesi,
- Amasra'nın doğal ve kültürel mirasının korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için koruma planlaması yaklaşımı ile (tarih araştırmaları, doğal ve kültürel yapıya ilişkin envanterin hazırlanması ve sosyo-ekonomik yapı analizi), Koruma Amaçlı İmar Yönetmeliği'nin hazırlanması,
- Halkın bilinçlendirilmesi ve eğitim süreçlerinin hazırlanması,
- Amasra'nın tanıtım faaliyetlerinin ulusal ve uluslararası düzeylerde belirlenmesi,
- Sürece yönelik bilimsel araştırmalara zemin hazırlanması,
- Uygulamalar aşamasında gerçekleştirilecek arkeolojik kazılar, yüzey araştırmaları, restorasyon ve restitüsyon çalışmaları, kentsel tasarım ve peyzaj tasarım çalışmalarının (1/500 ve 1/200 ölçeklerde) belirlenmesinin sağlanması.

Yukarıda belirtilen hedefleri gerçekleştirmek üzere yapılacak temel faaliyetlerden en önemlileri Amasra Stratejik Eylem Planı'nın oluşturulması için çalıştay düzenlenmesi ve diğer alanlarda teknik incelemelerde bulunulmasıdır.

Projede; Amasra'da İmar Planı eksikliği, kültürel miras farkındalığının olmaması ve tarihi dokunun tahribi gibi sorunların halkın doğal dokuyu korumasında duyarsız kalmasına neden olduğu belirtilmektedir. Kamu Kurumları, Mahalli İdareler, Amasra Kaymakamlığı, Üniversite ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) arasında geliştirilecek işbirliği sonucunda oluşturulacak Amasra Stratejik Eylem Planı ile kurum, kuruluş ve kamuoyunun üzerine düşen görev ve sorumlulukların farkındalığı sağlanacağına vurgu yapılmıştır.

Amasra Stratejik Eylem Planı'nın oluşturulmasında yer alacak hedef gruplar **İzleme Komitesi** ve **Yürütme Komitesi** olmak üzere iki komite altında toplanarak görev tanımları yapılmıştır. Buna göre; Amasra Stratejik Eylem Planı İzleme Heyeti'ni Bartın Valiliği, Kültür ve Turizm Bakanlığı (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü), UNESCO Türkiye Milli Komitesi, Bartın Üniversitesi Rektörlüğü, Tarihi Kentler Birliği ve Çekül Vakfı oluşturmaktadır. Yürütme Komitesini ise İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Amasra Müze Müdürlüğü, Amasra Kaymakamlığı (Başkan), Amasra Belediye Başkanlığı, Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Peyzaj Mimarları Odası, Mimarlar Odası, Amasra Kültür ve Turizm Derneği ve Çekül Vakfı Amasra Temsilciliği oluşturmaktadır.

Üniversite öğretim üyeleri, bilimsel araştırma ve bilgi alanında; Amasra Kaymakamlığı, tarihi karakterin farkındalığının yaygınlaştırılmasında; STK'lar, faaliyetlerinde bu sürece yer verilmesinde; İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ise Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile sürekli iletişimin sağlanmasında görev almaktadır.

Projenin Çarpan Etkileri bölümünde Amasra Stratejik Eylem Planı'na vurgu yapılmaktadır. Amasra Stratejik Eylem Planı özel sektörün, sivil toplum kuruluşlarının kendi aralarında ve üniversiteyle tarihi ve kültürel varlıkların korunması konusunda kamuyla işbirliğinin yapılmasına katkı sunacaktır. Basımı

yapılan kitapçıkların tüm kurumların bünyesinde olması, kültürel mirasın korunmasına yönelik bölgede yapılacak faaliyetlerde dikkate alınacaktır.

Projenin çarpan etkileri şu şekilde özetlenmektedir:

- Bartın Valiliği bütçesi doğrultusunda Amasra tanıtım çalışmalarının başlatılması,
- Amasra Müze Müdürlüğü'nün rapor çıktıları doğrultusunda arkeolojik kazılar yapması,
- Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nün koruma planlaması yaklaşımı kapsamında lisans ve lisansüstü öğrencilerini konu ve alan ile ilgili çalışma yapmaya özendirmesi,
- STK'ların halkın bilinçlendirilmesi için sosyal içerikli projeler hazırlaması,
- Bölgeye gelen turist sayısındaki artış ile birlikte mevcut işletmelerin kurumsallaşma çalışmalarına başlamaları.

Proje kapsamında öngörülen faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için bir **Proje Ekibi** oluşturulmuştur. Proje Ekibi ve sorumlulukları aşağıda belirtilmektedir:

Proje Koordinatörü, genel koordinasyon, aylık ekip toplantılarının düzenlenmesi, yerel yetkililer ve ortaklarla iletişimin sağlanmasında ve BAKKA'ya sunulacak raporların hazırlanmasında görev üstlenecektir.

Teknik ve Bilimsel Ekip, Proje çalışmalarına teknik ve bilimsel desteği sağlamak, projenin en iyi şekilde ilerlemesi için uygun görülen kurum ve kuruluşlarla irtibata geçmek, proje faaliyetlerinin eksiksiz yürütülmesini ve hizmetlerin zamanında ve yerinde izlenmesini sağlamak, projenin tanıtılması stratejilerini yürütmek gibi görevleri yerine getireceklerdir. Üniversite öğretim üyelerinden oluşturulması hedeflenmektedir.

Proje Yürütücüsü, (İl Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı Ayşegül YAYLI) gerekli bilgi ve belgelerin ve stratejik eylem planının hazırlanmasında görev alarak verilerin uzmanlarla paylaşılmasında destek olacaktır.

Projenin Uygulama Birimleri, Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Bartın Üniversitesi'dir. Uygulama birimlerinin görevleri, proje sorumluluğu görevi üstlenerek üç aylık proje sürecinin verimli çalışmalarla tamamlamasını sağlamak ve öğretim üyelerinin teknik ve bilimsel çalışmalarına katkı sunmaktır.

Yukarıda aktarılan proje içeriği doğrultusunda çalışmalar tamamlanmıştır. Projenin temel faaliyetleri arasında bulunan Amasra Stratejik Eylem Planı Çalıştay ve alan gezileri bu bölümde detaylandırılarak aktarılmaktadır.

1.2 AMASRA STRATEJİK EYLEM ÇALIŞTAYI AÇILIŞI

Çalıştaya ilgili kamu kurumları, konu ile ilgili akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, basın ve yayım kuruluşları ve yerel halk davet edilmiştir. Çalıştayın açılış toplantısı 08.05.2014 tarihinde Amasra Kültür Park'ta yapılmıştır. Açılış konuşmalarını Bartın İl Kültür ve Turizm Müdür Vekili Ayşegül Yaylı, Prof. Dr. Azize Toper Kaygın (Bartın Üniversitesi Rektör Yardımcısı) ve Amasra Kaymakamı Mehmet Yıldız (Yürütme Komitesi Başkanı) yapmıştır.

Türkiye UNESCO Dünya Miras Komitesi Temsilcisi Doç. Dr. Yonca Kösebay Erkan (Kadir Has Üniversitesi) tarafından aşağıdaki sunuş yapılmıştır:

“Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz’den Karadeniz’e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimler”

Ulusal bileşenler

- Yoros kalesi (İstanbul)
- Galata Kulesi (İstanbul)
- Foça Kalesi (İzmir)
- Çandarlı Kalesi (İzmir)
- Akçakoca Kalesi (Düzce)
- Sinop Kalesi

Uluslararası bileşenler

- Kırım Özerk Bölgesi - Ukrayna
- Türkiye
- İtalya
- Yunanistan

Adaylık Süreci

- Türkiye’nin Geçici Listesi’ne girmiştir (2013)
- UNESCO Dünya Mirası Yolunda Amasra’nın Stratejik Eylem Planının Oluşturulması, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA), 2013 yılı Doğrudan Faaliyet desteğini kazanmıştır.
- 21 Kasım 2013 tarihinde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla bir toplantı ile adaylık hazırlık sürecini yürütmek üzere İzleme Heyeti ve Yürütme Komitesi oluşturulmuştur.
- 08-10 Mayıs 2014 tarihinde UNESCO Dünya Yolunda AMASRA çalıştay yürütülmektedir.

Fırsatlar

- Alanın ulusal/uluslararası tanıtımı
- Dünya Mirası etiketinin prestiji
- Turizm potansiyelinin artması
- Ulusal/uluslararası işbirlikleri yaratma
- Etkin planlama/yönetim
- Kültürel Miras konusunda bilinç gelişme

Zorluklar

- Sürecin uzun olması
- Adaylık dosyasının temasının ve ÜED belirlenmesi
- Yeni bir bakış gerektirmesi
- Ulusal kimlik anlayışının ötesine geçebilme
- Kurumlararası eşgüdüm
- Diğer adaylar ile rekabet

Öneriler

- Sürecin nasıl gelişeceğini baştan iyi bilmek

(Hayal kırıklıkları yaratmamalı)

- UNESCO kural ve uygulamalarını iyi bilmek

(Kabul görmeyecek yaklaşımlar içine girmemek)

- En baştan şeffaf ve karar alma süreçlerinde katılımcı bir yaklaşım benimsemek

(Aidiyet gelişmesine fırsat tanıyarak, toplumun benimseyeceği bir adaylık oluşturabilmek)

- Uluslararası Danışma Kurulları ile en baştan işbirliği halinde çalışmak, onlara danışmak

(Dünya Mirası olmanın sorumluluklarını adaylık dosyası sonuçlanmadan kavramak)

- Seri adaylıklarda, tüm alanların ortak nasıl yönetileceğini şimdiden planlamak

(Uluslararası işbirliğinde eşit koşullarda olduğunun (yükümlülükler açısından) bilinmesi)

- Turizm potansiyelini yönetmek

(Çok turist tahrip edici yönlerinin olabileceğini bilmek)

- Çocuk ve gençleri sürecin parçası yapmak

(Alanı en uzun süre kullanacak ve koruyacak olanlara, bu sürecin parçası olma fırsatı verilmek)

1.3 TEKNİK İNCELEME

Aynı gün çalıştaya katılan uzmanlarla birlikte Amasra Kalesi’nde Amasra Müze Müdürlüğü yetkilileri rehberliğinde durum analizleri yapılmış ve Kale’nin tarihi ile ilgili bilgi aktarılmıştır.

Bilgi Notu*:

Amasra, antik adı ile söylemek gerekirse Amastris hakkında elimizde çok fazla yayın bulunmamakla beraber bunlardan arkeolojik kalıntılar ile ilgili en kapsamlı yayın 1993 tarihinde yüzeyde bulunan kalıntılara dayanarak hazırlanmış Profesör Christian Marek'in '**Pontus-Bithynia ve Kuzey Galatia'daki Kent, Çağ ve Territorium (Alan)**' adlı eseridir.¹

Son yıllarda müze müdürlüğü bünyesinde yapılan çeşitli kaynak taramalarının yanı sıra Amastris'in arkeolojik potansiyeline yönelik olarak başlanılan ilçe merkezindeki sondaj kazıları ve yüzey araştırmaları kentin bu zamana dek bilinmeyen birçok yönüne ışık tutmaya başlamıştır.

Karadeniz kıyısındaki kentlerin yazılı tarihçesi ve arkeolojik bulgular incelendiğinde bunların hemen hemen tamamının Doğu Yunan (İon) kültür çevresinden kaynaklandığı veya bu bölgeden gelen kolonistlerce kurulduğu konusunda şüphe bulunmamaktadır. Ancak birçok antik merkezde karşılaşılan yaygın bir olgu ise Hellen Kolonizasyonu öncesinde de kent kurulmasına uygun coğrafyalarda demir ve bronz çağları kültür izlerinin var oluşudur. Buna göre Amastris'de daha önceleri görev yapmış bazı arkeologların da izlenimlerine göre M.Ö. 3000 ile tarihlenen seramik buluntularının varlığı iddiası kentin çok daha önceleri iskân edilmiş olabileceği konusunda ipuçları içermektedir.² Bu gibi konuların daha netlikle anlaşılabilmesi için tabiidir ki ilçe genelinde daha birçok sondaj kazısının yanı sıra bir an evvel bilimsel kazıların başlaması gerekmektedir.

1.4 KENTİN KISA TARİHİ:

Geleneksel tarih kitaplarında üç bin yıllık bir tarih serüveninden söz edilirken Sesamos-Amastris-Sa-mastro-Amasra isimlerini alan antik kentin ilk kuruluş yıllarıyla ilgili elimizde çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Kent Strabon'a göre Amazonlar tarafından kurulmuştur.

¹ * Amasra Müze Md. B.Aydın tarafından revize edilmiştir.

C.Marek, Stadt, Ära und Territorium in Pontus-Bithynia und Nord Galatia, Istanbul Forschungen Band 39, Tübingen 1993, 88-97.

² Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü arkeoloğu Dr. Soner ATEŞGÜLLARİ'nin Amasra Tekke Tepesi'nde yaptığı bir araştırma neticesinde (bugünkü Telekom Binası karşısındaki küçük tepe) burada bulunduğu M.Ö. 3000 yılına tarihlenen seramik buluntuları Amasra Müzesine teslim ettiğini ifade etmektedir.

Yazılı tarih geleneğine göre M.Ö. 14. yy.da Gaskalar ve 13. yy.da Hititlerden sonra 12. yy. sonlarında Bithynia Bölgesi'ndeki Bartın'a (**Parthenios**) Frigler; Paphlagonia Bölgesindeki Amasra'ya da Fenikeliler yerleşmişlerdir. Fenikeliler; Amasra (**Sesamos**), Ereğli (**Herakleia**), Sinop (**Sinope**) ve Tekkeönü'nde (**Kromna**) ilk Sayda Kolonilerini kurmuşlardır.

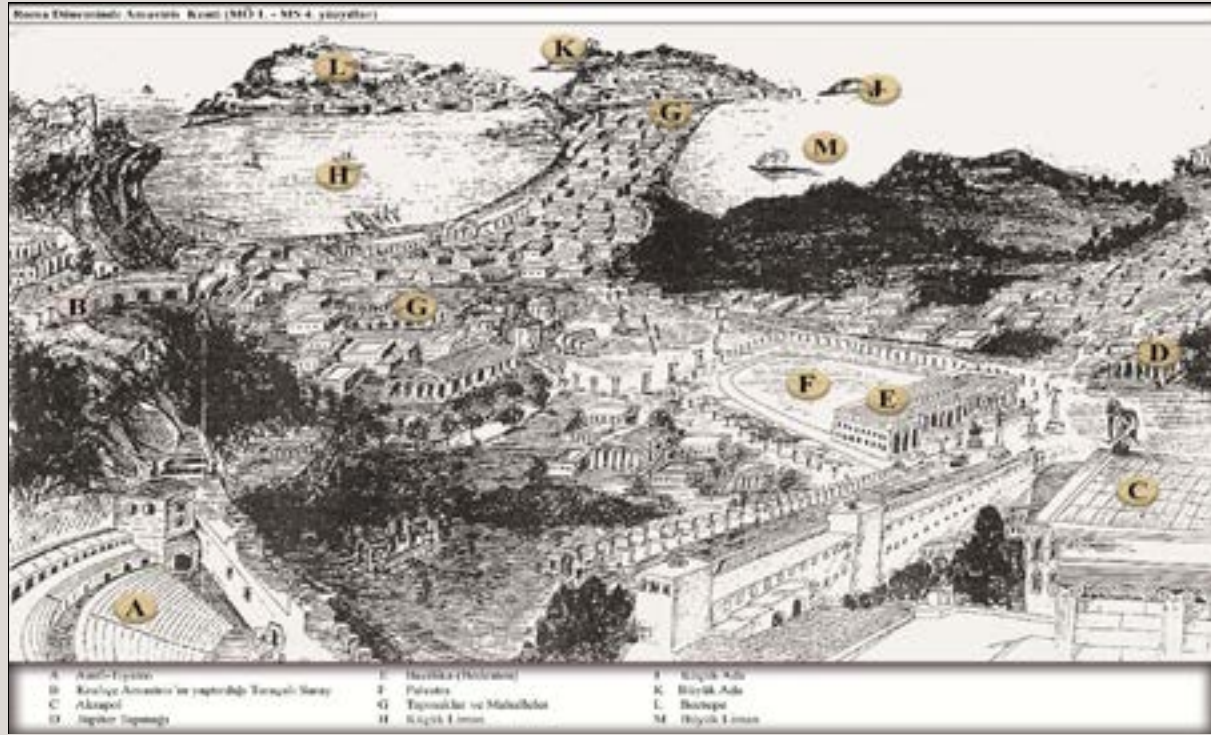
M.Ö. 9. yy.da Akdeniz'deki güç dengelerinin bozulmasıyla Fenikeliler ve ortakları Karya'lılar Amasra ve Kromna'yı terk ettiler. M.Ö. 8. yy.da Sesamos şehri İon Kolonizasyonu'na katılmıştır. El tezgahlarında yapılan şimşir ve meşe ağacından eşyalar başlıca ihraç ürünlerindendir. Karanlık geçen yüzyıllık bir dönemden sonra, M.Ö. 7. yy. başlarında bölgeye bu kez İonların soyundan gelen Megaralı göçmenlerin yerleştiği görülür. Amasra ve Kromna da diğer Karadeniz siteleri ile birlikte İon (Milet) kolonilerine dahil olmuşlardır.

M.Ö. 7. yy. sonlarında Kimmerler'in, daha sonra MÖ. 580 yılında ise Lidyalılar'ın hakimiyetinden sonra, M.Ö. 547 yılında Persler bölgeye hakim olmuşlardır. M.Ö. 4. yy. sonlarına doğru bir emirname gönderen Persler, Sesamos'un da aralarında olduğu şehirleri otonom bir yapıya dahil etmişlerdir.

Büyük İskender Pers ordularını bozguna uğratması ile başlayan Hellenistik Dönem'de İran-Makedonia ilişkilerini korumak için başta İskender'in şahısı olmak üzere 80 Makedonia'lı komutan ve yüzlerce asker, Pers kadınlar ile evlenmiştir. Gösterişli çadırlarda gerçekleştirilen bu düğüne dokuz bin kişi katılmış ve beş gün beş gece süren şölen sırasında "Tanrıların Şerefine" içilmiştir.

Pers Kralı Darius'un (farsça '**Daryuş**') kızı ile İskender, yeğeni Amastris ile de General Krateros evlenirler. Bu evliliği kısa süren Amastris, generalden boşanarak Heraklea (Ereğli) Tiranı Dionysios (hellence '**Διονύσιος**') ile evlenir. Ancak daha sonra tiran Dionysios'un ölmesi üzerine de Trakya Kralı Lysimachos'la evlenir.

Amastris'in, Herakleia (Ereğli) Tiranı Dionysios ile yaptığı bu izdivaçtan ikisi oğlan biri kız üç çocuğu, Trakya Kralı Lysimachos'la olan evliliğinden de dördüncü çocuğu dünyaya gelir. M.Ö. 306'da, ikinci evliliğini yaptığı Herakleia (Ereğli) Tiranı Dionysios'un ölmesi üzerine Herakleia'nın yönetimini iki çocuğu-

Resim 1: Roma dönemi Amastris'in modern bir canlandırması.

na bırakarak Sesamos'un yönetimini üstlenir. Amastris, ilk iş olarak civar sitelerdeki halkın buraya göç ederek yeni kentin nüfusunu bir çeşit **synoikismos** (yerleşimlerin birleştirilmesi) ile gerçekleştirir. Kısa sürede mahalleler, akropol, kutsal alanlar, tapınaklar, rıhtımlar, şehir surları ve agorayı tamamlayarak görkemli bir site oluşturur. Bundan böyle şehrin Sesamos olan adı Amastris olarak anılmaya başlanır.

Kraliçe Amastris; 16 yıllık iktidarında (M.Ö.302–286), Amasra'da Tion (Filyos-Hisarönü), Kromna (Tekkeönü-Hisar) ve Kytoros (Gideros) sitelerinden oluşan bir şehir devleti (**synoikismos**: siteler birliği) kurmuş, M.Ö. 295 yılında bağımsızlığını duyurarak adına paralar bastırarak, kenti sanatsal ağırlıklı yapılarla donatmıştı. M.Ö. 286'ya gelindiğinde Herakleia'yı yöneten iki oğlu, aynı yelkenlide ilerlerken anneleri Amastris'i Karadeniz'in soğuk sularına atarak boğmuşlar ve bir dönemi talihsiz bir şekilde noktalamışlardır.

Bartın çevresi ve Amasra yöredeki savaşlar neticesinde M.Ö. 279 yılında Pontus Krallığı'nın idaresine geçmiştir. 200 yıl bu toprakların sahibi olan Pontus İmparatorluğu döneminde balıkçılık ve salamuraçılık önde gelen ticari metallerden olmuştur. Nitekim Roma'da bir varil Pontus balık salamurası 300 Drahmi'ye kadar alıcı bulur hale gelmiş idi. Yöre M.Ö. 70 yıllarında Roma İmparatorluğu'nun egemenliğine girerek Büyük Pompey tarafından Paphlagonia'da Bithynia ile Pontus'un 11 şehri birleştirilerek "Pontus-Bithynia Eyaleti" (**prokonsullük**) kurulur. Amastris ise bu zamanda yeni Pontus-Bithynia Eyaleti'nin başkentidir. M.S. 1.yy.da Amastris'in Nikomedia (İzmit) ile Amaseia arasındaki Roma karayoluna bağlanması maksadıyla Amastris-Gerede karayolu ile Kuşayası Anıtı'nın yapımına izin verilmiştir. Burada kısım kısım orman içerisinde takip edilebilen Roma lejyonu tarafından yapılan yolun eni yer yer 5m.'yi bulmaktadır. Zemininde yıllarca demir tekerlekli at arabalarının kullanımdan dolayı oluşmuş teker izleri bugün dahi rahatlıkla görülebilmektedir. Söz konusu Roma yolunun yer yer izlenebilen bölümlerinde dağ yamacının 40-50m yüksekliğe kadar insan eliyle düzeltildiği kesilen kayaların üzerindeki alet izle-

rinden anlaşılmaktadır. Kentte İmparator Traianus Dönemi'nde (M.S. 98-117) imar çalışmaları daha da hızlanmış **forum, bouleuterion, arter** (şeref yolu), **tiyatro, akropol**, tapınaklar, cadde ve lağım şebekeleri yapılarak planlı bir kent görünümünü sağlamıştır. Ayrıca Roma Dönemi'nde çok tanrılı dinlerden Hristiyanlığa geçişin partiler arası kanlı çekişmeleri de bilinmektedir. M.S. 395 yılında Doğu-Batı (Roma-Bizans) ayrımı gerçekleşir. Doğu Roma sınırları içerisinde kalan Amastris'te bin yıllık Bizans Dönemi başlamış olur.

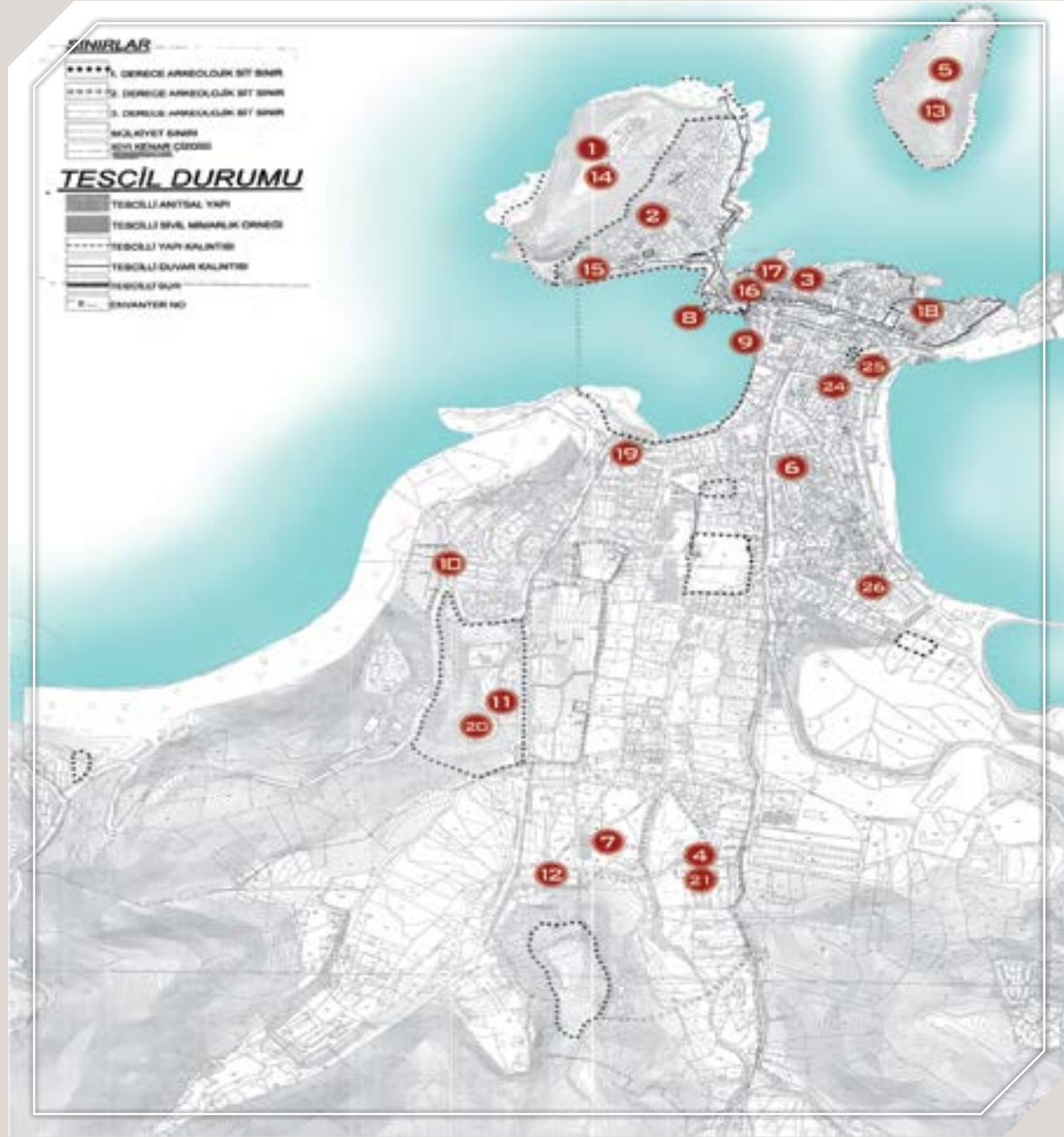
Uzun yıllar Bizans yönetiminde kalan Amastris için M.S. 8. yy. en iyi dönemlerden birisidir. Amastris Kaleleri ve Roma Dönemine ait yol şebekesi onarılmış, sanatta ve ticaretle önemli gelişmeler yaşanmıştır. Gemi yapımcılığı, esir ticareti, şimşir ve kereste ihracatı ile balık salamuracılığı depolama ve pazarlaması sayesinde Amastris büyük bir refaha kavuşmuş ve çehresi değişmiştir. M.S. 9. yy.da Amastris'i gören Paphlagonia'lı yazar Niketas "**Burası Paphlagonia'nın, belki de dünyanın gözbebeğidir**" benzetmesini yapar.

M.S. 880–1080 tarihleri arası ise Amastris için karanlık bir dönemdir. 11. yy.daki Haçlı Seferleri, Bizans yönetiminin eyaletlerle olan bağına yok denecek seviyede azaltmıştır. Malazgirt (**Manzikert**) Savaşı'ndan (1071) sonra, Anadolu'nun etnik çehresi değişirken, ilk Türkleşme ve yerleşik düzene geçiş şeyhlerin, dervişlerin ve babaların öncülüğünde buralarda da görülür. 11. yüzyılın sonlarına doğru Ulus ve Eflani yoğun Türkmen göçlerine tanık olur. Bizans'ın iyice zayıfladığı dönemde (1261–1282) İmparator **Mihail Palaiologos**, karşılaştığı güçlükleri göğüslemek için Cenovalılardan yardım talebinde bulunur ve onların İstanbul Galata'da bir ticaret üssü kurmalarına izin verir. 1263 yılında ise, ödünler karşılığında Amastris'i de Cenovalılara kiralar. 1270 yıllarına doğru Cenovalı tüccar ve gemiciler Amasra'ya yerleşmeye başlarlar. Cenovalı dönemde Amasra'da sarnıçlar ve bir de konsolos sarayı yapılır. Cenovalılar için Amasra'da en karlı iş esir ticareti olur ve Kefe'de toplanan köleler önce Amasra'ya götürülür, buradan da başka pazarlara aktarılırdı. Vücudunda hiçbir özürlü olmayan bir erkek kölenin satış fiyatı 50 dirhem idi. 1348 yılında Venedikliler Bizans-Cenovalı ittifakına karşı "**Galata Savaşı**"nı başlattılar. Bunun üzerine Bizans hükümeti, artık güven duymadığı Cenovalılarla ittifakı bozarak "**Venedik Cumhuriyeti**"ne yöneldi. Karadeniz müstemlekelerini yitirmenin Akdeniz'de de yenik düşmeyi getireceğini hesaplayan Cenovalılar ise Bizans-Venedik ittifakına karşı Osmanlılarla uzlaştılar. Bu olay Osmanlılar açısından Anadolu Türklerinin Avrupa Hristiyanları ile yaptıkları ilk anlaşmadır. Mora seferinden ağustos ayında dönen Fatih Sultan Mehmed, Amasra'ya yönelmekte tereddüt etmemiş, 1460 yılında Amasra'ya gelip şehri savaşız teslim almış ve Bakacak Tepesi'nden Amasra'yı izlerken, Lala'sına "**Lala, Lala! Çeşm-i Cihan Bura mı ola?**" diyerek şehrin güzelliği karşısındaki beğenisini ifade etmiştir.

1.5 AMASRA'DAKİ KÜLTÜREL MİRAS

Arkeolojik Sit Alanları:

- 1-) Boztepe Adası üst kısmı (1.derece sit),
- 2-) Boztepe Mahallesi (3.derece sit),
- 3-) Kaleiçi Mahallesi (3.derece sit),
- 4-) Bedesten Mevkii (2.derece sit),

Harita 1: Amasra'daki Arkeolojik Değerler

- 5-) Tavşan Adası (1.derece sit),
- 6-) Tekketepe Mevkii (3.derece sit)
- 7-) Nekropol Alanı (T.T.K Lojmanları altı-Amasra Mezarlığı sınırına kadar) (3.derece sit),
- 8-) Direklikaya (3.derece sit),
- 9-) Küçük Liman Antik Rıhtım (2.derece sit),
- 10-) Belediye Lojmanlarının bulunduğu alan (2.derece sit),
- 11-) Günümüz Mezarlığı T.T.K. girişine kadar (2.derece sit),
- 12-) T.T.K. hizmet binalarının bulunduğu alan bedestene kadar (3.derece sit),
- 13-) Manastır Kalıntısı (Tavşan Adası),
- 14-) Mabnet Kalıntısı (Boztepe Mahallesi),
- 15-) Kilise Yapı Kalıntısı (Boztepe Mah.),
- 16-) Kaymakamlık Lojmanı (Zindan Mahallesi),
- 17-) Fatih Camii (Eski Kilise- Zindan Mahallesi),
- 18-) Sanat Evi (Küçük Kilise- Kuledibi),
- 19-) Bahriye Mektebi (Müze Binası),
- 20-) Tiyatro Kalıntısı (Mezarlık içinde),
- 21-) Gymnasium/ Market (Bedesten),
- 22-) Kemerdere Köprüsü,
- 23-) Kuşkayası Yol Anıtı (Askersuyu Mevkii),
- 24-) Şehir Hamamı (Kum Mah.),
- 25-) Hamam (iskele Cad. Hamam Skk.),
- 26-) Roma Su Sarnıcı (Dizinler Sokak, 1256 parsel).

Ayrıca Amasra ilçesinde 13 adet tescilli ahşap ve taş bina bulunmaktadır.

Amasra Müzesi: 1955 yılında, antik bir yerleşim merkezi olan Amasra ve çevresinde sık sık ortaya çıkan taşınabilir arkeolojik ve etnoğrafik eski eserler belediye binasında küçük bir salonda sergilenmeye başlanmıştır. 1976 yılında Kültür Bakanlığı'nca müze binası arayışları sürerken, 1884 yılında Bahriye Mektebi (Denizcilik Okulu) olarak yapımına başlanan ancak bitirilemeyen bina satın alınarak restore edilmiş ve 1982 yılında tamamlanmıştır. 1982 yılından beri bugünkü tarihi binasında hizmet veren ve dört teşhir salonundan oluşan Amasra Müzesi'nde Hellenistik, Roma, Bizans, Ceneviz ve Osmanlı Dönemlerine ait eserler sergilenmektedir.

Amasra Kalesi: Bizans Dönemi'ne ait olan Amasra Kalesi, özellikle Ceneviz Dönemi'nde değişikliklere uğramış ve 14. yy.da Ceneviz ve Osmanlı Dönemlerinde de ciddi onarımlar görmüştür. Kale, iki ana kütleden oluşmaktadır. Birincisi, o zaman ada olan ve "**Kemere**" denilen bir köprüyle Amasra'ya bağlanan Boztepe'deki Sormagır Kalesi, diğeri Amasra'daki "**Zindan Kalesi**"dir. Kuzeydoğu ucunda Büyükliman Kapısı, batısında Küçükliman (Antik) Kapısı ve güneyinde Zindan Kapısı bulunmaktadır. Sormagır Kale-

Şapel/Kapelle (Kültür ve Sanat Evi): Amasra Kalesi içinde yer alan eski bir şapel (küçük kilise)'dir. 15. yy. da mescide dönüştürülmüş, 1930 yılında da ibadete kapatılmıştır. 2002 yılında restore edilerek “**Kültür ve Sanat Evi**” olarak hizmete açılmıştır. 9. yy.da çok itinalı bir tuğla-taş örgü sistemi ile yapılan şapel, 11 x 7m boyutlarındadır. Ambon tonozunda “**Hız. İsa'nın Göğe Yükselişi**” betimlenmiştir. Nartheks ve ambon'un diğer bölümlerini süsleyen renkli ve dinsel konulu freskler (**duvar resimleri**) zamanla tahribata uğramış ve kaybolmuştur.

Yıkık Kilise: Tavşan Adası'nda temel izlerine rastlanan haç planlı kilise kalıntılarının Bizans dönemine ait olduğu anlaşılmaktadır. Müze Müdürlüğü'nce 2013 yılında ada üzerinde gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sırasında adanın kuzey ucunda daha küçük bir şapelin varlığı da ilk kez saptanmıştır.

Küçüktepe Martyriumu: Uzun yıllar Roma ve Bizans yönetiminde kalan Amasra'nın, Ereğli ile birlikte Hristiyanlığın gizlice örgütlendiği ve M.S. 1.yy. sonları ile 2 .yy.da bütün İmparatorlukta hızla yayılarak hayli taraftar bulduğu ilk yerlerden biri olduğu söylenmekte, 9. yy.da ise Kırım ile ilişkisi bulunan etkin bir başpiskoposluk merkezi olduğu bilinmektedir. Amasra'da yaşayan ve 1. yy.da Hristiyanlığı ilk defa yaymaya çalışan Pontus'lu **Rahip İakintos**; 711 yılından sonra Hora ve Ayasofya kiliselerinde dualarla anılan **Kyros**; 8. yy.da ikonoklast **Yorgi /Georgios**; Hristiyanlık inançları bakımından, dönemlerinde ruhani meclis tarafından birer aziz ilan edilmişlerdir. Bu kimseler öldürüldükleri yerlerde, sığındıkları mağaralarda ve mezarlarında kutsanan ilk Hristiyanlardan kabul edilmektedirler. Bugün, Amasra'yı ziyaret edenler; kutsanan yerlerden İakintos ve Kyros'un mezarının bulunduğu Küçüktepe yamaçlarına, Georgios'un inzivaya çekildiği yer olarak bilinen Büyüktepe Mağarası'na, Amasra Kilisesi'ne (bugünkü Fatih Camii) yakın ilgi göstermektedirler.

Büyüktepe (İnziva) Mağarası: Amasra ilçesinde, Büyüktepe'nin doğu ve batı yamaçlarında, kare planlı ve oval bir girişi olan iki mağara bulunmaktadır. Batıda Dökük Mevkisinde olanı, 8. yy. sonlarında Georgios'un inzivaya çekildiği yer olarak bilinir. Dikey kaya üzerine yerden 2 m kadar yükseklikte, 3.5x2.5 m boyutunda, özel biçimde oyulmuş bir sediri vardır. Doğru yamacında yer alan ise, biraz daha geniş ve çift sedirlidir.

Kuşkayası Yol Anıtı: Amasra-Bartın karayolu üzerinde, Amasra'ya 4 km uzaklıktaki Kuşkayası Mevkiindedir. Doğru Eyaletleri İnşa Ordusu Komutanlığı yaptıktan sonra yaşam boyu Bitinya-Pontus Valiliğine atanan Gaius Julius Aquilla tarafından Roma İmparatoru Germanicus Claudius'un zamanında M.S. 41–54 yıllarında yaptırılmıştır. Roma yol ağının bir parçası olan ve imparatorun anısına yaptırılan bu anıt, yufka kabartma tekniğiyle kayalara oyulmuş komutan kabartması, Roma imparatorluk kartalı ile birbirini tamamlayan iki kitabe, oturma sedirleri ve kaya nişlerini kapsamaktadır. Anıta ait komutan kabartması ve hakimiyet kartalının başları tahrip olmuştur. Birisi komutan figürünü çevreleyen nişin üstünde, diğeri kabartmalardan uzakta ve batıda bulunan birbirini tamamlayan kitabelerde; “**Devletlerarası barışın ve dostluğun anısına, İmparator Germanicus'un yüceliği için Gaius Julius Aquilla dağı yardı ve bu dinlenme yerini kendi özel ödeneği ile yaptırdı**” ifadeleri bulunmaktadır. Eni 5m'yi bulan Roma karayolunun son izleri bu anıtın önünde, yüzyıllarca kullanımın aşınmışlığı görülürken, anıtın muhtemelen bir anıtsal çeşme'yi (Nymphaion) de kapsadığı, zamanla bu çeşmenin yıkıldığı kalıntılardan anlaşılmaktadır.

Ayrıca Amasra'ya hakim Savrankaya Tepesi'nde de Roma Dönemine ait aynı mahiyette fakat çok sade bir anıtın izleri de bulunmaktadır.

Bedesten: Amasra'nın güneyinde, sahile yaklaşık 1,5 km uzaklıktadır. Bazilika planlı olup, 5 adet sahnalı (nefli) ve 18x45 m'lik boyutlarıyla büyük bir yapıdır. MS. 1. yy. sonları ve 2. yy. başlarında bir nevi kapalı agora olarak ticari amaçlarla kullanıldığından “**Bedesten**” adını aldığı sanılmaktadır. Spor Salonu veya Roma Hamamı olabileceği de tartışılmaktadır.

Hisarpeçe Yeraltı Galerisi: Amasra yeraltı galerilerinden birisi olan Hisarpeçe Su Galerisi, Zindan Mahallesinin Kaleiçi Mevkii'nden başlayarak liman yönünde yerleşim yerlerinin altında devam etmektedir. Kale içindeki ana girişten itibaren yaklaşık 30m uzunluğundaki bölümüne girilebilmektedir. Galeri, 1,55m genişliğinde ve 1.80m yüksekliğindedir. Yan duvarları ve merdivenleri moloz taş örgü, tavanı ise kemerli taş-tuğla örgü sistemiyle yapılmıştır. Bazı tarihçiler, Roma dönemine ait olan galerilerin, Kapadokya'daki sığınaklardan esinlenilerek yapıldığını söylemektedirler.

Yeraltı Çarşısı: Roma Dönemi'ne ait olduğu sanılan çarşının en önemli bölümü Tomaçkuyusu Mevkii'nde görülür. Bedesten'deki yapı tekniklerinin aynen uygulandığı yeraltı çarşısında, 17m.'lik bir ana galeri ve ana galeriye açılan yaklaşık 50 oda bulunmaktadır. Güneye ve batıya doğru olmak üzere, antik şehir alanlarında yer yer geniş kanalizasyonlara ve logarlara rastlanır.

Kemere Köprüsü: Boztepe'deki Sormagir Kalesi'ni Amasra'daki Zindan Kalesi'ne bağlayan tek gözlü bir köprüdür. Roma Dönemi'ne aittir.

Kemerdere Köprüsü: Roma İmparatoru Claudius Dönemi'nde (M.S. 41–54) yapılan tek gözlü bir Roma Köprüsü olup Amasra'ya 3 km uzaklıktaki Cevizlik Vadisi'ndedir. Amasra'yı Bartın'a bağlayan ve 4. km'de de Kuşkayası Anıtı'nın önünden geçen Roma yol ağının bir parçasıdır. Köprü ayağındaki çok silik bir kabartma kompozisyonda mızrakla savaşıyan yedi asker figürü, Roma-Pontus savaşlarını anlatmaktadır.

Antik Yol: Roma Dönemi'nde 1. yy. sonlarına doğru yapılmıştır. Amaç, kiliselerin yer aldığı Amastris şehrini yine Anadolu'daki kiliselerin bulunduğu şehirlere bağlamaktır. Antik yol, Amasra'da başlayıp Kuşkayası Yol Anıtı'nın önünden geçerek Safranbolu ve Gerede'ye ulaştıktan sonra İpek Yolu ile kesişmektedir. Yolun büyük bir kısmı yok olmuştur.

Antik Tiyatro: Roma Dönemi'ne ait olup Aya Yorgi Tepesi'nin güney yamacındadır. Tiyatro boşluğu (cavea) ve sahne (**skene**) bölümleri yıkılmıştır. Yeri mezarlık olarak kullanılan tiyatronun sadece bir giriş kapısına (**vomitorium**) ait kalıntılar görülebilmektedir.

Akropol: Bedesten'in güneybatısındadır. Surlarından çok az bir kısmı ayakta. Burada bulunan bazı sütunlar Amasra Müzesi'nde sergilenmektedir. Akropol olarak adlandırılmış olsa da bu kavramın netleşmesi için bilimsel kazılara ihtiyaç bulunmaktadır.

Nekropol: Aya Yorgi Tepesi eteklerindeki bu antik mezarlık önemli ölçüde tahrip olmuş, anıt mezarlar ve lahit taşları inşaatlarda kullanılmıştır. Günümüzde sadece yeri bilinmektedir.

Su Yolu: Su Yolunun muhtemelen Roma döneminde inşa edildiği sanılmaktadır. Başlangıç yeri Kurucaşile İlçesi'nin Başköy Mevkii olup Amasra'ya kadar uzanmaktadır. Takriben eni 1,10 m, yüksekliği ise 1,30 m'dir. Yolun Saraydüzü-Kirlik-Makaracı bölümlerinde çökmeler meydana gelmiştir.

Rıhtımlar ve Dalgakıranlar: İlkçağda yapılan ve sonraki dönemlerde de onarılan harçsız-kenetli örgü (**opus quadratum**) tarzındaki muntazam dock sistemlerinin, 1-2 ton ağırlığında blok kesme taşlarla yapıldığı görülmektedir. Tarihi izlerin çoğu günümüze ulaşamamış, ancak 1803 yılında Jouannin ve 1886 yılında da Von Diest'in çizdikleri Amasra krokilerinde, limanın ve dalgakıranların konumu detaylıyla gösterilmiştir.

Osmanlı Hamamı Kalıntıları: 17. yy.da yapıldığı sanılmaktadır. Soğukluk, ılıkılık, üç kurnalı yıkanma yeri ve su hazneleri ile külhan bulunmaktadır. Yıkanma yeri, bir orta kubbe, iki yarım kubbe ile örtülüdür. Soğukluk kısmı yıkılmıştır. Dört köşesinde görülen "biye"ler Anadolu Beylikleri döneminin tipik mimari özelliklerini taşımaktadır.

2. AMASRA ÇALIŞTAYI

2. AMASRA ÇALIŞTAYI

2.1 ÇALIŞTAY OLUŞUMU VE YÖNTEM

Amasra'da yapılmış çalıştay daha önceden iletişime geçilmiş uzman kişilerin farklı gruplarda yer alışı ile şekillenmiştir. Meslek gruplarına göre de katkıları somutlaştırılmış grupların her birinde bir Kolaylaştırıcı (Moderatör) ve bir Yazman (Raportör) bulunmaktadır. Kolaylaştırıcılar BAKKA'ya verilen projede de belirtildiği üzere proje ekibinde yer alan Bartın'dan çalıştaya katılım gösterenlerden oluşturulmuş, raportörler ise Bartın Üniversitesi öğrencilerinden seçilmiştir.

Çalıştay kapsamında gruplardan kendi konu başlıklarında Amasra özelinde genel değerlendirmeler yapmaları yanında, çalıştayın ilk oturumunda sunulan sunumlar ışığında UNESCO süreci ve Amasra özelinde yapılacaklar noktasında tartışmaları yoğunlaştırmaları istenmiştir. Alan çalışmaları da göz önüne alınarak yapılan değerlendirmeler ile gruplar UNESCO sürecinde Amasra için kısa-orta ve uzun dönemde stratejik anlamda yapılması gerekenler hakkında fikir alışverişinde bulunmuşlar, sonuç değerlendirme oturumunda da grup tartışmaları tüm grupların üyelerinin katılımı ile paylaşılmıştır. Rapor halinde teslim edilen ve tartışılan konuların özeti Bölüm 2.3'de verilmiştir.

2.2 ÇALIŞMA GRUPLARI TOPLANTILARI

Çalıştaya 09-10.05.2014 tarihleri arasında Amasra Turizm Otelcilik Lisesi Uygulama Oteli'nde devam edilmiştir. Amasra Müze Müdürü Baran Aydın Amasra Tarihi ile ilgili ve Türkiye UNESCO Dünya Miras Komitesi Temsilcisi Doç. Dr. Yonca Kösebay Erkan (Kadir Has Üniversitesi) UNESCO adaylık süreci ile ilgili, çalışma gruplarına bilgi aktarmışlardır. Belirli konular kapsamında oluşturulan çalışma grupları Moderatör ve Raportör rehberliğinde çalışmalarına başlamışlardır.

“UNESCO DÜNYA MİRAS YOLUNDA AMASRA” ÇALIŞTAYI (08 – 10 Mayıs 2014)
KATILIMCI LİSTESİ

1 - ARKEOLOJİ ve SANAT TARİHİ GRUBU Moderatör: Baran AYDIN Raportör: Meltem DOĞAN		
	Adı ve Soyadı	Üniversite/Bölüm
1	Yrd. Doç. Dr. Yusuf SEZGİN	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü
2	Yrd. Doç.Dr. Şahin YILDIRIM	Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
3	Gülşah KÜTÜKÇÜOĞLU	Y. Mimar
4	Ömer ÇEPNİ	Sanat Tarihçisi
5	Hasan Ertan AKSOY	İzmir Foça Belediyesi Arkeolog
6	Şenol Güner	Akçakoca Belediyesi
7	Prof. Dr. Ergün LAFLI	Dokuz Eylül Üniversitesi
2 - PLANLAMA, TASARIM, RESTORASYON GRUBU Moderatör: Doç.Dr.Selma ÇELİKAY Raportör: Meltem ERDAMAR		
1	Prof.Dr.İclal DİNÇER	Yıldız Teknik Üni. Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
2	Prof.Dr.Mehmet TUNÇER	Şehir Plancısı
3	Prof.Dr.Yüksel DİNÇER	Galatasaray Üniversitesi
4	Doç.Dr.Meryem ATİK	Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı
5	Samir BÜYÜKKAYA	İzmir Foça Turizm Danışma Bürosu
6	Elif ÖZTEM	Mimarlar Odası
3 - ALAN YÖNETİMİ GRUBU Moderatör: Yard. Doç.Dr. Mustafa ARTAR Raportör: Çiğdem DEMİRCİ		
1	Prof.Dr.Yegan KAHYA	İTÜ Mimarlık Fakültesi / İCOMOS Türkiye Temsilcisi
2	Yeşim BÖREK	İstanbul Sit Alanları Alan Yönetim Başkanlığı

3	Öznur KOTBAŞ	İstanbul Sit Alanları Alan Yönetim Başkanlığı
4	Yard.Doç.Dr.Alpay TIRIL	Sinop Üniversitesi
5	Doç. Dr. Yonca Kösebay ERKAN	UNESCO / Kadir Has Üniversitesi
6	Yrd. Doç. Dr. Luca Orlandi	İTÜ Mimarlık Fakültesi
7	Ayşe Güner	Akçakoca Belediyesi Peyzaj Mimarı
8	Erdal ACAR	Sinop Müzesi
9	Habib YILDIZ	Düzce Konuralp Müzesi

4 - SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI GRUBU
Moderatör: Hüseyin ÇOBAN Raportör: Faruk ÖZFIÇICI

1	Redife KOLÇAK	Peyzaj Mimarları Odası
2	Faruk SOYDEMİR	Mimarlar Odası Genel Merkezi
3	Nazlı KANBUR	Mimarlar Odası
4	Hasan CENGİZ	Turizm Derneği
5	Selda ÇELİKAY	BARKÜYAD
6	Av.Elçim AKKAYA	Bartın Barosu
7	Amarsa Muhtarları	Muhtarlar

5 - KAMU KURUMLARI GRUBU
Moderatör: Ayşegül YAYLI Raportör: Ayşe KÖKSOY

1	Ahmet KUTLUHAN	Bartın Valiliği – İl Planlama ve Koordinasyon Müdürü
2	Hüseyin BORAN	Amasra Kaymakamlığı
3	Erhan ERTOSUN	Bartın Belediyesi – Arkeolog
4	Betül YILDIRIM	Amasra Belediyesi – Mimar
5	Ayşe KÖKSOY	Amasra Müze Müdürlüğü –Arkeolog
6	Yunus ANKUT	Çevre ve Şehircilik İl Md. – Şube Müdürü
7	Hakan KALENDER	Tapu Kadastro Müdürlüğü
8	Nurettin BOZKURT	İl Özel İdaresi
9	Sevinç ÖZEK	İstanbul Kültür ve Turizm Müdürlüğü – Mimar

6 - SOSYAL ARAŞTIRMALAR VE HALKLA İLİŞKİLER GRUBU
Moderatör: Doç Dr. Aşlı YAĞMURLU Moderatör ve Raportör: Yard.Doç.Dr. Sevgi GÖRMÜŞ

1	Yard.Doç.Dr.İsmail BAŞARAN	Bartın Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi
2	Öğr. Gör. Cihangir KASAPOĞLU	Bartın Üniversitesi MYO Halkla İlişkiler Bölümü
3	Yar. Doç. Dr. Erdoğan KÖYCÜ	Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler
4	Doç Dr. Aşlı YAĞMURLU	Ankara Üni. İletişim Fak. Halkla İlişkiler Bölümü
5	Savaş ÜNLÜ	Basın

Çalışma grupları değerlendirmelerini içeren raporlarını 10.05.2014 tarihinde sunmuşlardır. Grup değerlendirmelerinden elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

2.3 ÇALIŞTAY SONUÇLARI VE DEĞERLENDİRMELER

2.3.1 ARKEOLOJİ VE SANAT TARİHİ GRUBU

UNESCO Dünya Miras Geçici Listesinde yer alan “Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz’den Karadeniz’e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” başlıklı adaylık dosyasına istinaden Amasra’da 08-10 Mayıs 2014 tarihleri arasında “UNESCO Dünya Miras Listesinde Amasra” çalıştayını düzenlenmiştir. 09.05.2014 tarihinde Stratejik Plan oluşturma çalışmaları amacıyla Uygulama Otelinde toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantının Arkeoloji ve Tarih Grubunun katılımcıları Amasra Müze Müdürü Baran AYDIN, Amasra Müzesi Arkeologları Yeşim OZAN, Serap ÇİĞ, Ayşe KÖKSOY; Düzce Konuralp Müzesi Personeli Habib YILDIZ, Sinop Müze Müdürü Erdal ACAR, Foça Belediyesi Arkeologu Hasan Ertan AKSOY, Prof. Dr. Ergün LAFLI, Yrd. Doç.Dr.Şahin YILDIRIM, Celal Bayar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Yrd.Doç.Dr.Yusuf SEZGİN, Yoros Kalesi Mimari Danışmanı Gülşah KÜTÜKCÜOĞLU, Yoros Kalesi Sanat Tarihçisi Ömer CEPNİOĞLU’dur. Toplantıda Amasra’yı UNESCO Dünya Miras Listesine kalıcı olarak dâhil edebilmek amacıyla “Kısa-orta-uzun vadeli eylem planına yönelik stratejik planı hedefe nasıl dönüştürürüz?” konuları görüşülmüştür.

Gelen turistlerin 3 günden fazla ilçede kalmasını sağlamak Amasra turizmi için önemli bir konudur. Bunu sağlamak amacıyla Turistik ziyaret noktalarının artırılması, Kentin farklı noktalarında seyir tepe ve teraslarının oluşturulması, Müze Müdürlüğü bünyesinde belirli aralıklarla farklı temalar içeren sürekli eser sergilerinin yapılması; mevcut yapıların surların, hamamın, Roma Hamamının vb.’nin temizliğinin yapılması, Kent hikayesinin oluşturularak görseller ile toplum hafızasında devamlı canlı tutulması gerekmektedir. Aynı zamanda Türkçe, Almanca, İngilizce, Japonca dillerinde tanıtıcı levhaların yaptırılıp yerleştirilmesi; Kentin turistik kapsamlı arkeolojik haritasının hazırlanması; broşür, web sitesinin hazırlanması eserlerin daha iyi tanıtılmasına olanak verecek ve bu sayede turist kapasitesinin artması sağlanacaktır. Amasra kültür envanterinin bir kitap haline getirilmesi Amasra hakkında araştırma yapacak kişilere kolaylık olacak ve Amasra’nın tanıtımına katkı sağlayacağından Amasra’nın insanlar üzerinde merak uyandırması sağlanmış olacaktır. Yapılması düşünülen söz konusu eylemler “**Kısa Vadeli**” olarak yapılabilecekler olmasından dolayı daha geniş kapsamlı eylemlerin gerçekleştirilmesinin daha etkili olacağı görüşülmüştür.

2012 yılından beri hazırlıkları yapılan, ruhsatı ve bütçesi hazır olan arkeolojik kazılara Bartın İlinde ilk olmak üzere başlanması; kazı veya müze restorasyon ödeneğinin büyük kısmı (%70-80) ile ilk olarak bir yüzey araştırmasının yapılması; mevcut kalıntıların dijital olarak tespiti ve bu zamana kadar elimizde olan haritalarında değerlendirilerek dijital master haritanın oluşturulması gerekmektedir. Söz konusu çalışmaların sağlıklı ve bilimsel kriterlere göre yürütülmesi için gerekli alt yapının tamamlanması; Kazının başlaması ile birlikte kalıntıların restorasyon ve yayınlarının hazırlanması (arşiv, depo v.b), Alanında uzman ulusal ve uluslararası üniversite ve kuruluşlarda bulunan akademisyenler ile temasa geçilmesi, ortak kazı çalışma grubunun oluşturulması gerekmektedir. Kamulaştırma konusunda öncelikli olanların tespit edilerek gerekli ödeneğin istenmesi, bir kazı sektörü olarak Ceneviz Şatosunun içinin ve çevresinin kazısının yapılması; Roma yolunun turistlere yönelik ziyaretçi güzergahının yeni bir ödenek veya kazı bütçesi ile hazırlanması; kentteki tüm arkeolojik ve mimari çalışmaların (restorasyon, konservasyon) yönetiminde müze müdürlüğünün öneminin aktarılması; turistik hediyelik eşyalarda arkeolojik eserlerden de yola çıkılarak çeşitlilik yaratılması daha uzun bir zamanı alacak eylemler olmasına karşılık daha kalıcı olacağından Amasra’nın tanıtılması ve turizmi için daha faydalı olacak **Orta Vadeli** eylemlerdir.

Kazı bünyesinde su altı arkeolojik araştırmaların başlaması; Ceneviz dönemi batıklarının araştırılması; Ceneviz Şatosunun kazısı orta vadede tamamlandıktan sonra restitüsyon ve restorasyonun yapılması; Ceneviz Şatosu civarındaki modern yapıların 100 metrelik bir çap içinde kamulaştırılarak temizlenmesi; Boztepe üzerinde antik kentin kimliğine önemli bir katkı yapacak olan kalıntıların ortaya çıkarılması, Amasra tarihine yönelik en son bilgileri içeren yayın hazırlanması **Uzun Vadede** yapılacak eylemlerdendir.

Amasra Müze Müdürü Arkeolog Baran AYDIN: “Kent arşivlerinin oluşturulması gerekmektedir. Müzenin yeri ve kullanıma uygun olmaması nedeniyle yerli ve yabancı konuk, çalışan için, “Kazı Evi” oluşturulması gündemdedir ve çalışmalar esnasında kolaylık sağlayacak olması nedeniyle bunun ivedilikle gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Haritaların modern dijital haritalara dönüştürülmesi, elde edilen son bilgilerin bunlara apliedilmesi gerekmektedir. Uygun uzmanlardan oluşan bir çalışma grubunun oluşturularak bir çalışma ortamı yaratılması gerekmektedir. Eksiğimiz sıfır noktadan başlamamızdır. Üniversiteler ile olan ilişkiler, yabancı üniversiteler ve yurt içi üniversiteler arası ilişkilerde sorun bulunmamaktadır. Kalifiye elemanlar ile birlikte çalışmak önemlidir. Amasra’da her yıl bir parsel satın alınmış olsaydı arkeolojik alanların üzerindeki yapılaşma baskısı azaltılmış veya daha rahat engellenmiş olurdu. Bunun gerçekleştirilmemiş olması arkeolojinin sürekli surette aleyhinde gelişen olgulardandır. Herhangi bir sit alanı olmamasına rağmen temel kazılarının müze denetiminde yapılıyor olması bizim için artı değer teşkil etmektedir. Kazı çalışmaları için daha çok bütçe ayrılmalıdır. Eski dönemlerde yapılan haritaların revize edilmesi gerekmektedir. Çeşitli sempozyum, konuşmalar, sunumlar halka ve yönetimlere bilgi vermek amacı ile sıklıkla yapılmalıdır. Mevcut bir kazı başlatılacak ise her kazı alanı için ayrı bir plan oluşturulmalı ve arşivler dijital ortamda saklanmalıdır.”

Yrd. Doç. Dr. Yusuf SEZGİN: “Amasra için sadece kara arkeolojisinin devreye girmesi UNESCO konusunda yeterli değildir. Deniz arkeolojisinin de bu konuda ele alınması gerekmektedir. **Denizcilik ve ticaret** Amasra’da çok önemli bir noktadadır. Bu arkeolojik kazıların önemi bilimsel verilerin elde edilmesi sonucunda görülecektir. İlk yapılması gereken Cenova Şatosu civarında silüet çalışması yapılması ve etrafındaki yapıların temizlenmesidir. Çalışmalar başladığında katılımcılar arasındaki iletişim önem arz edecektir. Kazı çalışması süreci kurtarma kazısı niteliğini taşıyabilir. ‘Landmark’ların belirlenerek gezi güzergahı oluşturulması gerekmektedir. Boztepe’de sondaj çalışmaları yapılmalıdır.”

Yoros Kalesi Mimari Danışmanı Gülşah KÜTÜKCÜOĞLU: “Kazı çalışmasında bulunacak kişilerin kimler olduğunun net belirlenmesi ve ekibin nasıl kurulması gerektiği düşünülmelidir. Ekip ne kadar doğru kişilerden oluşur ise o kadar hızlı ve etkili karar ve sonuçlar elde edilir. Programlı çalışmak çok önemlidir. Amasra da yapılar, yollar vb. kimlik belirli değildir. Bu nedenle Amasra’nın kimliğinin daha fazla ortaya çıkarılması, yapılacak restorasyonların bu hususa dikkat edilerek gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sınır çizerek devamlı bir araştırma süreci içerisine girilmelidir. Plan ölçeğinde stratejik bir plan oluşturulmalıdır. Yapılan çalışmaların yaşayan halka anlatılmasını sağlamak amacıyla sunumlar, videolar, belgeler oluşturulabilir. Danışmanlarla görüşülerek reklam vb. çalışmaların yapılması gerekmektedir. Müze yönetiminin önemli bir idari birim olduğunun halka anlatılması gerekmektedir.

Düzce Konuralp Müzesi Personeli Habib YILDIZ: “Çalışmaların stratejik bir plan çerçevesinde olması gerekmektedir. Ekibin iyi seçilmesi önemli bir unsurdur. İktisadi anlamda yeterlilik gerekmektedir. Kemere Köprüsünde gördüğümüz gibi kamu kurum ve kuruluşlarının arkeolojik buluntular üzerindeki çalışmaları öncelikle ilgili müze ve konunun uzmanlarına bırakılmalıdır.”

Sinop Müze Müdürü Erdal ACAR: “Verilen ödeneklerin arkeolojik kazılar yerine parsel alınması yani kamulaştırmalar için harcanması daha fazla artılar sağlayacaktır. Kazılardan önce alanların kamulaştırılması gerekmektedir.”

Yoros Kalesi Sanat Tarihçisi Ömer CEPNİ: “Yüzey araştırmaları yapılması iş gücünü %80-90 seviyelerinde azaltmaktadır. Arkeolojik çalışmalar bir sıra dizini halinde olmalıdır. Ceneviz döneminin daha iyi belirlenmesi gerekmektedir. Tarihçilerle çalışmalar yapılmalıdır. Seyir tepelerinin oluşturulması gerekmektedir. Literatür çalışmaları çok önemlidir. Tarihi kaynaklara ulaşarak Amasra’nın nasıl bir gelişim gösterdiği hakkında bilgiler edinilmelidir.

Prof. Dr. Ergün LAFLI: “İznik ve Foça çalışmaları örnek alınmalıdır. Yapılacak restorasyonlar ihale usulü ile deneyimi olmayan kişilerce değil; bu alanda uzman arkeolog ve restoratörler kontrolünde yapılmalıdır. Kazı çalışmaları yerine öncelikle kültürel envanter çalışmaları yapılmalıdır. UNESCO için arkeologlar olarak el ele verip ortak bir altlık oluşturmalıdır. Bakanlığın yayınladığı genelge çalışmaları zorda bırakmaktadır. En başta Kültür Envanteri yapılmalıdır.

Foça Belediyesi Arkeoloğu Hasan Ertan AKSOY: “Ceneviz Kalesi için de literatür çalışmaları yapılmalıdır. Kazı stratejileri belirlenmelidir. Kısa vadeli bir çalışma yapılmalıdır. Çalışmalar öncelikli olarak insanların gözü önündeki alanlarda yapılmalıdır. Bu alanların iyi belirlenmesi gerekmektedir. Mitolojik anlamda da bu alanlar ile ilgili bilgi panoları, sinemaları vb. yapılabilir. Öncelikli olarak sit alanlarının dereceleri belirlenmelidir. 3. Derece alanların 1. Derece yükseltilmesi önerilmelidir. Antik dönem kale içindeki yürüme alanları orijinal zemine yaklaştırılmalıdır. Başlangıçta kentin rölövesi çıkarılmalıdır. Akademisyenler ile beraber çalışılmalıdır. Kenti tanıtabilecek atölyelerin oluşturulması çalışmaların hızlı yürütülmesine yarar sağlayacaktır. Basında restorasyon çalışması yapılan Kemere Köprüsü’nün kötü bir uygulama olduğunun duyurulması, daha sonra yapılacak restorasyonların daha uzman kişilere verilmesini sağlayabilecektir. Arkeolojik alanlara verilen zararların engellenmesi için bitkiler temizlenmelidir.”

2.3.2 PLANLAMA, TASARIM, RESTORASYON GRUBU

Amasra’nın UNESCO dünya miras listesine girebilmesi için tarihsel mirasın saptanması, güncel sorunların tespiti ve analiz edilmesi gereklidir.

Planlama konusu sadece teknik bir konu olmayıp siyaset ve kamu yönetimi üzerine de oturtulması gerekir. Bu husus, kent yönetim politikalarını oluşturmak açısından çok önemlidir.

Amasra’nın deniz kenti ve kıyı kenti olarak ta korunması, yeşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması gereken özellikleri vardır.

Eylemsel olarak, koruma amaçlı imar planının yapılması ve sınırlarının çizilmesi, üst ölçekten (1/5000, 1/2000) alt ölçeğe (1/1000, 1/500) kadar koruma sorunlarının belirlenmesi, koruma ve sit kararlarının alınması öncelikli konulardır.

- UNESCO için temel olan evrensel değer, özgünlük boyutu ve bütünlük ölçütlerinin planlama sürecine aktarılması,
- Amasra’nın mekansal oluşumuna yön veren farklı tarihsel dönemlerin (Roma, Bizans, Ceneviz, Osmanlı, Cumhuriyet dönemleri) göz önüne alınması, tarihi peyzaj karakterinin saptanması,
- 3.derece arkeolojik sit alanının 1.derece arkeolojik sit alanına dönüştürülerek, bir an önce kazılara başlanması,
- Amasra bütününde iki aşamalı koruma eylem sürecinin kurgulanması;
- Cenova Şatosu ve surlar bölgesi (kısa vadede)
- Amastris antik kenti (uzun vadede)

Bu kapsamda, Cenova şatosunun temizlenmesi ve ortaya çıkartılması gerekmektedir. Bu alanın küçük müdahalelerle kentin tarihi ile barıştırılması sürecine gidilmesi, eskiden kilise olan Fatih Camisindeki fresklerin ortaya çıkartılması,

Antik Liman bölgesindeki fener ve liman uzantılarının da ortaya çıkartılması, Antik Tiyatro’nun tamamen ortaya çıkartılması, sütunlu yol ve Amastris Çayı alanlarına önem verilmesi,

- Ekolojik planlama ve insan odaklı kentsel tasarım ilkesinin Amasra bütününde göz önüne alınması,
- Bisiklet yollarının planlanması,
- Yukarıdaki strateji ve eylemlerin yanı sıra, öncelikle planlama sürecinin dinamiklerini değiştirerek, mevcut mevzuat izlenerek gerçekleştirilecek tepeden inme planlama süreci yerine, tabandan yukarı doğru şekillenen bir planlama sürecinin kurgulanması, “bu kent benim ortak malım” diyen bir toplum için planlamanın yapılması, müştereklik hissini veren uygulamaların yapılması, çocuklara ve yaşlılara rant üzerinden yaratılmamış bir kent sunabilmek, bunun için kentsel toprak rantı üzerinden dönen bir ekonomik sisteme karşı uzun vadeli olarak mücadele etmek, katılımlı toplantıların periyodik olarak yapılması, paydaşlar arasında sinerji oluşturmak, kamu yöneticilerinin kapasitelerinin geliştirilmesi, koruma-kent bilinci ve kentlilik hakkı konularının işlenmesi, uzun vadede süreci koruma eksenine oturtacak stratejilerdir.

2.3.3 ALAN YÖNETİMİ GRUBU

Çalıştayın önemli konu başlıklarından biri de “Alan Yönetimi” konusu olarak tartışmaya açılmıştır. Her ne kadar Amasra’nın da içinde bulunduğu başvuru bir seri başvuru olsa da, alanların yönetimi konusunda tüm alanlarda benzer stratejiler izlenmelidir. Bu noktada tartışmalarda alanın tek merkezli, yasa ve yönetmelikler gereği de Bakanlık tarafından tanımlanacak bir biçimde koordine edilmesi gerekmektedir. Tartışmalarda “İstanbul Sit Alanları Alan Yönetim Başkanlığı’ndan gelen uzmanlar ile UNESCO ve ICOMOS’da etkin rollerdeki öğretim üyelerinin görüşleri ile aşağıdaki konular önem kazanmıştır. Alan yönetimi grubunun yapmış olduğu tartışmalar sonucunda aşağıdaki başlıklarda çalışmaların yoğunlaştırılması öngörülmektedir.

- Kente ilişkin tüm doğal ve kültürel envanter, yayın ve görsel dökümanların elde edilerek arşiv oluşturulması,
- Geçici listedeki diğer kentlerle ortak noktaların ve işbirliği olanaklarının araştırılarak ortak hareket edilmesi (Örneğin Kaleli Kentler Birliği/Ceneviz Bağlantılı Kaleler Birliği kurulması),
- Sit derecelerinin öğrenilerek gerekirse yükseltilmesi için gerekli girişimlerde bulunulması,
- Cenova Belediyesi ile iletişime geçilerek ortak projeler geliştirilmesi,
- Bakanlık ile olan yazılı iletişimde bakanlığın UNESCO takviminin göz önünde bulundurularak aktivitelerin programlanması (şubat-nisan, temmuz-kasım arası en uygun dönem),
- Tüm alanlar için üstün evrensel yönlerinin araştırılması,
- AB projesi ile daha önce bu konularda çalışmış Rafal Quirini-Poplowski, Michel Balard (Paris) ile iletişime geçilmesi,
- Başvurudaki beş alanın ortak özellikleri ve ortak paydası konusunda çalışma yapılması,
- Denizin de koruma bandına alınacak şekilde bir koruma bandı düşünülmesi,

- Sürekliliği olan bir ekip oluşturulması,
- Farklı UNESCO başvuruları ve alan başkanlıkları (Örneğin; Diyarbakır Alan Başkanlığı Nevin hanım , Kars- Ani Alan Başkanlığı Faruk Soydemir) ile çalışma projeleri için iletişime geçilmesi,
- Sinop AB projesi örneği gibi konu odaklı projeler geliştirilmesi,
- Cenova'nın kardeş şehir olduğu Beyoğlu ve Akçakoca ile iletişime geçilerek benzer ortaklığın sağlanması,
- Koruma kurulu ile sürekli iletişimde kalınması ve kurul arşivinin taranması, tescil çalışmalarının derlenmesi, sayısal altlıkların elde edilmesi,
- Koordinasyon sağlamak üzere sivil bir oluşumun da kurularak sekreteryanın diğer alanlar ile birlikte düşünüldükçe oluşturulması,
- Üniversitelerin ilgili bölümlerinin bilimsel araştırma ve eğitim öğretim faaliyetleri kapsamında gerçekleştirecekleri alan incelemeleri, atölye çalışmaları, yaz okulları ve tezler konusunda çalışma yapılması.

Sonuç olarak;

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na 5226 sayılı Kanunla 2004 yılında ilave edilen Ek-2a maddesi ve 3. maddeye ilave edilen tanımlar ile “yönetim alanı” ve “yönetim planı” kavramları ulusal hukuk mevzuatının içinde ilk kez yer almışlardır.

Bu kapsamda Türkiye’de yönetim planlarının sadece “Dünya Miras Alanları” için değil, tüm sit alanları için hazırlanması zorunlu hale gelmiştir. Kanun’da Yönetim Alanlarındaki Alan Başkanlarının belirlenmesi ve yetkileri; yönetim planı onayını gerçekleştirecek ve uygulamayı denetlemeden sorumlu olacak “Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu”nun üyelerinin kimlerden oluşturulacağı tanımlanmaktadır.

Yönetim Planı’nın hazırlanması ve karara bağlanması sürecinde alanda mülkiyet hakkı bulunanlar, meslek odaları ve sivil toplum örgütleri ile üniversitelerin ilgili bölüm temsilcilerinden oluşan bir Danışma Kurulunun kurulması da ilgili Kanun ve Yönetmeliğin öngördüğü bir husustur. Kanun Yönetim Alanı’nı; **“...sit alanları, ören yerleri ve etkileşim sahalarının doğal bütünlüğü içerisinde etkin bir şekilde korunması, yaşatılması, değerlendirilmesi, belli bir vizyon ve tema etrafında geliştirilmesi, toplumun kültürel ve eğitsel ihtiyaçlarıyla buluşturulması amacıyla, planlama ve koruma konusunda yetkili merkezi ve yerel idareler ile sivil toplum kuruluşları arasında eşgüdümü sağlamak için oluşturulan ve sınırları ilgili idarelerin görüşleri alınarak Bakanlıkça belirlenen yerler...”** olarak tanımlanmaktadır.

“Yönetim Planı” ise **“...Yönetim Alanı’nın korunmasını, yaşatılmasını, değerlendirilmesini sağlamak amacıyla, işletme projesini, kazı planı ve çevre düzenleme projesi veya koruma amaçlı imar planı dikkate alınarak oluşturulan koruma ve gelişme projesinin, yıllık ve beş yıllık uygulama etaplarını ve bütçesini de gösteren, her beş yılda bir gözden geçirilen planlar...”** olarak Kanun’da yer almaktadır. Yönetim Planı’nın uygulama sürecine ilişkin olarak Kanun “...Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanan yönetim plânına uymak, ilgili idareler, plân kapsamındaki hizmetlere öncelik vermek ve bu amaçla bütçelerine gerekli ödenekleri ayırmak zorundadır...” hükmünü getirmektedir. Bu Kanun uyarınca 2005 yılında 26006 sayılı **“Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”** yürürlüğe girmiştir.

Amasra’yı da içine alacak şekilde Kanun ve ilgili yönetmeliğe uygun Alan Başkanlığı’nın oluşturulması ve takiben Yönetim Planı’nın oluşturulması gerekmektedir. Yukarıda tartışmalarda verilen başlıklar da bu sürecin hızlandıracak ve Amasra ile birlikte diğer alanlar için de çalışmaların zamanlıca tamamlanmasına olanak sağlayacaktır.

2.3.4 SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI GRUBU

AMAÇ: “UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra” Projesinin kent halkıyla buluşması için, tanıtımını sağlamak konusunda gerek yerelde gerekse ülke genelinde her türlü çalışmayı yapmak için öneriler sunma.

- Amasra projesi alan yönetimi sürecinde halkın katılımını sağlayacak sivil kuruluşlar, muhtarlar mahalle temsilcilerinden oluşan “Yerel İzleme Komitesi”nin yönetim planına alınması.
- Yerel İzleme Komitesi halk ile yürütme komitesi arasında iletişimi sağlama amacı taşınmalı ve yerel halkın bilgilendirilmesi görevini üstlenmeli.
- Koruma amaçlı imar planını sürecinin takip edilmeli halk bu konuda bilgilendirilmeli ve sürece dahil edilmeli.
- Kent Meclisi,, Muhtarlar ve kanaat önderleri aracılığıyla konunun gündemde tutulması sağlanmalı.
- Yürütme komitesin; etkinlik, toplantı, doküman, kitap broşür, internet araçları, tanıtım videoları gibi araçlar üreterek halkın bilgilendirilmesini sağlamalı.
- Gençleri ve çocukları sürece katarak bilgilendirme çalışmaları yapılması. Kulüpler ve Yaz Okullarına gençlerle çocukların katılımının sağlanması. Eğitimciler gruba dahil edilmeli. Gençlik çalışmalarına Meslek Örgütleri ve Sivil Toplum kuruluşlarının katkısı sağlamalı.
- Meslek Örgütleri ve Sivil Toplum kuruluşları kendi alanlarında ve yayın organlarında “Dünya Miras Yolunda Amasra” projesini tanıttacak yazı röportaj v.b. bilgi paylaşımını yapmalı.
- Somut olmayan kültürel miras çalışması yapılmalı, halkla ilişkilerin bu alanda ürün vermesi sağlanmalı ve sonuçları Unesco sürecinde kullanılmalı.
- Kaptan evleri örneğinde olduğu gibi özgün karakterdeki yapıların sahipleriyle birlikte değerlendirilmesi ve sürece katılması sağlanmalı.
- Merkezi ve Yerel idare tarafından yürütülen meydan, kıyı, sokak düzenlemeleri, restorasyon çalışmaları gibi kamu alanlarında yapılan çalışmalarında STK ve yerel halkın kararların alınmasına ve süreci izlemeye aktif katılımı sağlanmalı.
- Basın bültenleri ile sürekli bilgi akışı sağlanmalı
- Çalışma gruplarının kendi aralarında ve Yürütme komitesi ile iletişimi sağlayacağı haberleşme ağı kurulmalı
- Çalıştay sonuçlarının: Merkezi İdare ve Yerel İdare tarafından değerlendirmeye alınması ve karara bağlanması amacıyla İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisinin tek gündemle toplanması sağlanmalıdır.

2.3.5 KAMU KURUMLARI GRUBU

İlimizde mevcut ilgili kamu kurumlarının temsilcileri ile yapılan değerlendirmelerde aşağıdaki başlıklarda çalışmaların yoğunlaştırılması öngörülmektedir.

- Amasra halkının UNESCO Adaylık Süreci ile ilgili bilgilendirilmesi amaçlı toplantıların yapılarak yerel halkın bu yönde bilinçlendirilmesinin sağlanması.
- Kaleiçi alanlarının araç trafiğine kapatılarak uygun alanlara otopark yapılması. Ulaşımın küçük toplu taşıma araçlarıyla sağlanması.
- Kale yapısı üzerini kaplayan bitki örtüsünün temizlenerek kale duvarlarının ortaya çıkarılması.
- Kale içerisindeki çarpık yapılaşmanın iyileştirilmesi.
- Tarihi dokunun iyileştirilmesi çalışmaları sırasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nden teknik destek alınması.
- İlçe merkezindeki konut silüetlerinin iyileştirilmesi.
- Örnek restorasyon konut projeleri oluşturulması.
- Köklü bir geçmişi olan Çekiciler Sokağı'nda geleneksel el sanatlarının ve yöresel ürünlerin satışının yapılması.
- İlçeye gelen ziyaretçiler için tur güzergahlarının belirlenmesi.
- Tur güzergahlarında yer alan çevresel etkilerin iyileştirilmesi. Güzergahlara bilgilendirme tabelalarının yerleştirilmesi.
- Amasra'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alması ile ilgili hazırlanacak afiş, broşür ve billboardlarla farkındalık yaratılması ve bu konuda ilgili kurumlardan da destek alınması.
- Sivil toplum kuruluşlarının sürece dahil edilerek desteklerinin alınması.
- Yabancı dil bilen turizm konusunda deneyimli bir personelin bulunduğu Turizm Danışma Bürosunun hizmet vermesi.
- 9. Yüzyılda Bizanslılar tarafından inşa edilen Küçük Kilise'nin (Şapel) açılarak turizme kazandırılması.
- Yer altı galerilerinin güzergahları kesin olarak tespit edilerek temizlik, bakım ve ışılandırmasının yapılarak turizm hizmetine kazandırılması.
- Android ve IOS akıllı telefonları için Amasra'yı tanıtıcı uygulama hazırlanması.

2.3.6 SOSYAL ARAŞTIRMALAR VE HALKLA İLİŞKİLER GRUBU

Halkla ilişkiler bir örgütle kamuları arasında karşılıklı iyi niyeti geliştirici bir faaliyettir. Yönetmel bir iletişim faaliyeti olarak bir etkinlikte hem iletişimi başlatan yapıyı hem de çevreyi değiştiren bir uygulamadır. UNESCO katılım sürecinde yapılacak halkla ilişkiler etkinliği, Amasra'nın tanıtımı açısından fayda sağlayacak bir süreçtir. Kentlerin halkla ilişkiler çalışmaları kentin kimliğini ve imajını yaymaya yönelik iletişim uygulamalarını içermektedir. UNESCO Dünya Mirası Yolunda Amasra sosyal araştırmalar ve halka ilişkiler çalışması çeşitli aşamaları içeren bir iletişim stratejisi ile oluşturulmalıdır.

Yönetim planı içerisinde iletişim stratejisi her aşama ve başlığa entegre olmalı yapılacak faaliyetlerin her boyutunda kurulacak iletişim stratejisi temel olarak üç etkinliği içermelidir:

- Eğitim/bilgilendirme,
- Katılım,
- Tanıtım.

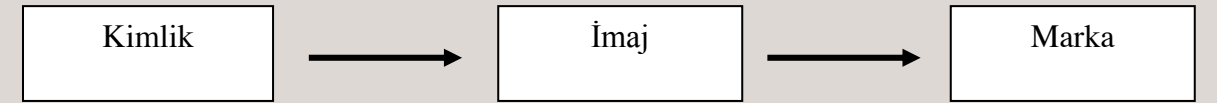
Bu etkinliklerin tüm projeyi içeren bütüncül bir yapı içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Marka Kentler

Marka kentler günümüz kent söyleminin en ayırt edici özelliğidir. Marka kent söylemi kentin özgünlüğü, farklılığını ve kimliğini (karakterini) ortaya koyarak kentlere uluslararası düzeyde bir rekabet avantajı sağlamaktadır.

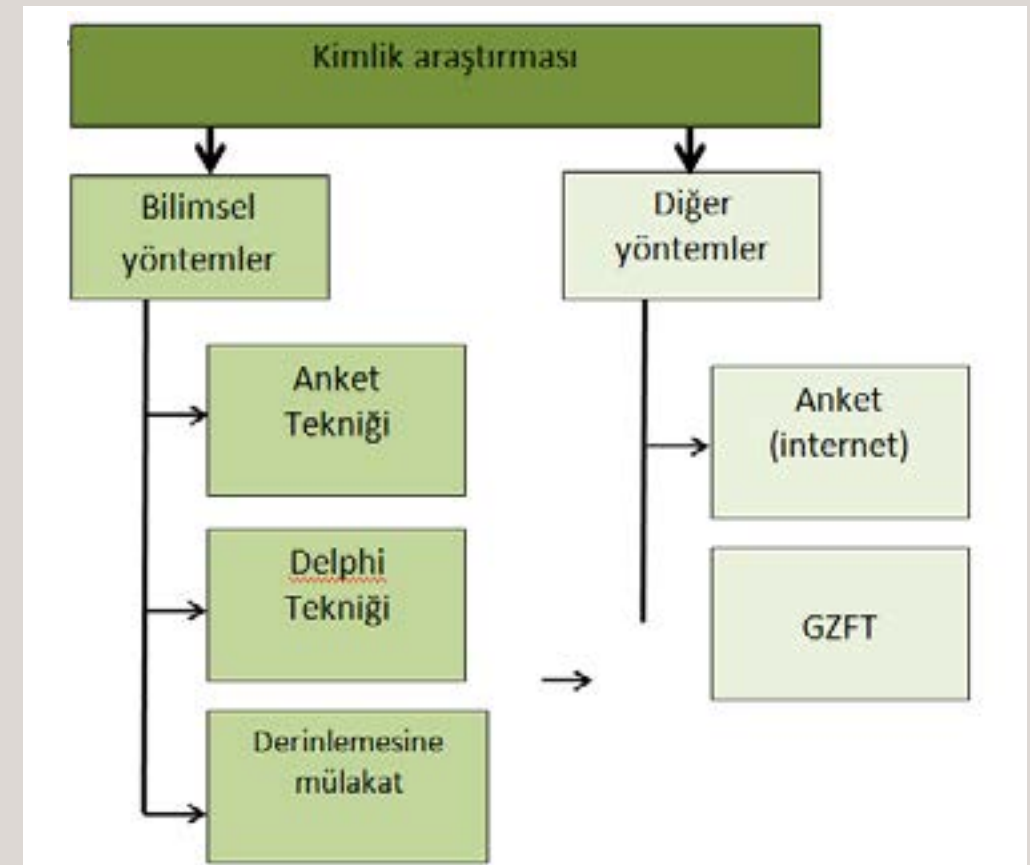
Amasra geleneksel ve kırsal değerlere dayalı kültürü, ormanlara dayalı doğası, Roma, Bizans, Cenova ve Osmanlılara dayalı tarihi, denize dayalı rekreasyonel aktiviteleri ve deniz ve organik tarıma dayalı gastronomisi ile marka potansiyelini bünyesinde barındırmaktadır. UNESCO süreci Amasra için bir fırsat olarak değerlendirilmeli ve Amasra'nın bilinirliğinin artırılması için kullanılmalıdır.

Marka kentler bölgenin bilinirliği, turizm geliri, yatırım değeri, tarihsel doku bütünlüğü, çekim gücü, kentlilik bilinci ve kent algısının gelişmesinde etkilidir.

Kimlik kurgulanan bir ögedir. Ancak var olan durumu temsilini ortaya koymalıdır. Aksi takdirde gerçekçi olmaz. İmaj ise insanların beyinlerinde oluşan izlenimdir. Önce Amasra için bütüncül bir kimliğin oluşturulması iletişim stratejisi için bir gerekliliktir.

Kent kimliği oluşturulurken halkın katılımının sağlanması kimliğin gerçek bir imaja dönüşmesi için gereklidir. Amasra için oluşturulacak iletişim stratejisinde önceliğimiz kimliği oluşturacak öğelerin tespit edilmesidir.

Kent kimliği oluştururken hangi öğelerin önemleneceğine/ön plana çıkarılacağına karar verilmektedir:

- Tasarlanmış öğeler (logo vb.)
- Kimliğin öğeleri: Yapılacak ön araştırma ile kimliğin öğeleri belirlenecektir.

Araştırma Aşaması

Araştırma aşaması durum analizini içermektedir. Katılımcı mekanizmalar (örneğin; anket ve çalıştay) durum analizi için yol gösterici olacaktır. Bunun dışında benzer örneklerin karşılaştırılması, hukuki, kültürel, sosyal yapının ortaya konulması mevcut durumun anlaşılması için önem taşımaktadır.

Planlama aşaması

Amacın belirlenmesi: Projenin genel amacı Ceneviz kaleiçi surlu yerleşimlerin UNESCO üyesi olmasını sağlamaktır. İletişim stratejisinin amacı ise projeye farkındalık yaratmak, hedef kamularda projenin amaçlarına ulaşarak tutum ve davranış değişikliği yaratmaktır.

Hedef kamular dört düzeyde belirlenebilir:

- Yerel
- Ulusal
- Uluslararası
- UNESCO

Mesaj oluşturmak: Her mesaj ilgili kamular için özel olarak yaratılmalıdır. Birbirini destekleyen bu mesajlar bütüncül bir yapı teşkil etmelidir. Mesaj içerik olarak vaat edici, kısa, açık biçimde olmalı. Her kamu için anlamlı bir önerme içermelidir. Örneğin; UNESCO için oluşturulacak mesaj teknik ve biçimsel bir dilde yazılırken yerel halk için oluşturulacak mesaj kendilerini ifade edebilecekleri bir üslupta yazılmalıdır.

Uygulama Aşaması

Kullanılacak araçlar bu aşamada tüm olarak belirlenmemiş ancak örneklendirilmiştir.

BASILI ARAÇLAR	GÖRSEL-İŞİTSEL ARAÇLAR	SOSYAL ARAÇLAR	İNTERNET
Dergi	Tanıtım filmi	Sergi	İnternet sitesi
Afiş	Belgesel film	Fuarlara katılım	Blog
Broşür	Kısa film	Sempozyum	Mikro blog
	Cingil	Kongre	Sosyal ağ
	Ürün yerleştirme	Çalıştay	Fotoğraf paylaşma
			Video paylaşma

Uygulama planı

Yapılanma	Uygulamayı kim yürütecek, organizasyon şeması, iş bölümü
Zamanlama	Uygulama süresi
Bütçe	
Personel (Kaynak olarak)	

Değerlendirme Aşaması

Projenin her aşamasında yapılan uygulamalar geri bildirimlerle değerlendirilerek mesajın etkinliği artırılır.

3. ALAN GEZİLERİ

3.1 AMAÇ ve KAPSAM

Amasra ile birlikte “Ceneviz Ticaret Yolu’nda Akdeniz’den Karadeniz’e kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” adıyla UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi’ne eklenen dört ilde teknik gezi yapılmıştır. Proje İzleme ve Yürütme komitelerinden uzmanların katıldığı Ceneviz Deniz Ticareti’nde etkin olan Yoros Kalesi ve Galata Kulesi (İstanbul) Foça Kalesi ve Çandarlı Kalesi (İzmir), Akçakoca Kalesi (Düzce) ile Sinop Kalesi’ne (Sinop) yerinde inceleme için teknik gezi düzenlenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda her bir alanın durumunu ve yapısını belirten değerlendirmeler yapılmıştır.

3.2 SİNOP TEKNİK GEZİSİ

UNESCO Dünya Geçici Miras Listesinde adaylığı olan Sinop kentindeki Ceneviz Ticaret Yoluna dair verileri analiz etmek ve Miras listesine alınan kalenin kent merkeziyle ve çevresindeki doğal, kültürel yapılarla ilişkisini kurmak amacıyla 3-4 Mayıs 2014 tarihleri arasında 12 Öğrenci ve 2 Öğretim elemanı ile arazi gezisi planlanmıştır.

Bu alan çalışmasına dair veriler incelenirken arkeolojik peyzaj, sanat tarihi, kültürel miras, doğal bitki örtüsü, vejetasyon çeşitliği, kentleşme, yerel yönetimler, kale ve kent ilişkisi kapsamında irdelenmiştir. Gezilere Peyzaj Mimarı, Folklor bilimci, Sanat tarihçisi ve Arkeologlar eşlik etmiştir. Kentin tek bir giriş ve çıkış noktası olan Diogenes Heykelinin odak noktasının bulunduğu güzergâhla alan çalışması başlamıştır.

İkinci uğrak noktası olan Paşa Tabyalarına gitmek için yarımada formuna sahip sahil yolundan alana varılmıştır. Sahil yolundan devam edilerek kentin bütüncül algılanmasını sağlamak amacıyla Şahin Tepesi 3. Uğrak noktasıdır. Tepeye varmak için gidilen yolda Karakum Plajı da görülmüştür. 1863 yılında yapılan ve Türkiye’nin en Kuzeyi olan İnce Burun (Akliman) Fenerine varılarak bu alandaki doğal ve kültürel yapı incelenmiştir. Alana varmak üzere gidilen Sinop Akliman Yolu kenarında bulunan Sinop Hava Alanı da görülmüştür. Son olarak kent içine dönülerek serbest zamanlı kent turu yapılmıştır.

İlk olarak Hamsilos Tabiat parkına gidilmiştir. Tabiat Parkının kullanım amacı, yönetim şekli ve vejetasyon yapısı parktaki tabelalar ve alan üzerinden incelenmiştir. Daha sonra kent merkezinde bulunan Etnografya Müzesine uğranılarak Arkeoloji müzesine gidilmiştir. Burada Arkeoloji Müze Müdür Yardımcısıyla derin mülakat yapılmıştır. Müze ve bahçesi gezilerek Sinop'un tarihi ve kültürel yapısı hakkında bilgi edinilmiştir.

Sinop Kentinde 5 incisi yapılan Bienal kapsamındaki Okullar Caddesindeki Sokak etkinliğine katılarak sokakta UNESCO Miras Listesi ve Peyzaj Mimarlarına dair izler kente bırakılmıştır. Sokak etkinliğinden sonra Alaaddin Külliyesi ve Pervane Medresesine gidilerek gözlem yapılmıştır. Daha sonra 2 gruba ayrılarak şehir turuna devam edilmiştir. 1. Grup Sinop Cezaevine giderek burada alan çalışması yapmıştır. 2. Grup ise Barış Manço Parkı, Rıza Nur Parkına giderek buralarda alan çalışmasına devam etmiştir.

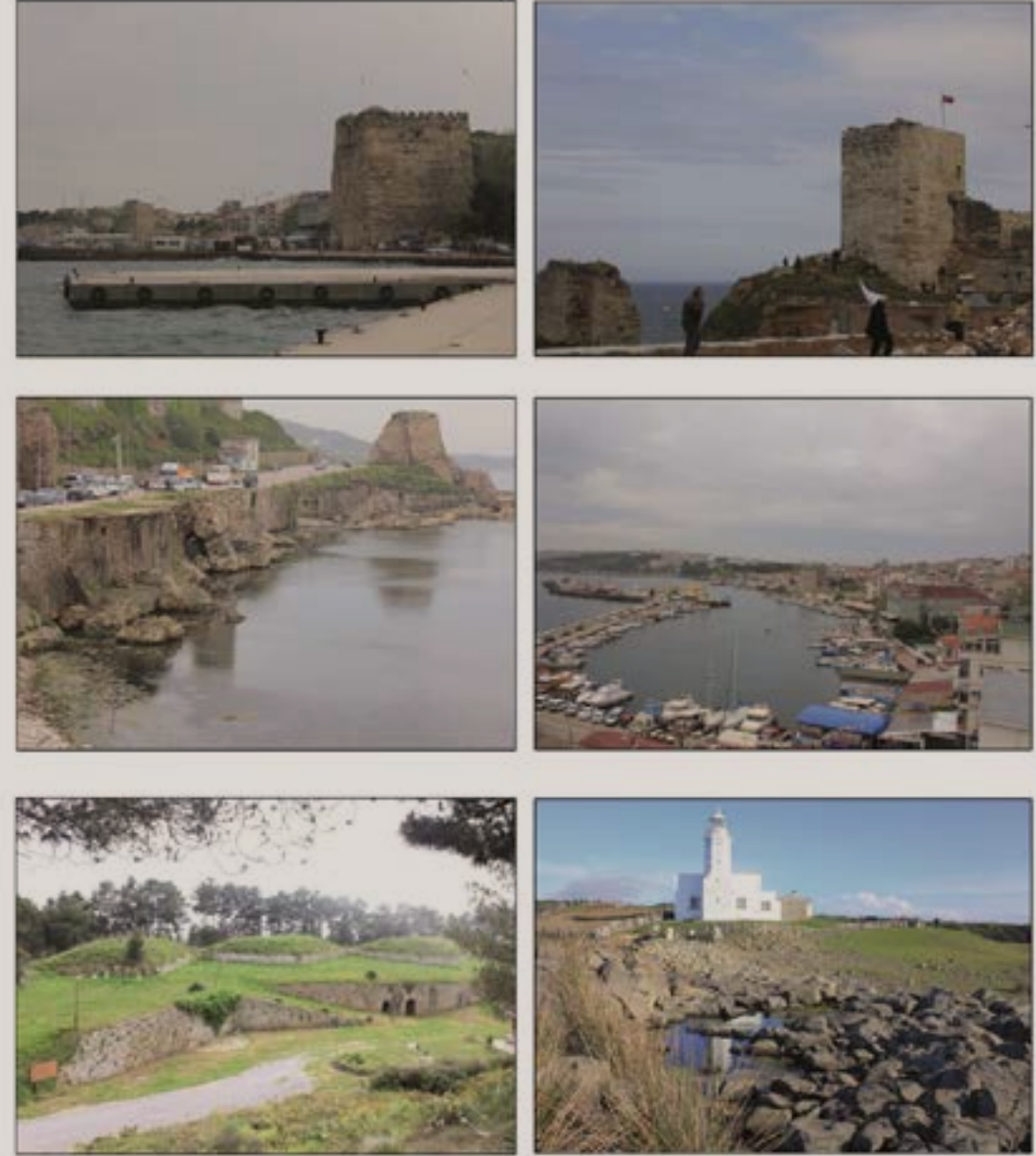
Son olarak Balatlar Kilisesine gidilerek burada yapılan arkeolojik kazı alanı, Hastane Yolu üzerinde bulunan yeşil alan, Kuruçeşme Sokak, Cumhuriyet İlköğretim Okulu gözlemlenerek sahil boyunca devam eden Kalenin kuzey surları incelenmiştir.

İZLENİMLER

Kent'in tek bir giriş ve çıkışının olması kent için bir dezavantaj oluşturmaktadır. Kent içerisinde arkeolojik peyzaja dair kazı alanlarının çok olmasına rağmen, bu alanların gün yüzüne çıkarılamaması, çıkarılan kültürel ve tarihi yapıların birçoğunun da kullanım açısından iyi değerlendirilememesi ve korunmaması da kent içerisinde problem yaratan diğer noktalardandır. Sinop Kalesinin içerisinde yapılaşmanın kale surlarına dayanması ve kale içerisindeki çarpık yapılaşmanın varlığı kentin estetik görünümüne ve kalenin hissedilmemesi olgusunu sağlamaktadır. Ayrıca kalenin bulunduğu bazı alanlarda kaçak yapılaşma için kale surlarının zarara uğratılması, Kalenin ve tarihi kültürel yapılara karşı tarih bilincinin olmaması da kent içerisindeki korunacak alanlar açısından tehdit oluşturmaktadır. Sinop İlinde Karadeniz iklimi görülmesine rağmen yer yer Akdeniz ikliminin hissedilmesi kentin vejetasyon çeşitliliğinin zenginleşmesini sağlamaktadır. Bu özellik de şehrin tarihi kültürel zenginliğinin yanı sıra doğal zenginliğinin de mevcut olduğunu göstermektedir. Kentte istihdam olmaması kent içerisinde dışa göç olgusunu meydana getirmekle birlikte yazın kentte dönüşler olmakta ve bu da kent içerisinde kışın kullanılmayan birçok binanın varlığı olgusunu yaratmaktadır. Ayrıca kentte turizmin ön plana çıkarılmaması da sorunlardan biridir.

SONUÇ

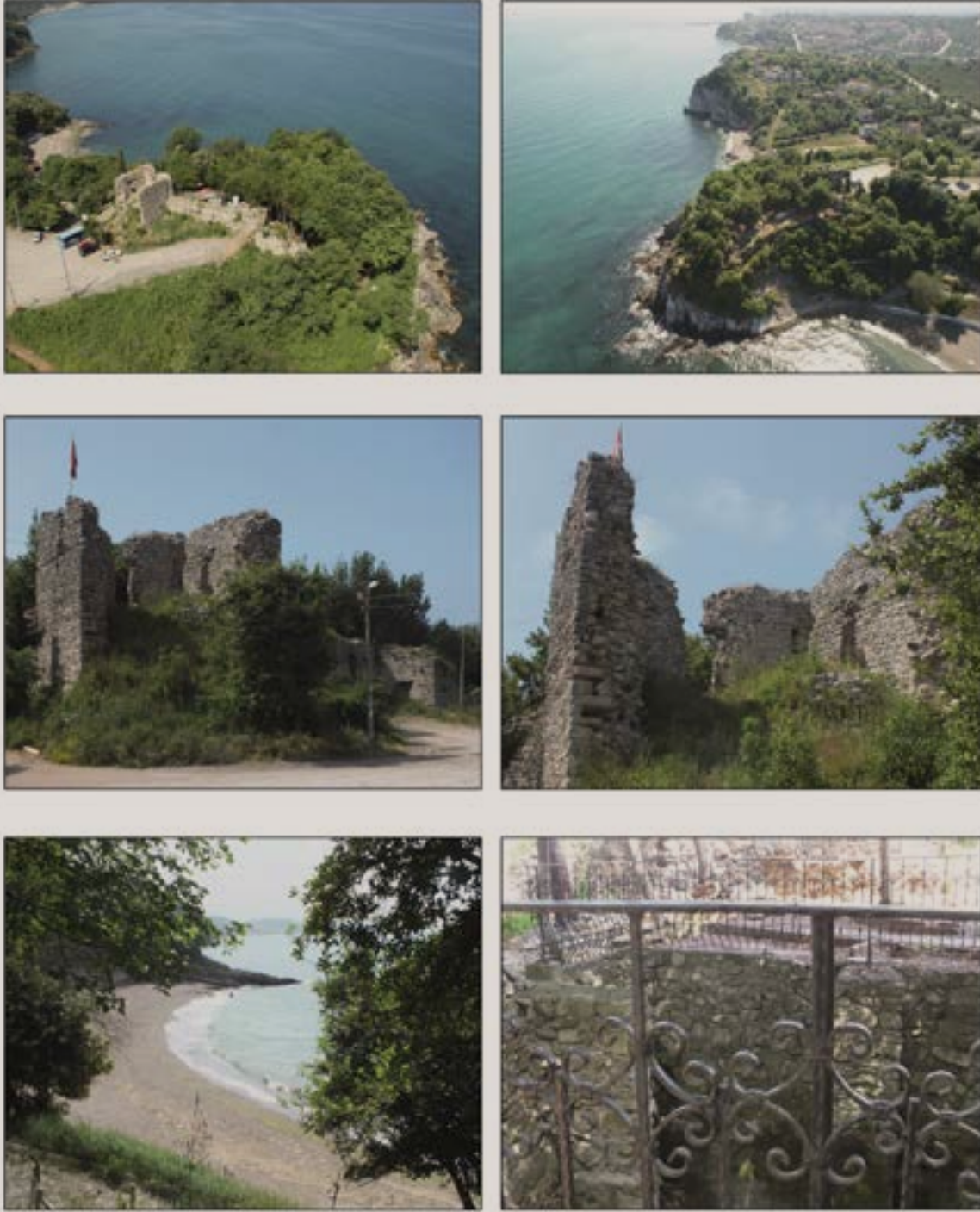
Yapılan gezi sonucu oluşan gözlemlere dayanarak kentin güney kısmının kale içinde olması yapılaşmanın bu alanlarda yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Özellikle kale surlarının kuzey kısmının restorasyon çalışmalarına ihtiyacı olduğu belirlenmiştir. Kale içi yapılan projelerde kentin tarihi kimliğinin korunması göz önüne alınmalıdır. Kale ve kent ilişkisi bakımından koruyarak yaşama ve yaşatma önemi vurgulanmalıdır. Alanın ortaya çıkan bazı eksikliklerinden dolayı geniş kapsamlı bir yönetim planının hazırlanması gerekmektedir. Her ne kadar kentte tarihi alanlar için bir alan yönetimi kurulmuş olsa da UNESCO sürecinde alan yönetiminin UNESCO sürecini de kapsayacak şekilde revize edilmesi gerekmektedir.

3.3 İSTANBUL TEKNİK GEZİSİ

Ukrayna'nın UNESCO Dünya Miras Listesinde yer alan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" başlıklı adaylık listesine eklenen Akçakoca Ceneviz Kalesi, Galata Kulesi ve Cenevizliler Dönemine ait İstanbul'daki Yoros Kalesine 23-25.05.2014 tarihleri arasında Teknik Gezi yapılmıştır.

23.05.2014 tarihinde İstanbul Teknik Gezisinin ilk durağı olan Düzce, Akçakoca İlçesindeki "Ceneviz Kalesi" ile teknik gezi başlamıştır. Katılımcılar arasında Bartın İl Kültür ve Turizm Müdür V. Ayşegül YAYLI, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Selma ÇELİKAY, Yar. Doç. Dr. Mustafa ARTAR, Amasra Müze Müdürü Baran AYDIN, Sinop Müze Müdürü Hüseyin VURAL, Amasra Müzesinden Arkeolog Serap ÇİĞ ve Düzce Müzesinden Uzman Ayşe KAYA bulunmaktadır.

AKÇAKOCA CENEVİZ KALESİ:**İZLENİMLER**

Düzce, Akçakoca İlçesinde bulunan 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı içinde kalan “Anıt Eser” olarak tescilli Ceneviz Kalesi, Akçakoca İlçesinin 2,5 km batısında, iki koy arasında denizden 100 m yükseklikte bir falez üzerinde yapılmıştır. Kalenin batısında yarım yuvarlak çıkıntıları, güneyde doğu-batı doğrultusundaki surların ortasında yüksek bir kule, iç avluda günümüzde dilek kuyusu olarak bilinen 5.30X5.30X5m

ölçülerinde bir su sarnıcı bulunmaktadır. Kitabesi bulunmayan kalenin sur duvarları moloz taşlarla ve tuğladan inşa edilmiş olup kalenin kara tarafında giriş kapısı bulunmaktadır. Tarihi Ceneviz Kalesi, denizden yüksek ve denize sıfır konumuyla tarih ve doğanın iç içe olduğu nadir merkezlerdendir.

SONUÇ

2013 yılında geçici listeye alınan Ceneviz Kalesi yapılacak hazırlık çalışmaları ve bu çalışmaların değerlendirme raporları sonucunda Unesco kalıcı miras listesine kesin aday olup olmayacağı belli olacaktır.

Galata Kulesi: Teknik Gezinin ikinci durağı olan Galata Kulesi 24.05.2014 tarihinde İTÜ Üniversitesi Öğretim Görevlisi Luca ORLANDI'nin rehberliğinde gerçekleştirilmiştir. Önce Byzantium, sonra fethe kadar Konstantinopolis adıyla bilinen İstanbul, güneyde Marmara Denizi doğu açıklarında Boğaz, kuzeyde ise Haliç'in çevrelediği tarihi yarımada üzerinde limanı ve şehri gözetlemek amacıyla kurulmuştur. Galata Kulesi eski devirlerden beri “Galata” adıyla anılan bu mevkiinin çevresinde Galata'yı korumak amacıyla yapılmış tahkimatın bir parçasıdır. 14.yy ortalarında Cenevizlilerin savunma amaçlı olarak inşa ettikleri Galata Kulesi 16.yy' da tersanede çalıştırılan işçilerin barınağı olarak kullanılmıştır. 67 metre uzunluğundaki kuleye günümüzde asansörle son iki katına ise dar merdivenlerden geçerek çıkılır. İlk iki katı orijinal olan kule günümüze kadar pek çok restorasyon geçirmiştir. Ayrıca eskiden ahşap olan iç mekanı geçirdiği yangınlar sonrasında tahrip olduğundan şu anda betonarmedir.

Yoros Kalesi: 25.05.2014 tarihinde devam eden gezinin son durağı olan Yoros Kalesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Asnu Bilban Yalçın'ın başkanlığında Temmuz 2010'da Boğaziçi Tarihsel ve Arkeolojik Topografyasını Araştırma Projesi kapsamında kazı çalışmaları başlatılmıştır. Teknik gezimiz sırasında kazı çalışmalarına ara verildiğinden dolayı kazı ekibinden detaylı bilgi edinilememiştir.

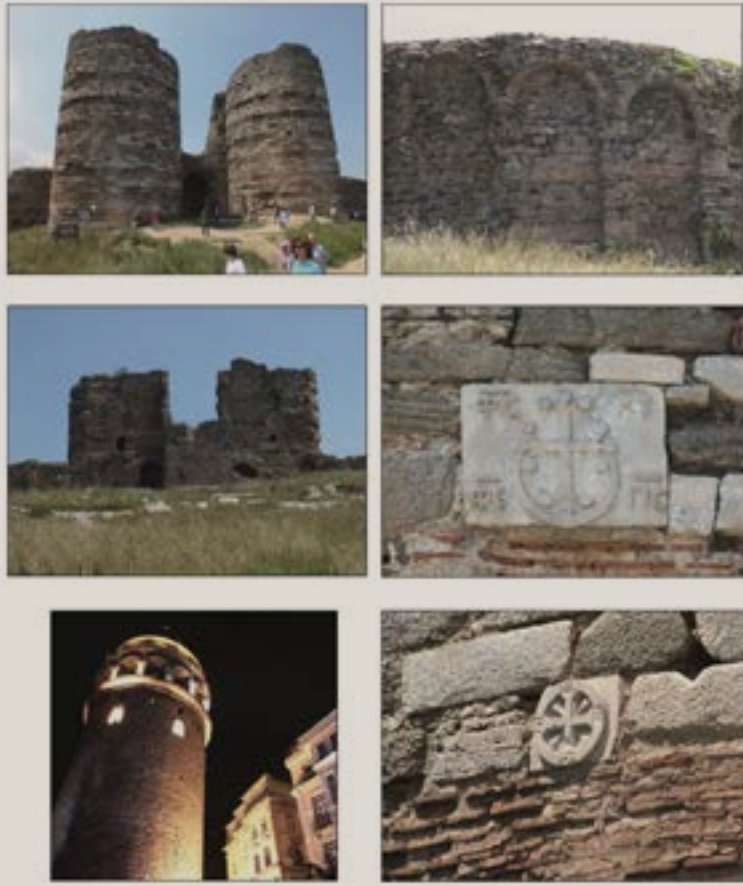
İZLENİMLER

İstanbul Boğazının Karadeniz tarafında, Anadolu yakasında en geniş tepenin zirvesindeki kaledir. Yoros Kalesi yaygın olarak Ceneviz Kalesi olarak da bilinir. 500 metre uzunluğunda ve 60-130 metre genişliğindeki alanıyla İstanbul çevresindeki diğer bütün kalelerin kapladığı alandan çok daha büyüktür. Ayrıca 500 metre uzunluğu 60-130 metre arasında değişen genişliğiyle Boğaz tarafında olanı daha alçak iki tepenin üstünü kaplar. Kalenin en güçlü kısmı, yüksek tepenin, doğuya yani Anadolu'ya bakan tarafıdır. Bu da Yoros Kalesi'nin boğaz girişini kontrol etmek kadar, kara tarafından gelecek bir tehlikeyi karşılamak üzere düşünüldüğünü gösteriyor. İç kesimdeki kulelerin bazıları hala iyi durumdadır ve duvarlarda Yunanca yazıtlar göze çarpar. Kalenin kapısı üstünden kopya edilen Latince kitabede de “Cenevizli Vincenzo Lercari”nin kutsal burun üzerindeki kaleyi tamir ettirdiği yazmaktadır.

Mimari hatları Bizans Döneminde oluşturulan kale sırasıyla Ceneviz ve Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Yoros Kalesi Bizans İmparatorluğu'nun İstanbul'da ayakta kalan tek savunma yapısı olması sebebiyle çok önemli bir yere sahiptir.

SONUÇ

Yoros Kalesiyle son bulan teknik gezide yapılan incelemelerin Amasra'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesinden asil listeye geçebilmesi açısından ilçemizde yürütülecek gerek kazı gerek restorasyon çalışmaları açısından faydalı olacağı kanaatine varılmıştır.

3.4 İZMİR FOÇA TEKNİK GEZİSİ

İlgi yazı gereği, Ukrayna'nın UNESCO Dünya Miras Listesinde yer alan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" başlıklı adaylık listesine eklenen Foça Beş Kapılar Ceneviz Kalesine düzenlenen İzmir Foça Teknik Gezisi 29.05.2014–01.06.2014 tarihleri arasında yapılmıştır.

29.05.2014 tarihinde saat 06.00'da Bartın'dan yola çıkmış saat 21.00'de İzmir'e ulaşılmıştır. Geziye Müze Müdürlüğümüzden Müze Müdürü Baran AYDIN, Arkeolog Ayşe KÖKSOY, Sinop Müze Müdürü Hüseyin VURAL, Düzce Konuralp Müze Müdürü Yunus REYHAN TAŞÇIOĞLU, Bartın Üniversitesi Yrd.Doç.Dr. Mustafa ARTAR, Bartın Üniversitesi Yüksek lisans Öğrencisi Çiğdem DEMİRCİ, ÇEKÜL Amasra Temsilcisi Hüseyin Çoban, Basın Temsilcisi olarak Amasra Gündem gazetesinden Halil TEKİN, CTS Grup Danışmanlık Şirketinden Cansel Terzi katılmıştır.

30.05.2014 tarihinde başlayan İzmir Foça Teknik Gezisine ilk önce Kybele Açık hava Tapınağı ile başlanmış Beş Kapılar (Ceneviz Kalesi) ve Athena Tapınağı, Yer Değirmenleri ve Tiyatro daha sonra da Kozbeyli Eko Köy Gezisi ile devam edilmiştir.

Kybele Açık hava Tapınağı: Yarım ay şeklindeki kısmın antik dönemde Kybele sunak alanı olduğu M.Ö. 580 yılına tarihlenen bu yapıda, çeşitli büyüklüklerdeki beş nişte tanrıça Kybele'nin heykelleri ve kabartmalarının yer aldığı düşünülmektedir. Kayaya oyulmuş adak havuzuyla denizci fenerlerinin konulması için yapılan küçük nişler; denizden gelenlerin burada tapındıklarını göstermektedir. Kutsal

alanın yaslandığı kayalık üzerinde sur duvarları devam etmektedir. Amasra Müze Müdürü Baran AYDIN'ın verdiği bilgiye göre 1980 ve 1990'larda gece kulübü/bar olarak kullanılan bu mekanlarda tanrıça Kybele'ye ait olan nişler dekoratif amaçla kullanılırken daha sonra buradaki işletmenin faaliyetine son verilmiş ve bu kısımdaki nişlerin ön bölümünde kazılar gerçekleştirilmiştir. Kazılar sırasında deniz seviyesine kadar inildiğinde Eski Foça'da birçok yerde karşılaşılan şekilde bir açık hava/deniz kenarı ve muhtemelen kentten ayrılan denizciler vb. ile ilgili bir Kybele açık hava kutsal yeri olduğu açığa çıkmıştır.

Surlar ve Beş Kapılar Kalesi: MÖ 590–580 Arkaik dönemde surlar ilk kez yapılmıştır. Yapı itibarıyla kesme taştan ve dikdörtgen şeklinde yapılarak yine dikdörtgen kulelerle desteklenen kalede Ceneviz'den Osmanlıya kadar izler görülmektedir. Bu antik kale Mikhael Palaiologos tarafından 1275 yılında Cenevizli Manuel Zacharna'ya verilmiş ve zaman içerisinde Cenevizliler tarafından surları onarılmıştır. Phokaia'nın 1455 yılında Osmanlı topraklarına katılmasından sonra surlar onararak bugün dokuz tanesi ayırt edilebilen kulelerle donatılmıştır. Beş kapılar, Osmanlı dönemi kalesinin kayıkhanesi bölümüdür. Giriş kapısının üzerinde yer alan yazıta göre, bu onarım Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Sultan Mustafa Manisa'da Saruhan Sancak Beyi iken, Silahdar Ağası İskender tarafından 1538–1539 yıllarında gerçekleştirilmiştir. Yazıtta "Bu mübarek yapı, Sultan Selim Şah oğlu, en büyük Sultan, Arab ve Acem Meliklerinin efendisi, Sultanoğlu Sultan Süleyman Şah'ın hükümdarlığı zamanında (Gökler ve yerler durdukça Allah onun devletini ebedi ve mülkünü daim kılsın), Sultan Süleyman Şah'ın oğlu Sultan Mustafa'nın Silahdarlar ağası (Allah'ın zayıf kulu) İskender eliyle yapıldı. Sene 945 (M.1538–1539)" yazmaktadır. Kale

tümünden tamamlanmamış, günümüze gelen duvar dış yüzeyleri korunarak dış yüzeylerin korunmadığı kısımlarda tamamlamalar yapılmıştır. Surun yüksekliği toprağın arkadan akması için arkadaki toprak seviyesinden en çok bir korkuluk boyu yükseklikte olmasına özen gösterilmiştir. Olabildiğince kaleye ait önceki dönemlerde yıkılan taşlar kullanılmaya çalışılmıştır. Surlardaki horasan, kireç ve toprak özgün harç türleri, onarımlarda da güçlendirilerek kullanılmıştır. Harç, hidrolik kireç, tuğla tozu, mermer tozu, kum ve toprakla hazırlanmıştır. Foça taşı yumuşak olduğu ve 1993'te yapılan çimentolu onarımda harç taşları erittiği için çimento kullanılmamış, harç örnekleri analiz edilerek o dönemde kullanılan harçlar elde edilmiş ve restorasyon çalışmasında bunlar kullanılmıştır. Onarılan duvarın taşlarının ışık-gölge oyunları ile daha iyi görülebilmesi için derzler oldukça derin bırakılmış, yeni yüzeylere eski görünüm vermek için de eskitme yapılmış ve duvarların üst yüzeyleri, tamamlanmadan yıkıntı görünümünü arz eden bir biçimde bırakılmıştır. Onarılan bölümler, özgün yüzeylerden andezit taşından kırmızı bir çizgi ile farklı dönemlerdeki duvarlar ise bazalttan siyah bir çizgi ile ayrılmıştır. Amasra Müze Müdürü Baran AYDIN “Önceleri atıl durumda bulunan Beş Kapılar Kalesi, 1990'lı yıllarda bazı restorasyonlar geçirmiş ancak bunlar o dönemin restorasyon bilgileri çerçevesinde pek de profesyonel olmayan şekilde yapılmıştır. Foça kazı ekibi 20 yıllık bir uğraşından sonra nihayet Eski Foça için olumlu çalışmalarının meyvelerini almaya başlamıştır. Öncelikle bu tarihi mekân temizlenmiş, Belediye ile işbirliği sonucu festivallerin, aktivitelerin yapıldığı bir yer olmuş, daha sonra sur duvarına dayanan ve sahili işgal eden restoranlar buradan kaldırılarak sorunlu noktalar bilimsel ve modern kriterlere göre restore edilmeye başlanmıştır. Ceneviz Dönemi izleri ancak bazı duvar evrelerinde izlenebiliyor olsa da bu dönemde yapılan faaliyetler açısından az da olsa yararlı bilgiler vermektedir. Amasra'daki Ceneviz Şatosunun ne denli şanslı ve iyi korunmuş şekilde günümüze intikal ettiğini bize karşılaştırma yolu ile göstermektedir.” şeklinde bilgi vermiştir.

Athena Tapınağı: Batı Anadolu'nun 12 İyon kentinden biri olan Phokaia kentinin ana tanrıçası olan Athena adına M.Ö. 590–580 yıllarında yapımına başlanan İyon düzeyindeki tapınak türünün erken örneklerinden biridir. Tüf taşından yapılmış sütunları, beşik çatı sistemini taşımaktadır. Tapınak Phokaia'nın merkezinde ve şehre hâkim bir konumdadır. Ana girişi doğuya bakmaktadır. Doğu yüzünün önünde de Athena'ya getirilen sunuların bırakıldığı bir sunak olduğu tapınağın çevresinin ise güzel bir podyum duvarı ile çevrildiği düşünülmektedir. Şu anki kazılarda bu podyum duvarının ortaya çıkarılması için çalışılmaktadır. Podyum duvarının üzerinde pek çok tapınak mimari parçaları da bulunmuştur. Ayrıca Athena Kutsal Alanı 17. ve 18. yy.larda yaşam mekânı olarak kullanılmıştır. Alan üzerine yapılan okuldan dolayı tahrip olan tapınağın en az bir köşesinin bulunan mimari parçalarla ayağa kaldırılması düşünülmektedir. Bu döneme ait pek çok mimari ve seramik buluntular da ele geçirilmiştir. Athena'nın yanı sıra Kybele'ye de tapınım olduğu buluntular sayesinde anlaşılmaktadır.

Tiyatro: M.S. 340–330 yıllarına tarihlenen tiyatro son dönem kazılarda bulunmuştur. ANADOLU'NUN EN ESKİ TİYATROSUDUR. Kazı iki ayrı bölümde yapılmıştır. Birinci bölümde Analemna Duvarı iyi korunmuş bir halde ortaya çıkarılmış (4,5 m yüksekliğinde); ikinci bölümde 4 ayrı basamak bulunmuştur. Basamaklarda “Fuyte Oyta” yazısına rastlanmıştır. Buradan her mahallenin ayrı bir bölümde yer aldığı ortaya konmuştur. M.S. 1.yy.da seramik çöplüğü, 2. yy.da Nekropolis (mezarlık) olarak kullanılmıştır. Dayanıklı bir taş türü olmayan ve yörede Foça Taşı olarak anılan Tufa'dan yapılmıştır. Çok az kısmı açığa çıkarılan tiyatronun tamamını açığa çıkarmak amacıyla kazı çalışması yapılması düşünülmektedir.

Yel Değirmenleri: Foça'ya girerken tepedeki üç adet yel değirmeni, buraya gelenleri karşılamaktadır. Birisi yarı yarıya yıkılmış, yok olmak üzere, diğerinin çatısı bulunmamakta, üçüncüsü ise sağlam durumdadır. Artık yıkılmaya yüz tutmuştur. Tarihi yel değirmenlerinde restorasyon çalışması yapılması düşünülmektedir.

Kozbeyli Eko Köy Gezisi: Kozbeyli köyünün tarihi, M.S. 14. ve 16. yüzyıllarda hüküm sürmüş olan Türk beyliği Saruhanogulları zamanına gitmektedir. Köy yaklaşık 500 yıl önce Kuzubey adlı bir derebeyi tarafından kurulmuştur. Korsan saldırılarından korunmak için sırtını Şaphane Dağı'nın ormanlık yamaçlarına dayamış, iki yanı uçurum ve aşağıdaki Gencerlik Ovası ile Çandarlı Körfezi'ne hâkim biçimde konuşlanmıştır. Osmanlı Döneminde köy, ikisi Türk, biri de Rum olmak üzere üç mahalleden oluşuyordu. Hem sofralık hem şaraplık Foça Karası üzümleri çok ünlüydü. Kuzubey'in oturduğu ev halen varlığını korumaktadır. Kozbeyli'de dibek kahvesi ve zeytinyağı meşhurdur. Kozbeyli doğası, otantik yapısı, tarihi mekânları, taş evleri ile dikkat çekmektedir. Eski Rum taş evlerin arasında tarihte yolculuk yapılmaktadır.

Kozbeyli Çapkınoğlu Konağı ve Meyhanesi: Çapkınoğlu adında bir Rum, 1878 yılında Kozbeyli'nin en güzel evini, karşısına da kendi adını taşıyan tek katlı meyhaneyi inşa etmiştir. Müşterilerine, ünü Ege'ye yayılan Foça Karası şarabı ile yerel mezelerden oluşan yemekler ikram etmekteydi. 3 garson kızın çalıştığı, Rembetiko müziğin doğduğu toprakların üstündeki Çapkınoğlu Meyhanesi'nde Smyrneika (İzmir Şarkıları) çalınmakta, söylenmekte ve ortak kültür sergilenmekteydi. Çapkınoğlu Konağı ve Meyhanesi, Lozan Mübadelesi'nden sonra bir süre depo olarak kullanıldı ve giderek harabeye dönüştü. 2002 tarihini izleyen yıllarda kamulaştırılan iki yapı, Foça Belediyesi ve İzmir Valiliği tarafından restore edilmiştir.

31.05.2014 tarihinde Foça Kazıları Başkanı Prof. Dr. Ömer ÖZYİĞİT'in“Foça Kazıları ve Beş Kapılar Ceneviz Kalesi” adlı sunumunda bahsedilen konu başlıkları ve konular şu şekildedir:

Son Dönem Kazılarının Sonuçları

1989 yılından bu yana sürdürülen kazılarda kentin tarihinin ilk Tunç Çağı'na yani günümüzden 6000 yıl öncesine kadar gittiği anlaşılmıştır. 1991 yılında değirmenli tepenin yamacında daha önce varlığı bilinmeyen Antik dönem tiyatrosu ilk kez açığa çıkarıldı. M.Ö. 340–330 yıllarına tarihlenen bu tiyatronun Anadolu'daki en eski tiyatro olduğu anlaşılmıştır. Bilimsel nitelikli kazılar Foça kentinin betonlaşmasını büyük ölçüde önlemiş modern Foça yerleşiminin altındaki antik Phokaia kenti ve Osmanlı döneminin özgün mimarlık örnekleri ile birlikte yaşamasını sağlamıştır. Türkiye'deki tek örneği Foça'dır. Kazılar sırasında ele geçirilen buluntular hakkında bilgi verilmiştir.

Tamamlanan Projeler

Liman Kutsal Alanı: 1993 yılı kazıları sırasında Foça'nın küçük limanında Athena Tapınağı'nın eteğinde yapılan kazılarda Anadolu'nun ana tanrıçası Kybele Kaya Tapınağı ortaya çıkarıldı. M.Ö. 590 yıllarına tarihlenen bu tapınağın, 1994 yılında Foça Belediyesi ile birlikte “LİMAN KUTSAL ALANI PROJESİ” kapsamında düzenlendiğinden bahsedilmiştir.

Pers Mezar Anıtı: 2000–2001 yıllarında sürekli olarak bir yıl boyunca çalışılarak Foça yakınlarındaki Pers Mezar Anıtının, önce kazısı, sonra onarımı ve çevre düzenlemesi yapılmıştır. Kazılar sonucunda anıt mezarın tarihinin bilinenin aksine çok daha eskiye gittiği anlaşılmış olup M.Ö. yıllarına tarihlenen anıtın, olasılıkla savaşta ölen Susa kralı için İranlı, İonlu, Lydyalı ustaların ortak bir çalışması olduğu ortaya konmuştur.

Foça Yel Değirmenleri Projesi: Kazı başkanlığı tarafından hazırlanan ve Koruma Kurulunun onayından geçen Foça Yel Değirmenleri Restorasyonu Projesi, tiyatro tepesi üzerinde İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Foça Belediyesi ile birlikte gerçekleştirilmektedir.

Kazıları Süren ve Yakın Zamanda Gerçekleştirilmesi Düşünülen Projeler

Athena Tapınağı: Athena Tapınağı kazıları sırasında tapınağın ayağa kaldırılmasını sağlayacak çok sayıda önemli mimarlık buluntularıyla karşılaşıldı. Athena Tapınağında 2005 yılı kazıları sırasında tapınağın duvarlarını süsleyen yaklaşık 1.36 cm yüksekliğinde tüf taşından yapılmış griffon protomları bulundu. M.Ö. 6. yy. başlarına tapınakla birlikte tarihlenmektedir. Aynı zamanda at protomları da ele geçirilmiştir. Bulunan mimari parçalarla tahrip olan tapınağın en azından bir köşesinin ayağa kaldırılması planlanmaktadır.

Aynı zamanda Foça Yarımadası kent duvarları, kuleleri ve Athena Tapınağı; Foça Osmanlı Dönemi Mezarlığı ve Açık Hava Müzesi Projesi, Yarım ada üzerindeki Kent Duvarları Projesi, Foça'da yarım adayı çevreleyen surların kronolojisi, kent duvarlarının işlevini hangi zamana kadar sürdürdüğü, restorasyon yaparken dikkat edilmesi gereken ilkeler sunumda bahsedilen konular arasındadır. Sunumun ardından Eski Foça gezilmiştir.

01.06.2014 tarihinde saat 10.00'da İzmir'den Bartın'a geri dönüş başlamıştır. Geri dönüş sırasında Cunda Adası'na uğranılmıştır. Tarihi Rum evleri, taş sokaklarıyla, çiçekli balkonlarıyla çok şirin bir yer olan Cunda Adasında değirmenden kütüphaneye çevrilmiş tarihi yapı ise görülmeye değer. Kütüphanenin içinde çok eski ve değerli eserler mevcut. 600 yıllık el yazması eserler bu kütüphanede yer almaktadır. Kilise'den müzeye çevrilmiş çok görkemli bir yapı da bu adada bulunmaktadır. Bu müzenin içinde yer alan eserler tarihte yolculuk yaptırmaktadır ziyaretçilere. Tarihi Rum evlerinin bir kısmı restore edilmiş bir kısmı ise hala restore edilmeyi beklemektedir.

ÇEKÜL AMASRA TEMSİLCİSİ Hüseyin Çoban “Foça gezisi sırasında edindiğimiz en önemli algı Foça'ya yapılan restorasyon çalışmalarının bilimsel temelli olması, aslına uygunluğun 1.derecede tutulmasıdır. Dönemsel restorasyonun halkın anlayacağı, ayırt edebileceği şekilde yapılmış olması önemlidir. Foça'dan katılan arkeologlar tanıtım ve bilgi verme konusunda gayet iyi. Yerel İdare, Belediye, İl Kültür Müdürlüğü, Sivil Toplum kuruluşlarının ortak, birbirini destekleyen çalışmalar yapması tespit edilen önemli konulardandır.”

Düzce Konuralp Müzesi Müdürü Yunus Reyhan TAŞÇIOĞLU “Bartın Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün UNESCO'nun Dünya Geçici Miras listesinde yer alan “Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” ile ilgili olarak hazırladığı proje kapsamında 29–30–31 Mayıs ve 1 Haziran 2014 tarihlerinde Foça ve Çandarlı'da Ceneviz Kalelerini içeren teknik gezi programı düzenlenmiştir.

Gezi ile ilgili olarak;

- Prof Dr. Ömer ÖZYİĞİT' in sunumuyla Ceneviz kaleleri hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır.
- Ceneviz kalelerinin bulunduğu illerdeki yöneticilerle bilgi alış verişinde bulunulmuştur.
- Kültürel değerlerin turizmle içselleşmesi için yapılabilecek çalışmalar hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.
- Bu bağlamda Gezi amacına uygun fevkalade yararlı olmuştur.”

Bartın Kent Rehberi Editörü Halil TEKİN “UNESCO Dünya Miras Geçici Listesinde yer alan “Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” başlıklı adaylık dosyası kapsamında oluşturulan Amasra Çalıştay ile birlikte 29-30-31 Mayıs ve 01 Haziran 2014 tarihlerinde de Foça ve Çandarlı Kalesine düzenlenen teknik gezi neticesinde ekipte yer alan bir kişi olarak yapılan incelemelerin, Amasra'nın UNESCO Dünya Miras geçici listesinden Asil Listeye geçebilmesi açısından ilçemizde yürütülecek restorasyon çalışmalarına ışık tutması bakımından oldukça faydalı olduğu görül-

müştür. Özellikle Foça İlçesi'nde devam eden Foça Kalesi Restorasyon Çalışmalarında önemli izlenimler edinilmiştir.

Foça Kalesi'nin bir kısmında önceden yapılan Restorasyon çalışmalarında yapılan hatalardan ders alındığı, tarihi binaların müteahhit eliyle değil arkeologlar tarafından restore edilmesinin ne kadar önemli olduğu anlaşılmıştır. Aynı zamanda kale surlarının restorasyonuna paralel olarak yürütülen ilçedeki tarihi dokuyu ön plana çıkartma çalışmaları ile tarihi evlerin korunması ve restorasyonu, ilçenin tarih kimliğini ve bütünlüğünü sağlamış görünüyör.

Yapılan çalışmaların süratli ve sonuç verir şekilde ilerlemesi ilçe halkının tarihe verdiği önemi göstermesi açısından çok önemlidir. Amasra'da olduğu gibi geçimlerini turizm, balıkçılık ve tarımsal ürünlerden kazanan ilçe halkının uzun soluklu turizm anlayışını benimsemeleri ilçeyi yöneten idarecilerin, müzenin ve Arkeologların çalışmalarında başarının anahtarı olmuştur.

Çandarlı Kalesi bir bütün olarak bakıldığında bir kalede olması gereken ihtişama ve görseelliğe sahip konumdadır. Ancak Foça Kalesi'nde olduğu kadar eskiyi yansıtmayan modern tarihin imkanları ile yapılmış büyük bir maket görünümündedir. Foça Kalesinin Restorasyonunda dikkat edilen hususların bir kısmının Çandarlı kalesinde eksik kaldığı düşünülmektedir.

İnceleme ve ziyaretleri bir bütün olarak düşündüğümüzde ise çizmeyi düşündüğümüz yol haritamız öncesi Proje Ekibinin farklı bölgelere yaptığı inceleme gezilerinin, Amasra'da bu güne kadar yapılan restorasyon çalışmalarında yapılan hataların bundan sonra tekrarlanmaması için bir rehber olacağı kanaatine varılmıştır.

Düzenlenen inceleme gezisi, UNESCO Dünya Mirası Asil Listesi için Amasra'da yapılacak çalışmalara ciddi anlamda katkı sağlayacaktır.

Sinop Müze Müdürü Hüseyin VURAL “Ukrayna'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alan, Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri” başlıklı adaylık dosyasına Türkiye'den dâhil edilen kültür varlıkları üzerine yapılan inceleme gezisinin İzmir etabında, Eski Foça ve Çandarlı Kaleleri ziyaret edilmiş, Eski Foça Kazı Başkanı Prof. Dr. Ömer ÖZYİĞİT ile faydalı bir bilimsel toplantı gerçekleştirilmiştir.

Eski Foça'daki arkeolojik bilimsel çalışmalar, uzun bir aradan sonra, adı geçen bilim adamı tarafından 1989 yılında tekrar başlatılmış ve uzun soluklu, kararlı bir mücadele döneminden sonra bugünkü şeklini almıştır. Kültür varlıklarının korunmasının, Foça'nın geleceğine olumlu tesir edeceği bilinci kolay yerleşmemiştir. Uzun yıllar yerel yönetim ve akademi ayrı cephelerde yer almış, yaşanan kör döğüşü her iki tarafı da yıpratmıştır. Ancak şimdi gördüğümüz, en azından bizim algıladığımız durum, yerel yönetim ve akademinin uyumlu çalışmasıdır. Akademinin de halkın mutluluğunu istediğinin, ancak olaylara farklı bir perspektiften baktığının, günü değil, geleceği kurtarmanın kaygısı ile hareket ettiğinin yerel yönetimce anlaşılmasına başlandığı, bu yönde ortak iradenin ortaya konduğu fark edilmektedir. Böylece kültür varlıklarının ortaya çıkarılması, onarılması, daha kolay algılanması ve şehir kimliğine katkı vermesi yolunda çok yönlü faaliyetler yerel yönetimin desteği ile sürdürülmelidir. Aksi durumda müspet netice almak çok zordur. Akademinin azmi, yerel yönetimin desteği ile kaybolmakta olan kültür varlıklarının talihi değişmiş, inceleme, bilimsel makale, onarım vb. faaliyetler ile yeniden hayat bulmaya başlamıştır. Şüphesiz bu durum, şehrin en büyük kazancı, geleceğinin teminatıdır. Foça'daki çalışmadan ders çıkarılması, aynı serinin diğer adaylarının da bu çalışmayı örnek alması, UNESCO Dünya Miras Asil Listesi'ne girebilmek için elimizi güçlendirecektir.”

4. STRATEJİK EYLEM PLANI

46

4.1 PROJENİN ORTAYA ÇIKMASINI SAĞLAYAN TEMEL GEREKÇE

Ülkemizde UNESCO tarafından tescil edilmiş 11 Dünya Miras Alanı yanında Geçici Listedeki 41 alandan biri ‘Ceneviz Ticaret Yolu’nda Akdeniz’den Karadeniz’e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri’ olarak Amasra Kalesini de kapsayacak biçimde 15 Nisan 2013 Tarihli UNESCO Toplantısında karara bağlanmıştır. Amasra tarihi yerleşimi, barındırdığı doğal ve kültürel özellikleri yanında olağanüstü coğrafi peyzaj karakteri ile Dünya Miras Komitesi tarafından belirlenen ve alanın evrensel değerini ölçen on kriterden birçoğunu sağlamakta ve bugünkü durumda Amasra Kalesi’nin Geçici Listede yer alışı ile de kent bütünü’nün miras listesine alınmasında dayanaklarını güçlendirmektedir.

UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi’nde ülkemizdeki 5 farklı yerleşim ile birlikte yer alan Amasra’nın da dünyaca tanınan ve bilinen, korumada öncü bir kent olabilmesi için kurumsal altyapının kurulması, teknik ve bilimsel çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Bu süreçte öncelikle diğer illerle iletişime geçilmiş, çalışmalarının hangi aşamada olduğu bilgileri alınmış, Dünya Miras Listesi’ne geçiş çalışmalarına öncülük etmesi için Valilik tarafından kamu kurumları, mahalli idareler, Üniversite ve STK’lardan oluşan izleme ve yürütme komitesi kurulmuştur. Kurulan komitenin sağlam temelde, verimli çalışmalar gerçekleştirmesi açısından Amasra Stratejik Eylem Planı hazırlanarak, diğer illerin ve Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yapacağı çalışmalara ivme kazandırması hedeflenmiştir.

4.2 EYLEM PLANI

ARKEOLOJİ – SANAT TARİHİ KISA VADELİ HEDEFLER (2015 – 2016)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
6. Yüzyılda Bizanslılar tarafından inşa edilen Küçük Kilise’nin (Şapel) açılarak turizme kazandırılması	Restorasyonu tamamlanmış olan Kale içindeki Küçük Kilisenin İlçeye gelen ziyaretçiler tarafından ziyaret edilebilmesi için sürekli açık tutulması.	Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı Amasra Müze Müdürlüğü Karabük KTVKK	Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı Amasra Müzesi
Amasra Kalesi’nin Görünürlüğünün Artırılması	Kale yapısı üzerini kaplayan bitki örtüsünün temizlenerek kale duvarlarının ortaya çıkarılması Restorasyonu gereken Kale duvarlarının onarılması Kalenin uygun bölümlerinin ışıklandırılması	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı Amasra Müzesi Karabük KTVKK	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı
Tarihi Mirasın Ortaya Çıkarılması	Amasra’da kapsamlı yüzey araştırmalarının yapılması.	Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı Amasra Müze Md.	Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Özel İdaresi
Amasra İlçesinin Tanıtımı için Etkin Yöntemler Geliştirilmesi	Kentin Arkeolojik Haritasının ve Kültür Envanterinin hazırlanması Mevcut yapıların, surların, Osmanlı ve Roma Hamamlarının temizliğinin yapılması Müzenin Teşhir ve Tanziminin Yenilenmesi Amasra Tarihinin yeniden ele alınarak yazılması, tanıtım levhalarının hazırlanması	Amasra Müze Müdürlüğü İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Karabük KTVKK	Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Özel İdaresi
ORTA VADELİ HEDEFLER (2017 – 2018)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Amasra Müze Müdürlüğü tarafından yapılması planlanan kazı çalışmaları	Arkeolojik kazı çalışmalarına başlanması, ulusal ve uluslararası akademik ekip oluşturulması. Ceneviz Şatosunun içinin ve çevresinin kazısının yapılması. Roma Yolunun ziyaretçi güzergâhı şeklinde hazırlanması. Hediyelik eşyalarda arkeolojik eserlerden yola çıkılarak çeşitlilik yaratılması. Kamulaştırmanın örnek olması açısından en az 1 parselde gerçekleştirmesi.	Kültür ve Turizm Bakanlığı Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediye Başkanlığı Amasra Müze Müdürlüğü Karabük KTVKK	Amasra Müze Müdürlüğü
UZUN VADELİ HEDEFLER (2019 – 2020)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Amasra Müze Müdürlüğü tarafından yapılan kazı çalışmalarının bilimsel yayın haline getirilerek tanıtıma katkı sağlanması.	Su altı arkeolojik araştırmalara başlanması. Ceneviz Dönemi batıkların araştırılması. Boztepe üzerindeki Hellenistik Dönem öncesi kalıntıların açığa çıkarılması. Açığa çıkarılacak olan antik mimari yapıların ayağa kaldırılması. Amasra tarihi ve arkeolojisine ait son bilgileri içeren yayın hazırlanması.	Amasra Müze Müdürlüğü İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Karabük KTVKK	Amasra Müze Müdürlüğü

47

PLANLAMA, TASARIM, RESTORASYON KISA VADELİ HEDEFLER (2015 – 2016)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Bilimsel Araştırma ve Proje Geliştirilmesi	Koruma amaçlı sürece yön verecek disiplinler arası bilimsel araştırmaların yürütülmesi Proje geliştirilmesi ve AB, BAKKA vb. kuruluşlardan finansman desteği sağlanması	-Bartın Üniversitesi -İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Amasra Kaymakamlığı	-İl Özel İdaresi -Amasra Belediyesi -Amasra Kaymakamlığı -BAKKA
Koruma Planlaması Yapılması	Tarih araştırmaları Doğal ve kültürel yapıya ilişkin envanterin hazırlanması Roma, Bizans, Ceneviz, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinin Tarihi peyzaj karakterinin analizi Sosyo-ekonomik yapı analizi Koruma Planının hazırlanması (1/2000 ve 1/1000 ölçeklerde) Koruma Amaçlı İmar Yönetmeliği hazırlanması	-Amasra Belediyesi -İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Bartın Üniversitesi -Karabük KTVKK	-Amasra Belediyesi -İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Amasra Kaymakamlığı
Katılım, Bilgilendirme	Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliği Halkın bilinçlendirilmesi programları Eğitim Süreci	-Amasra Belediyesi -İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Bartın Üniversitesi -İlgili STK'lar	-Amasra Belediyesi -Amasra Kaymakamlığı
Cenova Şatosu ve Surlar Bölgesi Koruma eylem süreci	Cenova Şatosunun temizlenmesi ve ortaya çıkartılması Fatih Camisi fresklerinin ortaya çıkartılması Kaleiçi bölgesi kentsel tasarım çalışmaları ile sokak iyileştirmeleri	-İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü - Amasra Belediyesi -Karabük KTVKK -Bartın Üniversitesi	-İl özel idaresi -Kültür ve Turizm Bakanlığı
Tasarım Çalışmaları	Kentsel Tasarım ve Peyzaj Tasarımı Projeleri (1/500, 1/200, 1/100 ölçeklerde) Sokak iyileştirme projeleri Kentsel Mekanlara sanat boyutunun katılması (heykeller ve rölyefler) Kent mobilyaları tasarımı (aydınlatma, oturma ögeleri, çeşmeler, tabelalar, büfeler, bekleme ve durak yerleri, çocuk oyun alanları vs.)	- Amasra Belediyesi -Kültür ve Turizm Bakanlığı -Bartın Üniversitesi	-Kültür ve Turizm Bakanlığı -İl özel idaresi -Amasra Belediyesi
Röleve ve Restorasyon Çalışmaları	Amasra tarihi kent dokusu içerisindeki kültürel mirasa ilişkin Röleve, Restorasyon ve Restitüsyon projelerinin hazırlanması	-İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Amasra Belediyesi	-İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Amasra Belediyesi

ORTA VADELİ HEDEFLER (2017 – 2018)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Koruma Planı Uygulamaları	Yapılı çevrenin oluşumunda koruma amaçlı imar planına uyulmasının sağlanması (uygulama, izleme ve denetim)	-İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Amasra Belediyesi -Bartın Üniversitesi -Karabük KTVKK	-Amasra Belediyesi -İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Amasra Kaymakamlığı
Tasarım Uygulamaları	Kentsel Tasarım ve Peyzaj Tasarımı Projeleri uygulanarak Sokak iyileştirmelerinin yapılması	-Amasra Belediyesi -Bartın Üniversitesi -Karabük KTVKK	-Amasra Belediyesi -İl Özel İdaresi -BAKKA
Restorasyon ve İyileştirme Uygulamaları	Restorasyon ve Restitüsyon projelerine göre uygulamaların yapılması Tarihi ve kültürel mirasın korunmasının ve sürdürülmesinin sağlanması		
Katılım, Bilgilendirme	Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliği Halkın bilinçlendirilmesi programları Eğitim Süreci	- Amasra Belediyesi -İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Bartın Üniversitesi -İlgili STK'lar	-Amasra Belediyesi -Amasra Kaymakamlığı
UZUN VADELİ HEDEFLER (2019 – 2020)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Amastris Antik Kenti Koruma Eylem Planı	Antik liman bölgesindeki fener ve liman uzantılarının ortaya çıkartılması Antik tiyatronun tamamen ortaya çıkartılması Sütunlu yol ve Amastris Çayı alanlarının iyileştirilmesi	-İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü - Amasra Belediyesi -Karabük KTVKK -Bartın Üniversitesi	-İl Özel İdaresi -Amasra Belediyesi -Amasra Kaymakamlığı -BAKKA
Bütüncül Kentsel Tasarım	Amastris Antik Kentine ilişkin bütünsel kentsel tasarım projelerinin hazırlanması ve uygulanması	-İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü - Amasra Belediyesi -Bartın Üniversitesi	-Amasra Belediyesi -İl Özel İdaresi -BAKKA
Katılım, Bilgilendirme	Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliği Halkın bilinçlendirilmesi programları Eğitim Süreci	- Amasra Belediyesi -İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü -Bartın Üniversitesi -İlgili STK'lar	-Amasra Belediyesi -Amasra Kaymakamlığı

ALAN YÖNETİMİ KISA VADELİ HEDEFLER (2015 – 2016)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Kente ilişkin tüm doğal ve kültürel envanter, yayın ve görsel dökümanların elde edilerek arşiv oluşturulması,	Üniversitelerle işbirliği Batı Karadeniz, Amasra ve Ceneviz Kaleleri ile ilgili üniversitelerde yapılan bilimsel çalışmaların derlenmesi, üniversitelere yazı yazılması ve Amasra ve Unesco konusunda proje, bilimsel araştırma, tez vb yapmak isteyenlere maddi ve manevi destek olunması E-Arşiv oluşturulması	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Bartın Üniversitesi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı

İletişim ve işbirliği	Geçici listedeki diğer alanların yaptıkları çalışmaların yerinde incelenmesi, deneyimlerin paylaşılması ve ortak projeler geliştirilmesi Koordinasyon sağlamak üzere sivil bir oluşumun da kurularak sekreteryanın diğer alanlar ile birlikte düşünülerek oluşturulması, Koruma kurulu ile sürekli iletişimde kalınması ve kurul arşivinin taranması, tescil çalışmalarının derlenmesi, sayısal altlıkların elde edilmesi,	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Bartın Üniversitesi	Bartın Valiliği
Sit Alanları ile ilgili acil durum değerlendirmesi	Sit alanlarının mevcut yasa ve yönetmeliklere göre sayısal ortama aktarılması Sit derecelerinin kontrol edilmesi Olumsuzlukların saptanması	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı Karabük KTVKK	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı
Cenova Belediyesi ile iletişime geçilerek ortak projeler geliştirilmesi,	Belediyeler arasında ortak projeler geliştirilmesi UNESCO-İtalya ile bağlantıların kurulması Geçmişte var olan Padova ilişkilerinin güçlendirilmesi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İlgili STKlar	Bartın Valiliği
Bakanlıkta seri başvurunun değerlendirilmesi için Koordinasyon	Bakanlıkça koordinasyonun sağlanması için seri başvuruya konu tüm Valilik, Belediye ve ilgili kurumların taraflarından oluşan bir toplantı organizasyonu	İl Özel İdaresi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Bartın Valiliği Amasra Belediyesi
Farkındalık Çalışmaları	Amasra ve UNESCO konusunu gündemde tutacak okullarda eğitim çalışmaları Yaz okulları Bilimsel kurslar UNESCO konusunda yarışmalar UNESCO Festivali	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İlgili STKlar	Bartın Valiliği Amasra Belediyesi
Alan Başkanlığı	Bakanlık Koordinasyon Toplantısı hemen ardından Alan Başkanlığının kurulması	İl Özel İdaresi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Alan Başkanlığı
ORTA VADELİ HEDEFLER (2017 – 2018)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Tüm alanlar için üstün evrensel yönlerinin araştırılması, UNESCO kriterlerine uygunluğun değerlendirilmesi	Üniversitelerle işbirliğinde farklı finansman kaynaklarından UNESCO kriterlerini içeren projeler geliştirilmesi Üniversitelerin ilgili bölümlerinin bilimsel araştırma ve eğitim öğretim faaliyetleri kapsamında gerçekleştirecekleri alan incelemeleri, atölye çalışmaları,yaz okulları ve tezler konusunda çalışma yapılması.	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Bartın Üniversitesi Amasra Kaymakamlığı Alan Başkanlığı	Bartın Valiliği İlgili Valilikler Amasra Belediyesi Kalkınma Ajansları UNESCO Üniversiteler Alan Başkanlığı

Başvurudaki beş alanın ortak özellikleri ve ortak paydası konusunda çalışma yapılması,	Alan ziyaretleri ardından ortak özelliklerin saptanması için çalıştayların düzenlenmesi Ukrayna ve İtalya'da konu üzerine çalışan kurum ve kuruluşlarla iletişime geçilmesi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Alan Başkanlığı	Bartın Valiliği İlgili Valilikler Amasra Belediyesi Kalkınma Ajansları UNESCO Üniversiteler Alan Başkanlığı
AB Projesi çalışmaları	Sinop Valiliği ile iletişime geçilerek halen yürüyen ve finans kaynaklarının yaratıldığı proje hakkında altyapı çalışmalarının yerinde görülmesi ve proje kapasite artırımı için çalışmalar yapılması Personel eğitimleri	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Alan Başkanlığı Bartın Üniversitesi	Bartın Valiliği Sinop Valiliği Amasra Belediyesi Sinop Belediyesi Kalkınma Ajansları UNESCO Sinop ve Bartın Üniversiteleri Alan Başkanlığı
Kardeş Kent Çalışmaları	Foça, Akçakoca ve Sinop kentleri ile kardeş kent protokollerinin imzalanması	Bartın Valiliği Amasra Belediyesi İlgili kent yöneticileri Alan Başkanlığı	Bartın Valiliği Amasra Belediyesi İlgili kent yöneticileri Alan Başkanlığı
Yönetim Planı Taslak Çalışmaları	Yönetim Planı taslaklarının hazırlanması ve Arama Konferansları STK'larla işbirliği Halkın Katılımı Toplantıları	Bartın Valiliği Amasra Belediyesi İlgili kent yöneticileri Alan Başkanlığı	Bartın Valiliği Amasra Belediyesi İlgili kent yöneticileri Alan Başkanlığı
UZUN VADELİ HEDEFLER (2019 – 2020)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu kurumlar	Finans Kaynağı
Yönetim Planı	Planın oluşturulması UNESCO Başvurusu Planın İzlenmesi ve Revizyonu	Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Karabük KTVKK Alan Başkanlığı	Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Alan Başkanlığı
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI KISA VADELİ HEDEFLER (2015 – 2016)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Kurumsal Yapı ve Organizasyon	Amasra projesi alan yönetimi sürecinde halkın bilgilendirilmesi ve katılımını sağlayacak, sivil kuruluşlar, muhtarlar ve mahalle temsilcilerinden oluşan bir YEREL İZLEME KOMİTESİ kurulması Çalışma gruplarının kendi aralarında ve Yürütme komitesi ile iletişimi sağlayacağı bir haberleşme ağı oluşturulması Koruma amaçlı imar planı süreci takip edilerek gelişmeler konusunda yerel halkın bilgilendirilmesi Çalıştay sonuçlarının Merkezi İdare ve Yerel İdare tarafından değerlendirmeye alınması ve karara bağlanması amacıyla İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisinin tek gündemle toplanmasının sağlanması	İlgili STK'lar	İlgili STK'lar AB ve BAKKA Projeleri

ORTA VADELİ HEDEFLER (2017 – 2018)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu kurumlar	Finans kaynağı
İletişim ve Farkındalık	Yürütme komitesi tarafından çeşitli etkinlik, toplantı, doküman, kitap broşür, internet araçları, tanıtım videoları gibi araçlar üretilerek halkın bilgilendirilmesi Gençler ile çocukların katılımını sağlamak amacıyla Kulüpler ve Yaz Okullarının kurulması Meslek Örgütleri ve Sivil Toplum kuruluşlarının kendi alanlarında ve yayın organlarında projeyi tanıtacak yazı, röportaj v.b. hazırlanması Kent Meclisi, Muhtarlar ve kanaat önderleri aracılığıyla konunun gündemde tutulması sağlamak amacıyla toplantılar düzenlenmesi Basın bültenleri ile sürekli bilgi akışının sağlanması Merkezi ve Yerel idare tarafından yürütülen meydan, kıyı, sokak düzenlemeleri, restorasyon çalışmaları gibi kamu alanlarında yapılan çalışmalarda STK ve yerel halkın sürece aktif olarak katılması Kaptan evleri örneğinde olduğu gibi özgün karakterdeki yapıların sahiplerinin sürece katılımının sağlanması	İlgili STK'lar	İlgili STK'lar AB ve BAKKA Projeleri
UZUN VADELİ HEDEFLER (2019 – 2020)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Alan Çalışmaları	Somut olmayan kültürel miras çalışmalarının yapılması	İlgili STK'lar	İlgili STK'lar AB ve BAKKA Projeleri

KAMU KURUMLARI KISA VADELİ HEDEFLER (2015 – 2016)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Amasra halkının UNESCO Adaylık Süreci ile ilgili bilinçlendirilmesinin sağlanması	Bilgilendirme toplantılarının yapılması Amasra'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alması ile ilgili afiş ve billboardların Amasra İlçe Merkezi'ne yerleştirilmesi Konu ile ilgili hazırlanacak tanıtım materyallerinin dağıtılması Yerel basında konunun işlenmesi Konu ile ilgili uzman kişilerin katılımıyla panel ve söyleşi gerçekleştirilmesi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Bartın Üniversitesi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı
Amasra İlçe Merkezindeki Araç Trafik Sorununun Çözülmesi	Kaleiçi alanlarının araç trafiğine kapatılarak uygun alanlara otopark yapılması Ulaşımın küçük toplu taşıma araçlarıyla sağlanması.	Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı	Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı

Geleneksel El Sanatları ve Ahşap Oymacılığının Yeniden Canlandırılması	Köklü bir geçmişi olan Çekiciler Sokağı'nda ağırlıklı olarak geleneksel el sanatları ürünleri ile yöresel ürünlerin satışının yapılması Oymacılık Sanatının gelecek nesillere aktarımı için kurslar açılması	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı İlgili STKlar	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı Amasra İlçe HEM
Amasra İlçesine gelen ziyaretçilere daha etkin tanıtım yapılması	İlçeye gelen ziyaretçiler için tur güzergahlarının belirlenerek ilgili tanıtıcı materyallerin bastırılması Tur güzergahlarında yer alan yürüyüş yollarının iyileştirilmesi Güzergahlara bilgilendirme tabelalarının yerleştirilmesi Android ve Iphone akıllı telefonları için Amasra'yı tanıtıcı uygulama geliştirilmesi	İl Özel İdaresi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı	İl Özel İdaresi Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi BAKKA
Turizm Danışma Bürosunun Açılması	Yabancı dil bilen turizm konusunda deneyimli personelin bulunduğu Turizm Danışma Bürosunun açılması	İl Özel İdaresi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Kaymakamlığı	İl Özel İdaresi
ORTA VADELİ HEDEFLER (2017 – 2018)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Turizmin Çeşitlendirilmesi	Yer altı galerilerinin güzergâhlarının kesin olarak tespit edilerek temizlik, bakım ve ışıklandırmasının yapılması.	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Karabük KTVKK	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi
UZUN VADELİ HEDEFLER (2019 – 2020)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Kale içerisindeki çarpık yapılaşmanın iyileştirilmesi	Tarihi dokunun iyileştirilmesi çalışmaları sırasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nden teknik destek alınması Örnek restorasyon konut projeleri oluşturulması	Kültür ve Turizm Bakanlığı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Karabük KTVKK	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi

SOSYAL ARAŞTIRMALAR VE HALKLA İLİŞKİLER GRUBU KISA VADELİ HEDEFLER (2015 – 2016)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
İletişim stratejisinin belirlenmesi	İletişim stratejisi ve kampanyaların belirlenmesi için paydaşlarla beyin fırtınası yapılması.	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü Bartın Üniversitesi İlgili STK lar	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Bartın Üniversitesi
Tanıtım faaliyetleri	İnternet sitesi (Blog,, Mikro blog , sosyal ağ, fotoğraf paylaşma, video paylaşma) kısa film, Ürün yerleştirme, Cingıl oluşturma	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü İlgili STK lar	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü

Görünürlük çalışmaları	Fuarlara katılım, Belgesel film, Ürün yerleştirme	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü İlgili STK lar	Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü
Basılı yayın ve toplantılar	Broşür basılması Çalıştay düzenlenmesi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü Üniversiteler İlgili STK lar	Bartın Üniversitesi Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü
ORTA VADELİ HEDEFLER (2017 – 2018)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Halkın katılımının sağlanması	Kimlik oluşturmada halkın katılımın sağlanması için toplantılar düzenlenmesi	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi
Delphi Tekniği	Kimlik ve imaj oluşturma ve halk algısının yönetimi için ilgili uzmanlara bilimsel toplantıların yapılması ve toplantı sonuçlarının yaygınlaştırılması (Sempozyum, Kongre)	Amasra Kaymakamlığı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü Üniversiteler İlgili STK lar	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Belediyesi Bartın Üniversitesi
UZUN VADELİ HEDEFLER (2019 – 2020)			
Konu	Faaliyet	Sorumlu Kurumlar	Finans Kaynağı
Kimlik belirleme	Amasra için bütüncül bir kimliğin oluşturulması için tüm paydaşların görüş ve önerilerinin toplanması ve bu görüş ve öneriler arasında eşgüdümün sağlanması için toplantılar düzenleme (beyin fırtınası)	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü Üniversiteler İlgili STK lar	İl Özel İdaresi Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
İmaj oluşturma	İmaj oluşturma çalışmalarının uzmanlarla birlikte değerlendirilmesi ve halk oylamasına sunulması.	Amasra Kaymakamlığı Amasra Belediyesi İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Amasra Müzesi Müdürlüğü Üniversiteler İlgili STK lar	Amasra Belediyesi Amasra Kaymakamlığı İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

4.3 AMASRA BAŞVURUSU

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından İstanbul, Bartın, Sivas, Samsun, Trabzon, İzmir ve Mersin Valilikleri İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerine gönderilen 16.10.2012 tarihli yazılarında; Ukrayna'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" başlıklı adaylık dosyasının İtalya, Yunanistan ve Türkiye ile ortaklaşa seri adaylık olarak UNESCO'ya sunulması konusunda 28-30 Eylül 2012 tarihlerinde Ukrayna'nın davetiyle Kırım Özerk Cumhuriyeti'ndeki Feodosia kentinde bir toplantı düzenlenmiş olup; söz konusu toplantıya ülkemizi temsilen Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünce katılım sağlandı,

Toplantı sonunda söz konusu seri adaylık için koordinatör ülke olarak Ukrayna belirlenmiş olup; ülkemizin 2014 ve 2015 yıllarındaki UNESCO Dünya Miras Listesi adaylarının hazır olduğu, bu konuda bir değişikliğe sebebiyet vermeyecek ve adaylık haklarımızı kısıtlamayacak şekilde söz konusu seri adaylığa katılım sağlanabileceğinin ilgili makamlara iletiildiği,

Toplantıda ayrıca 2012 yılında UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne kabul edilen Akdeniz kıyısında-ki Mamure Kalesi ile ülkemizdeki diğer Ceneviz kalelerinin Türkiye adına seri adaylığa dahil edilmesi yönünde çalışma başlatılmasına karar verilmiş olup; konuyla ilgili olarak ayrıca yapılacak görüşmelerin ardından 2013 yılında Anamur'da uluslararası bir toplantı düzenlenebileceği ve bu toplantıya ilgili ülkelerin temsilcilerinin davet edilebileceğinin belirtilmiştir.

Ukrayna ile yürütülmesi planlanan söz konusu seri adaylığa ilişkin dosya hazırlama sürecinde ülkemizin Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında bulunan Cenevizlilere ait kale, liman kenti ve kolonileri ile ilgili bilgilere ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiş olup İlimiz sınırları içinde bulunan Cenevizliler dönemine ait veya Cenevizliler tarafından bir dönem kullanılmış olan varlıkların tarihçesi, mimari özellikleri ve mevcut durumları hakkında Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bilgi verilmesi istenmiştir.

Bunun üzerine, Amasra Müzesi tarafından, Amasra Kalesi ve Amasra Cenova Şatosu ile ilgili olarak detaylı bir rapor hazırlanarak Bakanlığa gönderilmiştir.

RAPOR

Raporun Konusu: Amasra Cenova Şatosu

Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün 16.10.2012 tarih ve 221269 sayılı yazısı gereği Bartın İli Amasra İlçesinde bulunan Cenova Şatosu hakkında arşiv kayıtları taranmış ve yerinde gerekli inceleme yapılmıştır.

Amasra Kalesi, Roma Döneminde yapılmış, Bizanslılar, Cenevizliler ve Osmanlılar zamanında büyük onarımlar görmüştür. Özellikle, M.S. 14. ve 15. yy.larda Cenovalılar tarafından ön duvarlar ve kapılar yapılarak daha iyi savunmaya alınmıştır. Sormagir ve Zindan Kalesi adında iki ana kütleden oluşmaktadır. Boztepedeki Sormagir Kalesi "Kemere" denilen bir köprüyle Amasra'ya bağlanır. Kalenin Kuzeydoğu kesiminde Büyükliman Kapısı, batısında Küçükliman Kapısı, güneyinde Zindan Kapısı bulunmaktadır. Sormagir Kalesine, Kemere Köprüsüne bitişik "Karanlık Kapı" olarak bilinen tonozlu ana kapıdan girildikten sonra Küçük Liman ve Hacidenizi yönlerinde iki katlı kapıdan çıkılır.

Amasra Kalesi'nin kuzeydoğu-güneydoğu arasındaki doğu surlarının uzunluğu 65 metre, üzerinde 8 adet burç bulunan güney surlarının uzunluğu ise 300 metre ve Kemere Köprü'den itibaren de büyük bölümü yıkılan kuzey surlarının uzunluğu 200 metredir.

Sormagir Kalesinin kapıdan batıya doğru uzanan surları ile doğu ve kuzeydoğusunu çevreleyen surların birçoğu yıkılmış, kapıya bitişik batı surlarının 50 metrelik bir kısmı ise hala ayakta olan Amasra Kalesi, Ortaçağ havasını günümüze yansıtan önemli kalıntılardandır.

Bizans Devleti'nin etkinliğini ve gücünü yitirdiği Amasra'da M.S. XIII. yüzyılda Amasra Limanları ile Kalesi, Ceneviz gemicilerine bırakılmıştır. Buraya yerleşen Cenovalılar Amasra'da ki varlıklarını 1460 yılına kadar yaklaşık iki yüzyıl sürdürmüşlerdir.

Cenova Şatosu'nun içerisinde bulunduğu kale yapısı ilk kez Romalılar Döneminde yapılmış olup bugün ayakta duran surlar ise Bizanslılar Döneminde onarılmıştır. Cenova Şatosu olarak bilinen yer, resmi olarak ise, Kale içerisinde Zindan Mahallesi, 30 pafta, 1916 parselde 724 m2 yüzölçümlü Maliye Hazinesi adına Yıkık Cephanelik ismiyle kayıtlı taşınmaz olarak geçmektedir. Cenova Şatosu, M.S. 14. ve 15. yüzyıllarda Cenovalılar tarafından ön duvarlar ve kapılar yapılarak daha iyi savunmaya alınmıştır.

Amasra Kalesi'nin iç kale olarak bilinen bölümünde yer alır. Kale içine: Büyük Liman tarafından basamaklı bir kaldırımla ulaşılan Cenova armalı bir ana kapıdan, kale içinde de yüksek bir burçla korunmaya alınmış şato kapısından girilmektedir. Kalenin duvarlarında ve kapıların üzerlerinde görülen armalar Cenevizlilere aittir. Bunlar İtalyan aileleri ve şehirlerinin armalarının yanı sıra bir süre Cenova'yı ele geçiren Milano Dukası Visconti'nin yılanlı arması ve ünlü D'Auria ailesini temsil eden kartallı blozonlar da yer alır. Bazı armalardaki kazınarak yok edilen amblemler ise Cenova'da iki ayrı dönemde yaşanan Milano ve Fransız işgalleriyle ilgilidir. Cenova Şatosu çok sayıdaki armalarla inşa edilmiş iki kapı, birkaç burç ve duvar harabesinden ibarettir. Duvarların çevrelediği dikdörtgen alanda sağ köşede sarnıç olduğu tabir edilen, merdivenlerle inilen ve sol tarafa doğru devam ettiği görülen, bir bölümü önceki yıllarda Turizm Müdürlüğüne galerilerin turizme kazandırılması amacı ile Amasra Yer altı Galerileri Temizleme, Giriş Çevre ve İç Düzenleme Projesi Kapsamında uygulamaya konulan Yeraltı galerileri temizleme işi yapılmıştır. Burası Cenova Kalesinin su sarnıcı olarak kullanılan yer altı galerisidir. Dikdörtgen alanın sol köşesinde ise sur üzerine merdivenlerle çıkılan bir bölüm ve bunun yan tarafında tek odadan oluşan bir mekan mevcuttur.

5. EKLER

5.1 MEVZUAT

Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı; ören yerleri, sit alanları ve etkileşim sahaları ile bağlantı noktalarının kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin koordinasyonunda sürdürülebilir bir yönetim planı çerçevesinde korunması ve değerlendirilmesini sağlamak, yönetim alanlarının belirlenmesi, geliştirilmesi, yönetim planlarının hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve denetlenmesi ile alan yönetimini gerçekleştirmek üzere görev alacak danışma kurulu, alan başkanı, eşgüdüm ve denetleme kurulu, denetim birimi ve anıt eser kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; sit alanları, ören yerleri ve etkileşim sahaları ile bağlantı noktalarının yönetim alanlarının belirlenmesi, yönetim planlarının hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve denetlenmesi ile alan yönetimini gerçekleştirmek üzere görev alacak danışma kurulu, alan başkanı, eşgüdüm ve denetleme kurulu, denetim birimi ve anıt eser kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik; 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun Ek 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

Kanun: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu,

Genel Müdürlük: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,

Yetkili idare: Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında Yönetim Alanı tespit etmeye yetkili Bakanlık veya ilgili belediyeyi,

Sivil toplum örgütleri: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) temsilcileri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) temsilcileri, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri, Türk Tabipleri Birliği temsilcileri, Esnaf ve Sanatkarlar Odası temsilcileri varsa konuyla ilgili dernek, vakıf ve üniversiteleri,

Etkileşim sahası: Sit bölgeleri ile bütünlük gösteren, yoğunluk ve yerleşme düzeninin sit bölgeleri ile uyum içinde oluşması ve gelişmesi öngörülen, sit alanını bütünleyen, etkileyen ya da ondan etkilenen ve sit alanı ile koruma amaçlı imar planına konu olmayan alanlar arasında geçiş sağlayan alanları,

Anıt eser: Kullanım durumu, konumu, fonksiyonu, ziyaretçi yoğunluğu ile tarihi ve sanatsal özellikleri de dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenen taşınmaz kültür varlıklarını,

Anıt Eser Kurulu: Anıt eser niteliğindeki taşınmaz kültür varlıklarına münhasır olarak oluşturulan kurulu,

Kentsel sit alanı: Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntılarının bulunduğu alanı,

Arkeolojik sit alanı: Kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği alanı,

Doğal sit alanı: Tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanı,

Danışma Kurulu: Alan yönetimine ilişkin yönetim plan taslağının karara bağlanması ve uygulanması konusunda önerilerde bulunmak amacıyla oluşturulan kurulu,

Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu: Yönetim planını onaylamak ve uygulanmasını denetlemekle yetkili ve görevli kurulu,

Denetleme birimi: Gerek görülmesi halinde eşgüdüm ve denetleme kurulunun denetim görevini yürütmek üzere kurulacak birimi,

Öneri yönetim alanı: Alan yönetimlerinin yetki alanlarını belirlemek üzere önerilen alanı,

Yönetim alanı: Sit alanları, ören yerleri ve etkileşim sahalarının doğal bütünlüğü içerisinde etkin bir şekilde korunması, yaşatılması, değerlendirilmesi, belli bir vizyon ve tema etrafında geliştirilmesi, toplumun kültürel ve eğitsel ihtiyaçlarıyla buluşturulması amacıyla, plânlama ve koruma konusunda yetkili merkezî ve yerel idareler ile sivil toplum kuruluşları arasında eşgüdümü sağlamak için oluşturulan ve sınırları ilgili idarelerin görüşleri alınarak Bakanlıkça belirlenen yerlerdir.

Kültür varlığı: Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıkları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Alan Yönetimine İlişkin Esaslar

Alan yönetiminin hedefleri

Madde 5 — Alan yönetiminin hedefleri şunlardır:

- Alan sınırlarının tarihi, sosyal, kültürel, coğrafi, doğal, sanatsal bir bütünlük içerisinde etkileşim sahaları ve tarihi, kültürel, sosyal, coğrafi ve sanatsal nedenlerle ilişkili bulunduğu bağlantı noktalarının alanın korunması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi bakımından doğru tespit edilmesinin,
- Koruma, erişim, sürdürülebilir ekonomik kalkınma ihtiyaçları ile yerel toplumun ilgisi arasında uygun bir denge oluşturmanın yollarının yönetim planı ile gösterilmesinin,
- Alanın değerini arttırarak uluslar arası bir seviyeye çıkarmak için genel stratejiler, yöntemler ve araçların geliştirilmesi, mali kaynakların belirlenmesi ve yaratılmasının,
- Kültür turizmini geliştirmek amacıyla uluslar arası işbirliği ve paylaşımı yaratacak etkinlik ağının kurulmasının,
- Belirli bir bölge içinde birbirleriyle ilişkilendirilerek sektör oluşturma potansiyeli bulunan sit alanlarında bölgesel kültür sistemlerinin gelişimi için uygulama planlarının yaratılmasının,
- Yönetim alanlarının korunması ve değerlendirilmesinde kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, alanda mülkiyet hakkı bulunanlar, gönüllü kişi ve kuruluşlar ile yerel halkın işbirliğinin,
- Sit alanları ve ören yerleri ile etkileşim sahalarının bakım, onarım, restorasyon, restitüsyon, teşhir, tanzim ve çevre düzenlemesi ile birlikte alan yönetim amaçları doğrultusunda uluslar arası koruma prensipleri ve sözleşme hükümleri çerçevesinde korunarak yaşatılmasının yanı sıra kullanım ve gelişim ilkelerinin ve sınırlarının belirlenmesinin,
- Kültür varlıklarının yönetiminde, konservasyon alanında, tasarım ve uygulamada, uzmanlık ve ekipmanda yüksek standartların kullanılmasının sağlanmasıdır.

Yönetim alanının belirlenmesi

Madde 6 — Yönetim alanları yetkili idarece belirlenir. Yönetim alanlarının belirlenmesinde aşağıdaki hususlara uyulur:

- Sit alanlarının, ören yerlerinin ve alanın etkileşim sahalarının ve bağlantı noktalarının araştırılması ve elde edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla etütler yapılır. Bu etüt sonuçlarına göre Kanun, bu Yönetmelik ve İlke Kararlarına uygun olarak öneri yönetim alanı sınırı belirlenir. Öneri yönetim alanının belirlenmesiyle ilgili olarak ilgili kurum ve kuruluşlar, meslek odaları, üniversiteler, sivil toplum örgütlerinin ve alanda mülkiyet hakkı bulunanların önerileri de değerlendirilir.
- Öneri yönetim alanı sınırı, bu sınır dahilinde alanla ilgili hizmetine ihtiyaç duyulan ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına iletilir. Kuruluşlar öneri ve görüşlerini otuz gün içerisinde yetkili idareye iletir. Alanın planlanması ve korunması ile ilgili merkezi ve yerel idareler ile sivil toplum kuruluşları arasında eşgüdüm sağlamak ve görüşlerini almak üzere bir koordinasyon toplantısı düzenlenir.
- İlgili sivil toplum örgütleri yönetim alanı belirlenmesi önerisiyle başvurduğu takdirde bu esaslar doğrultusunda teklif yetkili idarece değerlendirilir.

d) Bu çalışmalar sonucunda belirlenen nihai yönetim alanı sınırları yetkili idarece ilgili kurum ve kuruluşlara iletilir.

Yönetim planı

Madde 7 — Yönetim planı taslağı, yetkili idare tarafından atanan alan başkanının eşgüdümünde, alanın niteliğine bağlı olarak farklı meslek gruplarına mensup uzman ve danışmanlardan oluşturulacak bir ekip tarafından bu Yönetmelik esaslarına göre hazırlanır.

Yetkili idarece plan taslağının hazırlanması öncesinde ve hazırlanma sürecinde ilgili kurum ve kuruluşların, yerel halkın, ilgili sivil toplum örgütlerinin, meslek odalarının, üniversitelerin, gerekli görülecek özel sektör temsilcilerinin ve alanda mülkiyet hakkı bulunanların katılımı ile bilgilendirme ve yönetim planına veri oluşturacak konuların belirlenmesi amacıyla ilgili tarafların katıldığı asgari iki toplantı düzenlenir. Bu toplantılar halka, mahalli idarelerce panolara asılacak ilanlarla, diğerlerine yetkili idarece yazı ile duyurulur.

Yetki ve yöntem

Madde 8 — Yönetim alanı sınırları belirlenen sit alanları, ören yeri ve etkileşim sahalarına ilişkin yönetim planı taslağı;

- Kentsel sitlerde ilgili belediyelerce,
- Arkeolojik, doğal ve tarihi sit alanlarında Bakanlıkça,
- İlgili belediyesi bulunmayan kentsel sit alanlarında Bakanlıkça,
- Kentsel sit alanı ile diğer sit alanlarının birlikte bulunması halinde ilgili belediyesince,
- Kentsel sit yönetim alanının sınırlarının birden fazla belediyeyi ilgilendirmesi halinde bu belediyelerin koordinasyonu ile Büyükşehir Belediye sınırları içinde olması halinde Büyükşehir Belediyesince, dışında olması halinde ilgili belediyelerin koordinasyonu ile Bakanlıkça doğrudan hazırlanır veya ihale mevzuatında belirtilen usul ve esaslara göre ihale suretiyle hazırlattırılır.

Bakanlığın yönetim alanının belirlenmesi, yönetim planlarının hazırlanması ve alan yönetimi konusunda yapacağı çalışmalar Genel Müdürlükçe yürütülür.

Yönetim planının hazırlanması

Madde 9 — Yönetim alanına ilişkin hazırlanacak yönetim planının içeriği, aşağıda belirtilen ana bölümlerden oluşur:

- Mevcut durum tespiti: Alanın yönetim, işlev ve koruma ihtiyaçlarının belirlenmesi, ilgili kurum ve kuruluşlarla bağlantı kurulması.
- Alan analizi: Alanın öneminin belirlenmesi, sorunlarının tespiti, alanın taşıma kapasitesinin tespiti, işlevsel ve yönetsel analizinin yapılması.
- Alanın vizyonunun belirlenmesi ve esas politikaların oluşumu: Yönetim planının, alanın geleceğe ait vizyonunu belirleyecek, işletme, yönetim, idari ve finansal modelleri içerecek, ulusal ve uluslararası platformda alanın sunumunu ve tanıtımını sağlayacak yönetim, koruma, kullanma, sunum ve tanıtım, ziyaretçi politika ve stratejilerinin belirlenmesi.

d) Çalışma programı, zamanlama ve projelerin belirlenmesi: Alan yönetiminde yer alacak kurum ve kişilerin görev tanımlarının yapılması ve bunların gerçekleştirilmesine ilişkin çalışma programlarının, bütçe analizlerinin hazırlanması ile finans kaynaklarının, belirlenmesi, kısa, orta ve uzun vadede yapılacak işlere ait bir eylem planının oluşturulması ve proje tanımlarının yapılması.

Eylem planı için kullanılacak tablo örneği aşağıdaki şekildedir.

KONULAR	Gereken Faaliyet	Sorumlu Kuruluş	Finans Kaynakları	Hedef Tarihi
Konu 1 Konu 2				

e) İzleme, değerlendirme ve eğitim süreçlerinin tanımlanması: Yönetim planının uygulamasının izlenmesi, değerlendirilmesi ve bu süreçte yer alacak tarafların eğitime ilişkin programların hazırlanması.

Yönetim planı hazırlama ekibi

Madde 10 — Yönetim planlarının yetkili idarece hazırlanması veya hazırlattırılması hallerinde uzman bir danışman sorumluluğunda konusunda plan hazırlama ekibi kurulur. Kurulacak bu ekip, en az;

- Kentsel sit alanları ve tarihi sit alanları için; üniversitelerin mimarlık, şehir ve bölge planlama, sanat tarihi, kamu yönetimi, işletme ve ekonomi bölümleri,
- Arkeolojik sit alanları için; üniversitelerin mimarlık, şehir ve bölge planlama, sanat tarihi, arkeoloji, kamu yönetimi, işletme ve ekonomi bölümleri,
- Doğal sit alanları için; üniversitelerin şehir ve bölge planlama, kamu yönetimi, işletme, çevre mühendisliği ile alanın doğal karakterine bağlı olarak orman mühendisliği, jeoloji/jeomorfoloji/jeoloji mühendisliği, ziraat mühendisliği, peyzaj mimarlığı, hidroloji, biyoloji, zooloji gibi bölümleri mezunu uzmanlardan oluşur.

Alanın niteliğine göre sosyolog, antropolog, tarihçi, ekonomist, turizm işletmeciliği, reklamcı, halkla ilişkiler ve iletişim gibi meslek gruplarından uzmanlar ile yönetim planı konusunda uzman bir danışman ekibe dahil edilebilir.

Yönetim planının değerlendirilmesi

Madde 11 — Hazırlanan yönetim planı taslağı, bu Yönetmelik esaslarına göre kurulan danışma kurulunca değerlendirilir. Kurulun değerlendirme toplantısında alan başkanı da hazır bulunur.

Toplantı sonucunda danışma kurulunca önerilen ve karara bağlanan hususlar dikkate alınarak yönetim plan taslağına yetkili idarece son hali verilerek yönetim planı tasarısı oluşturulur.

Yönetim planının onaylanması

Madde 12 — Yönetim plan tasarısı incelenip mutabakata varmak suretiyle onaylanmak üzere yetkili idarece bu Yönetmelik esaslarına göre oluşturulan eşgüdüm ve denetleme kuruluna iletilir.

Eşgüdüm ve denetleme kurulu, planı inceler ve gerekirse plan hazırlama ekibine gerekli düzeltmeleri yaptırır. Yönetim planının kabul edilebilmesi için toplantıya katılan Kurul üyelerinin dörtte üçünün olumlu oyu gerekir. Onaylama işlemi, en geç altı ay içinde tamamlanır.

Yönetim planı onaylandıktan sonra yetkili idarece çoğaltılarak sorumlu kurum ve kuruluşlara iletilir. Yönetim planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak yetkili idarelerin görevidir.

Eşgüdüm ve denetleme kurulu kararlarına karşı süresi içinde idari yargıya itiraz edilebilir.

Yönetim planının uygulanması ve denetlenmesi

Madde 13 — Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanan yönetim planına uymak zorundadırlar. Yetkili idareler, plan kapsamındaki hizmetlere öncelik vermek ve bu amaçla bütçelerine gerekli ödenekleri ayırmakla yükümlüdürler.

Yönetim planlarında tanımlanan görevlerin gerçekleştirilmesi sürecinde alan başkanı, uygulamadan sorumlu kurum ve kuruluşlar ile yetkili idare koordineli olarak çalışır.

Yönetim planıyla belirlenen yönetim tarafından, koruma, sunum, tanıtım ve ziyaretçi yönetimi stratejileri doğrultusunda denetim birimince alana yönelik yapılan çalışmaların yıllık performans değerlendirmeleri ve bir sonraki yılın çalışma programı ile bütçe taslağı yapılır. Bu değerlendirmeler sonucunda hazırlanacak raporlar eşgüdüm ve denetleme kurulunca değerlendirilir ve bir yıl sonraki çalışma programı ve bütçesi onaylanır. Yıllık incelemenin dışında denetim birimince beş yılda bir vizyon, amaçlar ve politikalar gözden geçirilerek eşgüdüm ve denetleme kurulunun değerlendirmesine sunulur.

Eşgüdüm ve denetleme kurulunca yönetim planının uygulanma sürecinde vizyon, amaç ve politikalarında denetleme birimi tarafından bir değişiklik önerilmesi halinde, öngörülen değişikliklere ilişkin yetkili idarece yönetim planı değişiklik taslağı hazırlanır ve danışma kurulunun görüşleri alınarak, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanır.

Yönetim planında tanımlanan çalışmaların projelendirme ve uygulanması sürecine teknik katkı sağlamak üzere yetkili idarelerce geçici proje ekipleri oluşturulabilir.

Yönetim alanı kapsamındaki taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile sit alanlarında yönetim planı ile yapılması öngörülen çalışmalara ilişkin her türlü inşaa ve fiziki müdahale ve fonksiyon değişiklikleri ile bunlara ait plan ve proje için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun kararının alınması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Alan Yönetimi Birimlerinin Kuruluş ve Görevleri

Alan Başkanı ve görevleri

Madde 14 — Alan başkanı, alanla ilgili daha önceden çalışmalarda bulunmuş, alanı yeterince tanıyan, alan hakkında belirli bir vizyon geliştirebilen, kültürel ve doğal miras yönetimi ile ilgili yeni yaklaşımlar hakkında bilgi sahibi, yönetim politikaları ve uygulamaları hakkında deneyimli, üniversitelerin mimarlık, şehir ve bölge planlama, arkeoloji, sanat tarihi, kamu yönetimi, işletme ve ekonomi bölümü mezunlarından kentsel sit alanlarında kurulacak alan yönetimlerinde ilgili belediye, kentsel sit dışındaki sit alanlarında ise Bakanlıkça atanır.

Bakanlıkça belirlenen alan başkanlığı görevini fiilen yürütenlere, Devlet memurları aylık katsayısının (20000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşmamak kaydıyla alanın özelliğine göre Bakan tarafından belirlenecek miktarda, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaksızın çalışmayı takip eden her ay başında Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden ödeme yapılır.

Alan yönetiminin sekretarya hizmetleri yetkili idare tarafından yürütülür. Yetkili idarelerce, alan yönetimi birimlerinin çalışmalarını yürütmek üzere uygun bir yer tahsis edilir. Bu iş için yeterli sayıda personel görevlendirilir ve bütçelerinden yeterli miktarda ödenek ayrılır.

Alan başkanı aşağıdaki görevleri yürütür:

- Yönetim planının yıllık hedeflerinin gerçekleşmesi için yetkili idare ile birlikte çalışma programlarını belirlemek, kaynak araştırması yapmak,
- Yıllık bütçe tekliflerini hazırlamak,
- Alanın sunum, tanıtım, eğitim, bakım, onarım, güvenlik ve ziyaretçilerin ihtiyaçlarına yönelik hizmet ve ekipman alımı için her türlü sözleşme, şartname taslaklarını yetkili idare ile birlikte hazırlamak,
- Alanın doğal ve kültürel kaynaklarının yönetimi için ilgili kurum ve kişilerle işbirliğini sağlamak,
- Denetim birimince yıllık denetim raporlarının hazırlanması ve bu raporların eşgüdüm ve denetleme kuruluna sunulması için eşgüdümü sağlamak.

Danışma Kurulunun kuruluşu ve görevleri

Madde 15 — Danışma kurulu, alanda mülkiyet hakkı bulunanlar, meslek odaları temsilcileri, sivil toplum örgütleri temsilcileri, üniversitelerin ilgili bölüm temsilcilerinden, alan başkanı ve yetkili idarece tespit edilecek en az beş üyeden oluşur. Danışma kurulu kendi içinden bir başkan seçer.

Danışma kurulu yılda en az bir kez toplanır. Yetkili idare ile eşgüdüm ve denetleme kurulu gerekli gördüğünde danışma kurulunu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Danışma kurulu toplantıları mahallinde yapılır.

Danışma kurulu, yönetim planı taslağını inceleyerek bu taslağın karara bağlanması ve uygulanması konusunda önerilerde bulunur.

Danışma kurulunda görüşülen tüm hususlar ve tavsiyeler, eşgüdüm ve denetleme kuruluna iletilmek üzere tutanağa bağlanır.

Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu ve görevleri

Madde 16 — Eşgüdüm ve denetleme kurulu, alan başkanı, danışma kurulunca kendi içinden seçilecek iki üye ile yönetim planı taslağı kapsamında hizmetine ihtiyaç duyulan idarelerin birer temsilci olmak üzere en az beş kişiden oluşur. Alan başkanı, eşgüdüm ve denetleme kurulunun da başkanıdır.

Eşgüdüm ve denetleme kurulu yılda en az iki kere yetkili idarenin çağırısı ile toplanır. Kurul toplantısının gündemi denetleme birimi ile yetkili idare tarafından belirlenir.

Alan başkanının talebi üzerine veya yetkili idare gerekli gördüğü takdirde kurul, olağanüstü toplantıya çağırılabilir. Kurul salt çoğunlukla toplanır ve toplantıya katılan üyelerin en az dörtte üçünün oylarıyla karar alır. Eşgüdüm ve denetleme kurulu toplantıları mahallinde yapılır.

Eşgüdüm ve denetleme kurulu, yönetim planı taslağını inceleyerek altı ay içinde onaylar ve planın uygulanmasını denetler.

Denetim Birimi ve görevleri

Madde 17 — Eşgüdüm ve denetleme kurulunun denetim görevini yerine getirebilmesi amacıyla bir denetim birimi kurulabilir.

Denetim birimi, yönetim planlarının hazırlanması ve uygulanması sürecinde görev alan denetim elemanları ve üniversitelerin mimarlık, şehir ve bölge planlama, sanat tarihi, arkeoloji, kamu yönetimi, ekonomi ve işletme bölümlerinden mezun uzman personel arasından yetkili idarelerce görevlendirilecek en az beş üyeden oluşur.

Denetim birimi, yönetim planlarının uygulamasını denetler. Yönetim planıyla belirlenen yönetim, koruma, sunum, tanıtım ve ziyaretçi yönetimi stratejileri doğrultusunda denetim birimince alana yönelik yapılan çalışmaların yıllık performans değerlendirmelerini yapar ve bir sonraki yılın çalışma programını hazırlayarak eşgüdüm ve denetleme kuruluna sunar.

Denetim birimi, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile üçüncü kişilerden yönetim planı ve uygulaması ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Anıt Eser Kurulunun Kuruluşu, Görevleri ve Çalışma Esasları

Anıt Eser Kurulunun kuruluşu

Madde 18 — Anıt eser niteliğindeki taşınmaz kültür varlıklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla o esere münhasır anıt eser kurulu kurulur. Kurul yönetimi oluşturulacak anıt eserler, anıt eser üzerinde tasarruf yetkisine sahip idarenin onayı alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Anıt eser kurulu, anıt eserin bulunduğu bölgedeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden en az bir öğretim üyesi, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve yerel idarelerin temsilcileri ile eserin korunması ve geliştirilmesi için bağışta bulunanlar arasından Bakanlıkça uygun görülen kimseler ile bu eserler üzerinde tasarruf yetkisine sahip idarenin temsilcileri olmak üzere en az yedi kişiden oluşur.

Kurul üyelerinin görev süresi, göreve atandıkları tarihten itibaren beş yıldır. Süresi biten üye yeniden seçilebilir. Üyelerin herhangi bir şekilde üyelikten ayrılmaları halinde yerine kalan süreyi tamamlamak üzere aynı usulle üye seçilir.

Anıt eser kurulunun sekretarya hizmetleri, anıt eser üzerinde tasarruf yetkisine sahip idare tarafından yürütülür. Bakanlıkça veya anıt eser üzerinde tasarruf yetkisine sahip idarece, anıt eser kuruluna çalışmalarını yürütmek üzere uygun bir yer tahsis edilir. Bu iş için yeterli sayıda personel görevlendirilir ve bütçelerinden yeterli miktarda ödenek ayrılır.

Anıt Eser Kurulunun görevleri

Madde 19 — Kurul aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- Anıt eser için mekansal, fiziksel ve tematik gelişim ve vizyon, eserin korunması ve geliştirilmesi, tanıtım ve teşhir gibi konuları kapsayan yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projesi hazırlar ve uygular.
- Eserin tanıtımını yapar.
- Eserin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla bağış toplar.
- Eserin korunması ve geliştirilmesi için ayni, nakdi veya bedeni olarak yardımda bulunanlardan uygun gördüklerine onursal ödül verir.
- Eserin korunması ve geliştirilmesine ilişkin düzenli olarak rapor hazırlar ve bu raporları ilgili idarelere göndererek uygulanmasını sağlar.

Kurul Başkanı ve görevleri

Madde 20 — Anıt eser kuruluna, eser üzerinde tasarruf yetkisine sahip idarenin temsilcisi başkanlık eder.

Kurul başkanı aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- Eserin korunması, bakımı, onarımı, ziyaretçi yönetimi gibi faaliyetleri yürütür.
- Gerektiğinde kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.
- Kurul toplantılarını organize eder.
- İlgili idare ile gerçek ve tüzel kişiler arasında eşgüdüm sağlar.

Anıt Eser Kurulunun çalışma esasları

Madde 21 — Kurul yılda en az iki kere üye tam sayısının üçte ikisi ile toplanır. Kararlarını üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alır.

Kurulun büro ve sekreteryaya hizmetleri anıt eser üzerinde tasarruf yetkisine sahip idarece yürütülür.

Eser üzerinde yapılacak her türlü fiziki müdahale kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurulunun izni ve denetiminde yapılır.

Anıt eser üzerinde tasarruf yetkisine sahip idare, kurul tarafından hazırlanan raporları değerlendirmeye almak zorundadır. Anıt eser üzerinde tasarruf yetkisine sahip idare, raporda yer alan hususlardan gerçekleştirilemeyecek olanları gerekçeleriyle birlikte kurula bildirir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son hükümler

Yürürlük

Madde 22 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 23 — Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.

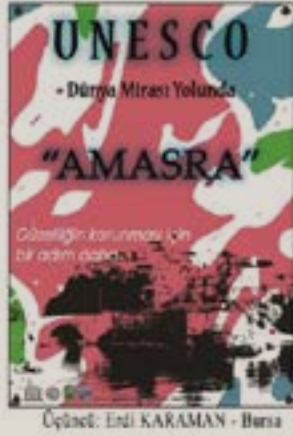
5.2 FOTOĞRAFLAR

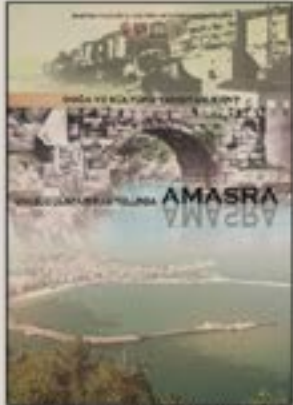

İkinci: İbrahim BOZ - Bartın

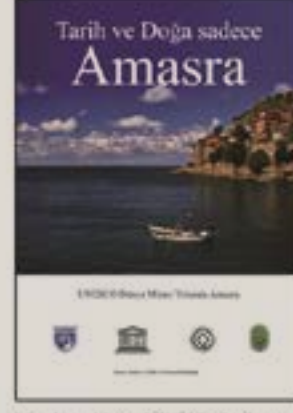
Üçüncü: Erdi KARAMAN - Bursa

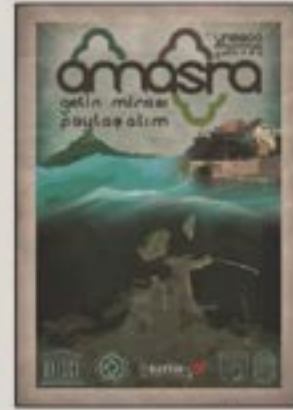
“UNESCO Miras Kenti Yolunda Amasra” konulu Afiş ve Slogan Yarışması

Birinci: Başak KALFA - Ankara

Mansiyon: Merve DENİRBAŞ - Bartın

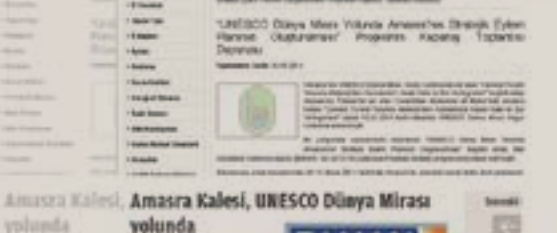

Mansiyon: Büşra YILMAZ - İstanbul

5.3 BASIN HABERLERİ

72

73

TEŞEKKÜR

Projenin oluşturulması ve uygulanması aşamalarında, çalıştayda ve UNESCO Dünya Miras Yolunda Amasra Stratejik Eylem Planı kitabının hazırlanmasında emeği geçen ve destek veren başta Amasra Kaymakamı Mehmet YILDIZ ve Bartın Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü akademisyenleri olmak üzere tüm kuruluş ve kişilere teşekkür ederiz.

Prof. Dr. İclal DİNÇER	Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Prof. Dr. Yüksel DİNÇER	Galatasaray Üniversitesi
Prof. Dr. Yegan KAHYA	İTÜ Mimarlık Fakültesi / İCOMOS Türkiye Temsilcisi
Prof. Dr. Mehmet TUNÇER	Şehir Plancısı
Prof. Dr. Ergün LAFLI	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Yonca Kösebay ERKAN	UNESCO / Kadir Has Üniversitesi
Doç. Dr. Meryem ATİK	Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı
Doç. Dr. Aslı YAĞMURLU	Ankara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Yusuf SEZGİN	Manisa Celal Bayar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Şahin YILDIRIM	Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Yard. Doç. Dr. Alpay TIRIL	Sinop Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Luca Orlandi	İTÜ Mimarlık Fakültesi
Yard. Doç. Dr. İsmail BAŞARAN	Bartın Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi
Yar. Doç. Dr. Erdoğan KÖYÜ	Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler
Öğr. Gör. Cihangir KASAPÖĞLU	Bartın Üniversitesi MYO Halkla İlişkiler Bölümü
Gülşah KÜTÜKÇÜOĞLU	Y. Mimar
Ömer ÇEPNİ	Sanat Tarihçisi
Hasan Ertan AKSOY	İzmir Foça Belediyesi Arkeolog
Şenol Güner	Akçakoca Belediyesi
Samir BÜYÜKKAYA	İzmir Foça Turizm Danışma Bürosu
Elif ÖZTEM	Mimarlar Odası
Yeşim BÖREK	İstanbul Sit Alanları Alan Yönetim Başkanlığı
Öznur KOTBAŞ	İstanbul Sit Alanları Alan Yönetim Başkanlığı
Ayşe Güner	Akçakoca Belediyesi Peyzaj Mimarı
Erdal ACAR	Sinop Müzesi
Habib YILDIZ	Düzce Konuralp Müzesi
Redife KOLÇAK	Peyzaj Mimarları Odası
Faruk SOYDEMİR	Mimarlar Odası Genel Merkezi
Nazlı KANBUR	Mimarlar Odası
Hasan CENGİZ	Turizm Derneği
Selda ÇELİKİYAY	BARKÜYAD
Av. Elçim AKKAYA	Bartın Barosu
Ahmet KUTLUHAN	Bartın Valiliği - İl Planlama ve K. Md
Hüseyin BORAN	Amasra Kaymakamlığı
Erhan ERTOSUN	Bartın Belediyesi - Arkeolog
Betül YILDIRIM	Amasra Belediyesi - Mimar
Ayşe KÖKSOY	Amasra Müze Müdürlüğü -Arkeolog
Yunus ANKUT	Çevre ve Şehircilik İl Md. - Şb Md.
Hakan KALENDER	Tapu Kadastro Müdürlüğü
Nurettin BOZKURT	İl Özel İdaresi
Sevinç ÖZEK	İstanbul Kültür ve Tur. Md.- Mimar
Savaş ÜNLÜ	Basın
AMASRA MAHALLE MUHTARLARI	
YEREL BASIN TEMSİLCİLERİ	
CTS GRUP DANIŞMANLIK	
BARTIN ÜNİVERSİTESİ PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİ	
Meltem DOĞAN, Çiğdem DEMİRCİ, Meltem ERDAMAR, Faruk ÖZFIÇICI, İrfan NAS, Dilek KILIÇARSLAN, Tülin AYDIN, Esat Furkan ENGİN, Ömercan ATAĞUL, Fatih AYDIN, Elif Gül DEMİR, Fatime Kübra GÖKÇEK, Fatih KÖK, Ferhat CENGİZ, Nadire Sinem KUŞ	

YOLA ÇIKMAYA HAZIR MISINIZ ?

Akdeniz'den Karadeniz'e uzanan
Ceneviz Ticaret Yolu'nun göz bebeği,
Fatih Sultan Mehmet'in Çeşm-i Cihan'ı
Amasra hazır !

AMASRA

UNESCO DÜNYA MİRAS LİSTESİ YOLUNDA

AFİŞ: Başak KALFA-Ankara

BARTIN VALİLİĞİ İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

ISBN 978-605-149-737-2

9 786051 497372